

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

SREČANJE Z DRŽAVNIKI — Številni udeleženci Srečanja v moji deželi so se v Dolenjskih Toplicah naučili domače pesmi in besede, prav ob blizu pa so se lahko srečali s predsednikom predsedstva Milanom Kučanom, nadškofom dr. Alojzijem Šuštarjem, ministrom za informiranje Jelkom Kacinom, ministrom za Slovence po svetu dr. Jankom Prunkom ter številnimi drugimi vidnimi osebnostmi slovenskega političnega in javnega življenja. (Foto: Tone Jakše)

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

Novejša dela
Mitje Berceta

Otvoritev razstave jutri

KOSTANJEVICA — Kostanjevica je letos spet močnejše kulturno zažvela, utrip pa ji dajejo razstave in druge likovne prireditve, ki jih spremljajo glasbeni večeri z vrhunskimi izvajalci. Nov likovni dogodek se spet obeta ta teden, in sicer bo dr. Andrej Smrekar, direktor Narodne galerije v Ljubljani, sicer pa kostanjevski domačin, jutri, v petek, 10. julija, ob 19. uri odprl v Lamutovem likovnem salonu pregledno razstavo novjših del akademskega slikarja Mitje Berceta, dolenjskega rojaka iz Slepšča pri Mokronogu. Ob otvoritvi bo kulturni program, ki ga bosta izvajala mlada glasbenika Andrej in Tomaž Petrač. Razstavo spremlja zložanka, v kateri umetnostna zgodovinarja dr. Andrej Smrekar in dr. Jure Mikuz vsak s svojo zornega kota govorita o Bercetovem slikarstvu, predvsem o njegovih novjših delih. Zložanka je dvojezična, tudi v italijanski, saj je bila pričujoča razstava najprej na ogled v Trstu.

Danes v Dolenjskem listu

na 4. strani:

• Policija bo ostala sredi mesta

na 5. strani:

• Metliška zahteva ministru Ruplu

na 7. strani:

• Iskani nasveti za podjetništvo

od 9. do 12. strani:

• PRILOGA

na 20. strani:

• Humanost jadra na kratkih valovih

Za Videm je Slovenija premajhna

Največjo slovensko papirnico se po mnenju direktorja Normana še da rešiti — Stroga finančna kontrola — Kadrovska okrepitev — Franc Čargo z lastnim podjetjem

KRŠKO — Videm se še ni ognil nevarnosti stečaja, meni Rolf Norman, direktor te največje slovenske papirnice, vendar je podjetje še moč rešiti. Rešitev ne bo prišla čez noč in preden bo, bo v tej krški tovarni zavel verjetno povsem nov veter, tako vsaj kaže napovedana sanacija.

Norman ugotavlja, da je podjetje doslej premalo natančno spremljalo svoje poslovanje, zato bo takoj v začetku uvedel strogo finančno nadzor. Poleg tega bo novi direktor reorganiziral podjetje in z novim vodstvom pripravil načrt za povečanje produktivnosti, kar vključuje tudi zmanjševanje števila zaposlenih. Za kolikšno število gre, je Norman na nedavni tiskovni konferenci diplomatsko zamolčal. Iz sedanjega proizvodnega programa bo Videm v prihodnje obdržal dobičkonosne proizvode. Ker je slovenski trg dosti premajhen za tako velikega proizvajalca, bo podjetje mo-

ralo izvažati in biti zato po kakovosti izdelkov vsaj tako dobro, kot so konkurenčni, če naj uspe na evropskem in tudi na uvozno dokaj odprtem slovenskem tržišču.

Novo vodstvo bo prisiljeno izvesti omenjene ukrepe. V oporo pri tem mu bo vsaj dvojce. Tovarna ima, kot ocenjuje Norman, dobro opremo tako v celuloznem kot papirniškem delu in tudi dobre strokovnjake.

V Videmu bo v kratkem prišlo na ključna mesta predvidoma še 3 do 5 članov nove vodstvene ekipe, ki bodo zadolženi za celulozo, vzdrževanje, no-

tranjo kontrolo, marketing in nabavo. Rolfu Normanu, ki je direktor od 19. junija, se je že pridružil Bertil Persson, direktor poslovne enote Papir.

Videm za rešitev še vedno potrebuje obratni kapital, je na nedavni tiskovni konferenci med drugim povedal Norman. Novi direktor napoveduje, da ga bo skušal dobiti čimprej in je precej trdno prepričan, da se bodo sredstva našla. V teh dneh potekajo pogajanja z največjimi upniki in z državo. Sanacijo podjetja povezujejo z lastninjenjem in pri tem

• **Franc Čargo** je na tiskovni konferenci dejal, da bi za uspeh t.i. programa preobrata potrebovali dodatna obratna sredstva. Ljubljanska banka je Vidmu obljubljala svež denar, vendar ga ni dala, kar je samo dokaz poglobljenega nazaupanja med banko in podjetjem. Veliko je tovarni obljubljala tudi prejšnja vlada, vendar je tudi v tem primeru ostalo večinoma pri obljubah. »Name je začel izvajati pritisk tudi sindikat Pergam. Stavka v aprilu mi je dokončno pobrala vso motivacijo za vodenje preobrata in odločil sem se, da odstopim,« je pojasnil Čargo, ki še vedno misli, da se Videm lahko izvleče iz sedanjih težav. Na tiskovni konferenci je dejal o Normanu, da je primopredaja direktorske funkcije potekala korektno. Rolf Norman je menil podobno in dejal, da bi v bodoče sodeloval s Čargom. Franc Čargo, zdaj že bivši direktor, napoveduje, da odpira svoje podjetje.

poznavalci omenjajo več možnih razpletov, kakšnih, se zaenkrat ne da izvedeti, ker se potekajo pogajanja o tem. Novo vodstvo bo spodbujalo zaposlene k odpiranju svojih podjetij, saj se ne odreka v celoti podjetništvu, ki ga je vpeljalo prejšnje vodstvo.

L. M.

V drugi polovici tedna bo prevladovalo sončno in razmerno toplo vreme.

Molitev in vrisk v zeleni katedrali

Svobodno sonce je tokrat zares radodarno posijalo na jaso v Dolenjskih Toplicah — Na srečanju že dolgo ni bilo toliko izseljencev — Največ jih je prišlo iz Avstralije

DOLENJSKE TOPLICE — »Naša zahvala velja vsem, ki so si prizadevali, da je prišel mir in da je samostojna država Slovenija dobila mednarodno priznanje. Tudi s tega mesta bi rad izrekel posebno priznanje vsem v domovini, politikom in drugim v javnem življenju kakor tudi našim rojakom po svetu, ker so se s tako ljubeznijo in zanimanjem v takratnih hudih dnevih in tudi pozneje zavzeli za mednarodno priznanje države Slovenije, da najbrž brez takega skupnega sodelovanja tega cilja ne bi mogli doseči.«

Tako je med drugim na »Srečanju v moji deželi« v Dolenjskih Toplicah dejal slovenski nadškof dr. Alojzij Šuštar. Med mašo, s katero je odprl srečanje, je nagovoril številne zbrane Slovence z vseh koncev sveta in domovine, med katerimi so bili tudi predsednik predsedstva Milan Kučan, minister za informiranje Jelko Kacin in minister za Slovence po svetu dr. Janko Prunk.

Prirediteljem in udeležencem sta bili tokrat čas, vreme in zunanje okoliščine naklonjeni, čisto drugače kot lani, ko so se ravno pred načrtovano prireditvijo zgornji nad našo domovino najtemnejši oblaki in jo je bilo zaradi tega treba odpovedati. K sreči je izza teh oblakov kmalu posijalo svobodno sonce in letošnje izseljenško srečanje smo proslavili prvič v svobodni in samostojni Sloveniji. To je v svojem govoru poudaril tudi slavnostni govornik Milan Kučan, ko je dejal: »Sedaj živeti rodovi Slovencev imamo srečo, da smo te sanje ne le sanjali, ampak jih tudi uresničili. Nismo zamudili priložnosti, ki nam jo je tako naklonjeno ponudila zgodovina, nismo se bali tvegati in prevzeti odgo-

vornost. Misel, ki so jo skozi vso našo preteklost skrbno gojili in utemeljevali največji duhovi slovenstva, je zdaj dozorela. Uresničili smo jo zdaj, toda v tej uresničitvi so razpoznavni vsi napori, vsa upanja, vsa tveganja, razočaranja in tudi porazi, vse bitke, ki smo jih Slovenci skozi rodove bili za svojo svobodo. Ta uspeh smo zmogli, ne da bi z njim škodovali komurkoli drugemu, v pravicah prizadeli katerikoli drugi narod, mu odrekli tisto, kar smo upravi-

• **Organizatorji**, Slovenska izseljenška matica, Krkna Zdravilišča in novomeška občina so z letošnjim Srečanjem lahko zadovoljni. Obisk iz tujine in domovine je bil zadovoljiv, vzdušje je bilo sproščeno, ponudba izdelkov domače obrti in kulinarike pa na dostojni ravni. V popoldanskem kulturnem in zabavnem delu so predstavniki številnih organizacij naših izseljencev iz obeh Amerik in zlasti iz Avstralije, od koder so letos prišli v največjem številu, pozdravljali srečanje in izražali zadovoljstvo nad tem, da poteka v samostojni in svobodni slovenski državi. Novi predsednik slovenske konference Svetovnega slovenskega kongresa France Miklavčič pa je dejal, da se vloga Svetovnega slovenskega kongresa s slovensko državnostjo še ni izčrpala, saj bo poleg drugih, ki so zadolženi za stik z izseljenci, živeli in delali naprej v vsestranskem povezovanju rojakov pri njihovih prizadevanjih za ohranitev lastne identitete ter pri ustvarjanju vzdušja, ki bi koristilo njim in domovini.

čeno zahtevali zase. Nismo zanikovali ne poniževali nikogar, zato je naš uspeh, naša zmaga čista. Premagali smo le preteklost in tiste, ki so to preteklost hoteli zadržati kot našo usodo tudi za prihodnost.

Milan Kučan je v nadaljevanju govora poudaril, da gre veliko zaslug za uspeh pripisati enotnosti, ki smo jo Slovenci v pravem trenutku pokazali, ter številnim prijateljem v tujini, zlasti pa našim rojakom in njihovim organizaci-

jam, ki so storili vse za to, da je bila Slovenija tako kmalu deležna podpore mnogih vlad in držav z vsega sveta. Zato je vse Slovence pozval k graditvi skupne domovine za vse, brez razlike, česar v preteklosti nismo znali vselej storiti.

Predsednik Slovenske izseljenške matice dr. Mirko Jurak je izrazil prepričanje, da mora biti matica ustanova, ki se povezuje z vsemi izseljenci in njihovimi potomci, ne glede na njihovo politično, idejno ali religiozno pripadnost ter razloge in obdobje izselitve; novomeški župan Marjan Dvornik pa je zbranim izrekel dobrodošlico, jim zaželel prijetno počutje v domovini in posebej v Dolenjskih Toplicah. V politično obarvanem delu govora pa je izrazil upanje »...da bomo z novimi volitvami naši mladi državi omogočili, da bo postala sestavni del svobodnega sveta in da bo politični eksperiment minule komunistične ideologije na živem narodovem telesu ozdravljen.«

T. JAKŠE

Slovesna maša
v Kočevskem
Rogu

Vodil jo je dr. A. Šuštar — Kdaj razkrita resnica?

KOČEVSKI ROG — Na kraju množičnih povojnih pobjev domobrancev in drugih ob jami pod Krenom v Kočevskem Rogu je bila v nedeljo tretja spominška maša z obhajilom, ki jo je vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojz Šuštar.

V pettisočglavi zbrani množici ljudi, so se letos na »kraju trpljenja in nasilja, ki je po krščanskem prepričanju tudi kraj očiščenja«, prvič zbrali številni rojaki in izseljenci iz Amerike, Argentine, Kanade, vence na grobove pobitih pa so letos položili tudi svojci v Kočevskem Rogu pobitih Hrvatov.

»Dožni se čutimo, da smo se zbrali na kraju, ki nas spominja na hude čase, z mislijo, da vsem odpuščamo in prosimo za odpuščanje ter da tiste tri stvari, ki so v življenju človeka težke: priznanje krivde, odpuščanje in sprava, skušamo čimprej uresničiti med seboj. Samo to je pot v prihodnost in neke vrste oporoka,« je v nagovoru povedal dr. Šuštar in na to dodal: »Tu smo pred dvema letoma doživeli spravo z mrtvimi, sedaj vidimo, kako težko je spraviti se z živimi.«

Pieteta do mrtvih, pobitih in sočustvovanje rodbine, prijateljev do najbližjih je bila opazna na obrazu slehernega udeleženega nedeljske maše, ki je imela čisto cerkveni značaj. Govornika Mate Roussman iz Clevelanda, Justin Stanovnik iz Ljubljane in drugi so povedali, da tu zbrani svojci pobitih hrenijo po dnevu, da bi se končno razkrila resnica o teh dogodkih, ki so bili storjeni od prvih junjskih dni 1945 pa do 1990.

Slovenost v Kočevskem Rogu je bila zaključena s kulturnim programom, v katerem so med drugim nastopili gostje iz Clevelanda ter cerkveni zbor Ribnica-Sodražica, igralci in glasbeniki.

M.B.-J.

M. GLAVONJIČ

ZAČETEK KOPALNE SEZONE NA KOLPI — Medtem ko so se zadnje dni junija pognali v Kolpo le najbolj hrabri, pa lahko začetek julija stejemo za začetek množičnejše kopanja v tej mejni reki. Prav zaradi svoje omejenosti je bilo veliko polemik, ali bo kopanje, čolnarjenje, ribarjenje in taborjenje v reki in ob njej sploh dovoljeno. Toda ob vročini se Belokranjci niso spraševali, ali smejo na Kolpo ali ne, in - kolikor je znano za sedaj - jih pri njihovem početju ni nihče oviral. Čeprav nekateri iz notranjosti Slovenije še tuhtajo, ali bi odšli na taborjenje h Kolpi, pa ta reka za Belokranjce zagotovo ostaja še naprej »največje morje«. In to brez kakršnih koli dovolilnic, ki so jim jih zadnje mesece obljubljali iz Ljubljane. Fotografija je s Primostoka, kjer je imela pred nedeljskim deževjem Kolpa že 23 stopinj Celzija. (Foto: M.B.-J.)

Potrebujejo postelje in oblačila

Vodstvo begunskega centra vlaga veliko napora za dobro počutje ljudi

RIBNICA — S stanjem v ribniškem begunskem centru, v katerem je ta čas nastanjenih 355 ljudi, od tega 223 otrok, je poslanec občinskega parlamenta seznanil vodja centra Ivan Gradič. Uvodoma je povedal, da je celotna slika centra veliko boljša, kot je bilo nedavno prikazano v nekaterih medijih. Hkrati z begunci si močno prizadevajo, da bi nesrečnim ljudem, ki jih je od domačega ognjišča prignala vojna, omilili trpljenje. Veliko skrb posvečajo higieni in čistosti, kar je zadnja inšpekcija ocenila kot primerno.

Kasarniške prostore, ki so jih dobili v upravljanje v dokaj slabem stanju, sproti sanirajo, toda za večje posege in popravila ter morebitno adaptacijo zmanjkuje denarja. Še večji problemi čakajo vodstvo centra in begunce v prihodnosti, kajti vojna v BiH se ne ustavlja in ne obeta skorajšnje vrnitve beguncev. Zastavlja se vprašanje, kako preskrbeti ogrevanje v jesenskem in zimskem času.

Vse kaže, da bo potrebno urediti tudi kuhinjo, kajti sedaj jih s kuhano hrano oskrbuje Inles.

Humanitarna pomoč prihaja od vseh, od znanih in neznanih ljudi iz tujine in doma; kmetje iz sosednih vasi so vsak dan preskrbeli po 150 litrov mleka. Vodstvo centra dolguje veliko zahvalo zdravstveni in socialni službi ter organizacijam.

Da bi ostali v stikih s šolo, so za šolo-obvezne otroke organizirali pouk, kakor so pač mogli. Najmlajši otroci prebijejo prosti čas v dveh oddelkih vrtca. Poskrbljeno je tudi za vernike, saj jih vsak teden obiskuje župnik Maks Ipavec.

Ta čas vodstvo centra potrebuje približno 80 postelj, saj so nekateri prostori, v katerih begunci bivajo, vlažni in mrzli, ležišča pa so na tleh. Letnih oblačil imajo dovolj, pač pa bodo kmalu potrebovali toplejše odeje.

M. GLAVONJIČ

SPREMEMBE V ORGANIZACIJI ZB

LJUBLJANA — Na junijski letni skupščini Zveze združenj borcev NOV Slovenije so sprejeli nekaj organizacijskih sprememb. Ukinili so dosedanjí republiški odbor, njegovo delo pa je prevzel novi izvršni odbor. Opravljal bo dolžnosti predsedstva in republiškega odbora. V njem je 21 članov; Dolenjsko in Spodnje Posavje zastopa v odboru po sklepu občinskih predsedstev ZB NOV iz 7 občin Ivan Somrak iz Novega mesta. Sodijo, da bo delo na ta način hitreje, povezave boljše, trošenje denarja pa še bolj preudarno. Sprotno prenašanje nalog in sodelovanje pri njihovem uresničevanju naj bi nova oblika organiziranja izdatneje podprla kot dosedanjí, že malo preživeli način vodenja. Obstaja tudi zamisel, da bo dosedanja dva medobčinska sveta ZBZB od ZB do Spod. Posavje in Dolenjsko zamenjal novi usklajevalni odbor Zveze borcev 7 občin. Skrbel naj bi za medsebojno obveščanje, prenašanje delovnih izkušenj in za dogovarjanje o delu. Pobuda je v rokah sedanjih občinskih odborov ZB; kaže, da bodo prostovoljno obliko takega odbora sprejeli, saj jo narekujejo potrebe.

Tg.

Ne stavkajo več

V Riku bodo šli na čakanje, Itas pa čaka kupca

RIBNICA — Kakšne gospodarske posledice bo imelo podjetje ob napovedani in izvedeni štindnevni splošni stavki v ribniškem Riku zdaj, ko so se zaposleni vrnili na svoja delovna mesta, nihče ne računa. Toda v stakovnem odboru, ki je bil ustanovljen v začetku junija in še deluje, so mnenja, da so določeni premiki narejeni, in to v obojestransko korist.

Generalna stavka se je pričela v ponedeljek, 29. junija, potem ko delavcem ni bil izplačan obljubljen denar oziroma plača za maj. Naslednje štiri dni je trajalo pogajanje med stavkovnim odborom in vodstvom podjetja, ki je v četrtek, 2. julija, izplačalo preostalih 50 odst. OD za maj, brez 40-odst. zvišanja. Hkrati so razpisali zahteve po vodilnih delavcih v družbah oziroma za potrebe novih proizvodnih enot.

V tem tednu pa se bodo pogajali z vodstvom Rika odločili, katere zaposlene bodo poslali na čakanje oziroma na letni dopust, kajti za vse zaposlene enostavno ni dela. Ostale zahteve, ki jih je svoj čas oblikoval stavkovni odbor, pa bodo reševali sproti.

Stavkali so tudi v Kočevju, in sicer zaposleni v novem delu Itasa. Za razliko od ribniške je bila kočevska stavka neorganizirana in spontana. Toda delavci so prekinili delo z istim razlogom, in sicer zaradi neizplačanega OD za maj. Dvodnevna stavka se je končala tako, da so zaposlenim 3. julija izplačali 50 odst. in 6. julija še preostanek plače. Hkrati je vodstvo podjetja dalo poročilo o poteku stekaja v Itasu in pripomnilo, da je med tremi kupci Itasa tudi tujec. V bodoče naj bi po proizvodnih enotah organizirali sindikate, ki bi bili v primeru stavke vsaj enakoverden partner v pogovorih z vodstvom.

M. GLAVONJIČ

Učbenike bodo imeli vsi šolarji

Denar za nakup učbenikov za izposojilo so v šentjernejski šoli zbrali z živžavom

ŠENTJERNEJ — Osnovna šola Šentjernej je ena redkih, ki že 15 let skrbi za to, da dobijo učenci vse učbenike na posodo v šoli za nizko izposojalnost. Za nove znaša tretjino cene, za rabljene pa je le simbolična. Izposoja učbenikov je za starše velika razbremenitev, saj je že nakup delovnih zvezkov in drugih potrebin dovolj velik zalogaj. Ravnatelj Pavle Turk je prepričan, da so časi tako težki, da vsi šolarji ne bi imeli učbenikov, če jih ne bi zagotavljali na tak način.

Časi so seveda težki tudi za šolo, zato so si letos pomagali do denarja za nakup dragih učbenikov na poseben način. Letošnje šolsko leto so zaključili z veseljem živžavom. Poleg učencev so se srečanja udeležili starši in drugi šentjernejčani. Po kulturnem programu in razdelitvi spricheval je bila v Šentjerneju zabava. Igral je domači ansambel Objem, prodajali so hrano, pijačo in lučke, starši pa so poskrbeli tudi za srečlov. Ves izkupiček živžava bodo namenili za nakup učbenikov. Ob tem in ob akciji za cenejšje knjige prek sejmov rabljenih knjig v Šentjerneju upajo, da bo vendar enkrat doseženo, da bodo učbeniki po bolj sprejemljivih cenah narejeni tako, da bodo zdržali nekaj let. Delovni zvezki, ki so samo za enkratno uporabo, pa naj bi bili manj razkošni in zato cenejši.

ZNESEL SE JE NAD FIESTO

NOVO MESTO — V noči na 2. julij se je neznanec znesel na avtomobil Fieste, ki ga je imel Boris S. parkiranega v ulici Majde Šilc v Novem mestu. Poškodovalec streho in pokrov motorja, pa tudi prednja in zadnja vrata. Naredil je za okrog 100.000 tolarjev škode. Storitca še iščejo.

GOREL VILIČAR

STRAŽA — 2. julija dopoldne je zaradi previsoke napetosti varovalke prišlo do požara na viličarju v strahkem Novolesu. Požar so pogasili Novolesovi gasilci, pred tem pa je naredil za 300.000 tolarjev škode.

NESPRETNA VARILCA ŽAŽGALA AVTO

KOČEVJE — Vlado Tekavčič iz Klinje vasi in Brane Ferenček iz Gorenja sta 2. julija ob 17.15 varila osebni avto pri garažah ob Tomšičevi cesti v Kočevju. Pri delu pa nista bila kaj prida spretna in avto se je vnel. Zgoraj je zadnji del opila in njegov motor. Vnel se je tudi bližnji telefonski drog, škoda pa je še na vrtniku, poleg katerega je avto gorel. Požar so pogasili kočevski gasilci.

Naša anketa

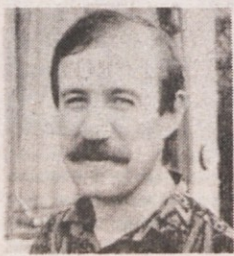
Premiki prišli prezgodaj?

Po letu dni razglasitve samostojne slovenske države, za katero se je bilo treba boriti celo z orožjem (na srečo le v nekajdnevni vojni), mnogo dlje in uporneje pa s tankočutno diplomacijo, je Slovenija dobila Premike. Gre seveda za knjigo obrambnega ministra Janeza Janše in enega od obtožencev v znanem procesu proti četverici, ki je leta 1988 strnil slovenske vrste. V reklamiranju knjige pred izidom — očitno je bilo zelo uspešno, saj so v prednaročilu prodali 17.000 izvodov, doslej pa že prek 23.000, kar je za knjige v Sloveniji sanjska številka — je Janša napovedal knjigo novih dejstev o nastajanju slovenske države od 1988 do 1992, o dokumentih, osebah in dogodkih, o politiki, vojski in vojni. Skratka, knjigo o kosu nedavne preteklosti, ko je nastajala in se branila slovenska država. Leto po vojni smo po Janševi zaslugi dobili dolg seznam znanih Slovencev, razporejenih na eni strani na »prave«, na drugi strani pa na omahljivce, previdneže, slabiče in izdajalce, ki so doslej v javnosti veljali za drugačne. Janša se je šel razsodnika in jih je predstavil po svoje, češ da ima javnost pravico zvedeti, kaj se je dogajalo, in to sedaj, ko so vsi akterji še živi. Brez dvoma. Malo nerodno je le to, da je avtor človek, ki se je od nekdajnega disidenta povzpел do danes (in zelo verjetno v prihodnosti) močnega in vplivnega politika in ministra, zaradi česar mnogi njegove izjave in poglede jemljejo kot edino pravo in popolno resnico. Malo nerodno je tudi to, da se ravno začenja predvolilni boj.

DANICA ZORKO, računovodkinja iz Krškega: »Premalo časa je minilo, da bi se dalo dejstva ocenjevati nepristransko. Tudi zato se stvari lahko razlagajo črno belo. Sem proti takšni razlagi, po kateri so eni dobri in eni slabi, saj je kot v prejšnjem sistemu, ko je bila samo ena resnica. Janševa knjiga ne more biti napisana objektivno. Mislim tudi, da aktivni politiki ne bi smeli drugim ljudem vsiljevati svojih osebnih razlag nekega dogajanja.«

JANKO KRULC, gostilničar iz Mosteca, Brežice: »Do zdaj sem bral samo odlomke iz knjige in komentarje o njej. Po mojem ni narobe, če kdo napiše tako knjigo, če v njej ni objavljeno kaj, kar bi škodilo državi kot celoti. Podatki so preteklost. Janša je bil ves čas v tej stvari in mislim, da je njegova knjiga pokazala zadeve take, kot so v resnici. Nekdo s strani bi kaj takega težje napisal.«

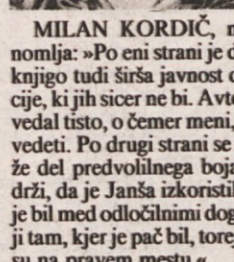

JOŽE ZUPAN, uslužbenec iz Trebnje: »Čeprav je zanimivo brati spomine politikov o aktualnih dogodkih iz bližnje preteklosti, se pridružujem tistim, ki menijo, da bi morala preteči določena doba, vsaj 5 do 10 let, da bi politiki, ki so še v igri, na oblasti ali v opoziciji, lahko počeli kaj takega. To bi bilo koristno za voljo kritične distance in večje verodostojnosti in izognili bi se očitkom, da gre za poteze v dobro dnevne politike.«

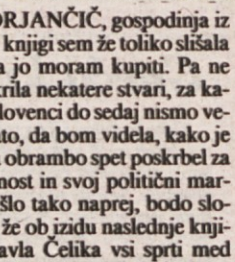
MAGDA KOS, vodja krajevnega urada in tajnica KS Šentjanž: »Ne vidim nič slabega v tem, če se kakšen politik loti pisanja spominov še za časa svoje aktivne vloge v politiki, kot je to naredil Janez Janša. Menim, da je to lahko v prid bolj točnemu prikazovanju dogodkov, ker so bolj sveži in manj stvari pozabljenih. To sicer lahko vpliva na objektivnost, sicer pa so spomini zmeraj subjektivni.«

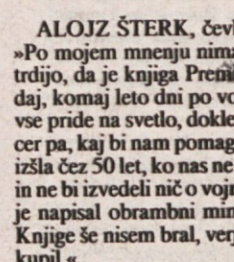
MARJANA PROSENJAK, administratorka iz Gradca: »Prav je, da smo tako hitro dobili knjigo, ki pojasnjuje marsikaj, česar navadni smrtniki morda ne bi nikoli zvedeli. Menim, da ni nič spornega, če jo je napisal minister, saj je imel pri roki mnogo informacij. Veliko zanimanje za knjigo je razumljivo, saj je Janša koval železo, ko je bilo še vroče. Komu od omenjenih v knjigi verjetno kaj ne bo všeč. Bo pač napisal knjigo o drugačni resnici.«

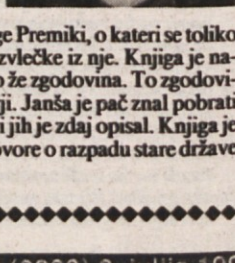
MILAN KORDIČ, modelar iz Črnomlja: »Po eni strani je dobro, da je s to knjigo tudi širša javnost dobila informacije, ki jih sicer ne bi. Avtor je seveda povedal tisto, o čemer meni, da sme javnost vedeti. Po drugi strani se mi zdi, da je to že del predvolilnega boja. Predvsem pa drži, da je Janša izkoristil v svoj prid, da je bil med odločilnimi dogodki v Sloveniji tam, kjer je pač bil, torej ob pravem času na pravem mestu.«

JOŽA FLORJANČIČ, gospodinja iz Otočca: »O tej knjigi sem že toliko slišala in prebrala, da jo moram kupiti. Pa ne zato, da bi odkrila nekatere stvari, za katere navadni Slovenci do sedaj nismo vedeli, temveč zato, da bom videla, kako je naš minister za obrambo spet poskrbel za svojo popularnost in svoj politični marketing. Če bo šlo tako naprej, bodo slovenski politiki že ob izidu naslednje knjige policista Pavla Čelika vsi sperti med seboj.«

ALOJZ ŠTERK, čevljar iz Kočevja: »Po mojem mnenju nimajo prav tisti, ki trdijo, da je knjiga Premiki izšla prezgodaj, komaj leto dni po vojni. Bolje je, da vse pride na svetlo, dokler je še sveže. Sicer pa, kaj bi nam pomagalo, če bi knjiga izšla čez 50 let, ko nas ne bo več na svetu in ne bi izvedeli nič o vojni. Tudi to, da jo je napisal obrambni minister, je v redu. Knjige še nisem bral, verjetno pa jo bom kupil.«

JANI TANKO, učitelj iz Ribnice: »Knjige Premiki, o kateri se toliko govori, še nisem bral. Poznam le nekatere izvirke iz nje. Knjiga je nastajala v času, ki je za novo državo Slovenijo že zgodovina. To zgodovino bodo še pisali, znani in manj znani avtorji. Janša je pač znal pobrati kostanj iz žerjave, bil je sredi dogodkov, ki jih je zdaj opisal. Knjiga je očitno plod dogodkov in dokumentov, ki govore o razpadu stare države in o tem, kako je nastajala nova.«

Vrednote Slovencev se spreminjajo

Dolenjska dobila Društvo družboslovcev - Gosta okrogle mize Slovenci in vrednote sta bila dr. Zdenko Roter in dr. Niko Toš

NOVO MESTO - Prejšnji teden so se v Novem mestu v hotelu Metropol srečali družboslovci Dolenjske in Bele krajine. Kljub številnim vabilom se je zbralo le okrog deset ljudi. Srečanje sta se udeležila tudi dr. Zdenko Roter in dr. Niko Toš iz Fakultete za družbene vede.

Predsednik izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto Boštjan Kovačič je v pozdravnem govoru dejal, da je vesel, da se tudi družboslovci na novo organizirajo in da je med njimi veliko mladih. Dr. Zdenko Roter je poudaril, da so bile spremembe, ki so nastale pri nas, osnova za avtonomno in strokovno raziskovanje, žal pa nastajajo nove napetosti, ki jih najbolj čutijo prav pri raziskavah slovenskega javnega mnenja.

Franci Šali je predstavil Dolenjsko založbo, ki izdaja poleg knjig za mladih in odrasle tudi revijo Rast, to je revija za literaturo, družboslovske in kulturne vprašanja. K pisanju je pozval tudi družboslovce.

Na programu srečanja je bilo predvidena sprememba in sprejete statuta ter volitev organov društva, ker pa udeleženci statuta niso poznali, so izvolili le

iniciativni odbor društva, ki bo do naslednjega srečanja pripravil vse potrebno. Vsi pa so se strinjali, da bo to Društvo družboslovcev, ki bo odprto za vse družboslovce.

V drugem delu srečanja je sledila okrogla miza Slovinci in vrednote, na kateri sta dr. Niko Toš in dr. Zdenko Roter spregovorila o vrednotah Slovencev po javnomnenjski raziskavi, ki jo že leta pripravljajo v Centru za javnomnenjske raziskave pri Fakulteti za družbene vede. Dr. Zdenko Roter je poudaril, da je vzporedno s sesipanjem družbenega sistema nastajal nov vrednotni sistem. Že 1986. leta je začela nastajati nacionalna samozavest. Medtem ko je dr. Niko Toš dejal, da je bil proces transformacije vrednot sprožen že v 60. letih z zastojo in ponovno intenzivnostjo v 80. letih. Dejala sta še, da bi lahko vrednotni sistem Slovenije uvrstili v zahodni svet ali pa vsaj na mejo med Zahodnim in Vzhodnim svetom.

J. D.

SREČANJE SLOVENSКИH IN MADŽARSKIH PODJETNIKOV

LJUBLJANA - 15. in 16. julija bo v Budimpešti srečanje slovenskih in madžarskih podjetnikov. Pobudnik srečanja je Združenje zasebnih podjetnikov Dolenjske in Bele krajine, sodelujejo pa tudi ministrstva za malo gospodarstvo, zunanje zadeve in informiranje ter Gospodarska zbornica. Osrednji dogodek srečanja bo poslovna borza, na kateri bodo podjetniki iz obeh držav že lahko sklepali konkretne posle. Pred začetkom borze bodo udeleženci seznanjeni z davčnimi, carinskimi, bančnimi in drugimi predpisi. V času borze bodo predstavili tudi Slovensko inovacijsko podjetniško mrežo, Mednarodni center za pospeševanje podjetništva, inovacijske dejavnosti in kooperacij vzhod - zahod in Center za informacijski sistem pri GZS. Do sedaj se je prijavilo 120 slovenskih podjetnikov. Podjetniki, ki se bodo srečanja udeležili, bodo predstavljeni v posebnem katalogu.

NAJŠTEVILNEJŠI — Kustos Mestnega muzeja v Ljubljani Janez Kos ima gotovo največ zaslug, da so v Mirenski dolini z dobro organizacijo že pred ustanovitvijo krajevne organizacije Društva izgnancev Slovenije (DIS) Šentjanž-Krmelj-Tržišče pred dobrim tednom pridobili v svoje vrste že 193 članov. Ob ustanovitvi so izdali zloženko s povzetkom iz pravil DIS ter pregledom članstva. Zdaj se število članov že približuje številu 230. V prosvetnem domu v Šentjanžu so pripravili tudi priložnostno razstavo (na posnetku). Z ustanovnega zbora so poslali sporočilo zunanjemu ministru dr. Ruplu z zahtevo, naj v stikih z Nemčijo zastavi vprašanje moralne in gmotne odškodnine za trpljenje izgnancev med 2. svetovno vojno. Poslanske klube slovenskega parlamenta pa so zaprosili, naj ob lastnih pravicah upoštevajo tudi njihove pravice. (Foto: P. P.)

Z. L.-D.

UGLEDNA DRUŽBOSLOVCA IN RAZISKOVALCA O VREDNOTAH SLOVENCEV - Dr. Niko Toš in dr. Zdenko Roter sta se udeležila srečanja dolenjskih družboslovcev in spregovorila o spreminjanju vrednot Slovencev, ki se kažejo skozi javnomnenjske raziskave. (Foto: J. Dornič)

Menedžersko sveto pismo

V Novem mestu je bila predstavljena knjiga prof. dr. Janka Kralja Politika podjetja v tržnem gospodarstvu

NOVO MESTO — V založbi Ekonomsko poslovne fakultete v Mariboru je v maju izšla nova, že peta knjiga zasluznega profesorja EPF dr. Janka Kralja Politika podjetja v tržnem gospodarstvu. Na njeni predstavitvi preteklo sredo v Novem mestu, za katero sta poskrbela Študijska knjižnica Mirana Jarca in Društvo ekonomistov Dolenjske in Bele krajine, je njen recenzent prof. dr. Mitja Tavčar dejal, da gre za izjemen prispevek k izobraževanju slovenskih menedžerjev, tako rekoč za menedžersko sveto pismo.

Prof. dr. Mitja Tavčar in mag. Jani Gabrijelčič iz GIP Pionirja sta prof. dr. Kralja ocenila kot dobrega menedžerja (22 let je delal v Iskri na vodilnih mestih), znanstvenika raziskovalca številka ena v teoriji politike menedžmenta v Sloveniji in kot izjemnega predavatelja, ki je svojim študentom vcepljal menedžersko znanje že v letih, ko je bilo to še bogokletno. V obsežni knjigi s področja teorije in prakse politike organizacije oz. podjetja so strnjena dognanja tridesetletnega proučevanja, raziskovanja in oblikovanja zamisli o politiki organizacije.

Gre za knjigo o upravljanju in vodenju podjetja, namenjeno proučevalcem

politike podjetja in menedžmenta, študentom, raziskovalcem, konzultantom, menedžerjem in upravljalcem. V desetih poglavjih je prof. dr. Janko Kralj obdelal temelje vodenja politike, interesno vedenje udeležencev ter kulturo in filozofijo podjetja, določanje smotrov in ciljev, ustvarjalno usmerjanje k ciljem, časovne in celostne razsežnosti politike podjetja, prijeme za vodenje le-te pa proučevanje in presojanje vodenja politike podjetja. Metoda za presojanje politike podjetja je dr. Kralj razvil že pred 20 leti, njeno učinkovitost pa so preizkušali in potrjevali njegovi študenti, ki so v teh letih opravili prek 1.800 takšnih presoj.

Recenzent prof. dr. Tavčar je ocenil, da je knjiga znanstvena monografija o politiki podjetja, ki ima istočasno tudi značaj učbenika, kar didaktična obravnava in skladnost z učnimi načrti. Po zasnovi, vsebini in urejenosti je edinstvena v Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji, v mednarodnem prostoru pa je primerljiva z najboljšimi tujimi deli. Na trg je po mnenju poznavalcev, skratka, prišla knjiga, katere dognanja naj bi spravi v mali prst vsak menedžer, zdajšnji in bodoči.

NOV DOSEŽEK V MENEDŽERSKI LITERATURI — Prof. dr. Mitja Tavčar (prvi z desne), mag. Jani Gabrijelčič in avtor prof. dr. Janko Kralj (v sredi) so preteklo sredo v Novem mestu predstavili najnovejši prispevek k izobraževanju slovenskih menedžerjev, knjigo Politika podjetja v tržnem gospodarstvu. (Foto: Z. L.-D.)

kmetijstvo

TRAKTORIST V LEVO

ŽUPELEVEC — 30. junija ob 9.20 se je 30-letni Ivan Kostevc iz Bojsnega peljal brez izpita in vinjen z neregistriranim traktorjem brez varnostne kabine iz Stare vasi proti Brežicam. V Župelevcu je zavil v levo na parkirišče pri trgovini, pri tem pa zaprl pot 48-letnemu Francu Omerzelu iz Dol, ki je pripeljal nasproti z avtom. Omerzel je zaviral, vendar trčenja ni mogel preprečiti. Kostevca je vrglo na cesto. Pri tem se je poškodoval.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Ta tržni ponedeljek je bilo spet nekaj več živahnosti med stojnicami, branjevke pa s kupčijami niso bile kaj preveč zadovoljne. Cen nerade spuščajo, zato se dogaja, da stvari nosijo domov, do naslednjega tržnega dne pa te največkrat propadejo in končajo v posodah za odpadke. Ta teden smo si zapisali cene za naslednje pridelke: paprika 200, čebula 90, fižol 130, kumare 60, jabolka po 100 do 120, paradižnik 100, krompir 60, breskve po 70 do 100, rozine 400, orehi 1000, lešniki 700, mandlji 800, suhe slive 400, marelice 200, hruške 100, fižol v strokih 200, maline po 100 do 130, bob 80, borovnice 200, smetana 300, česen 300, solata endivija 80, kumare 70, jajca 15, višnje 120 tolarjev. Pri Bernardi na stojnici Sadja in zelenjave smo pogledali na naslednje cene: paradižnik 100, paradižnik iz uvoza 149, kumare 75, cvetača 199, krompir 45, marelice 170, banane 109, paprika 150. Pri Deladiniji je paradižnik po 100, banane 109, breskve 120, marelice 150, nectarine 250, lubenice 100, dinje 150, jabolka 100, fižol 150, zelje 80, paprika 200, kumare 80, krompir 50 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE - Na sobotni redni tedenski sejem so prodajalci pripeljali 285 do tri mesece starih in 67 starejših prašičev. Prvih so prodali 179 po 300, drugih pa 42 po 200 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Prazno strnišče kot greh

Slovenija ima ob pičlih 14 arih obdelovalne zemlje na prebivalca nekaj nad 80-odstotno lastno oskrbo s hrano. Drugače povedano: slabo petino vsega, kar pojemo, je treba kupiti v tujini. Manjka nam predvsem žita, saj je le malokatera dežela v tem pogledu tako odvisna od drugih. Prav zato mora Slovenija toliko bolj gospodariti s tistim, kar ima. Obdelati mora vse, kar se obdelati izplača, še več, težiti mora k spravi dveh pridelkov v enem letu, kjer je to le mogoče.

Pod ozimnimi in deloma tudi jarimi žiti ima naša država približno 80.000 ha njiv, ki po žetvi tudi iz teh narodnogospodarskih razlogov ne smejo ostati prazne oz. nezasejane. Brez večjih težav in vlaganj lahko dajo še eno žetev. Pravilno izbrani strnišči in prezimni krmni dosevki, ki sorazmerno hitro rastejo in se razvijajo, dajo lahko še do 3.000 KSE na hektar, to pa zadošča za dodatnih 1.000 l mleka. Stroške setve in semena obilo poplača že dodatni pridelek, da o vseh koristih, ki jih ima ob-

• **PRIPOROČENE SORTE** - Med strniščnimi dosevki stroka priporočamo naslednje kulture in sorte: krmno ogrščico - listnati ohrovt (sorta starška), krmni ohrovt strženar (zeleni angeliter), jara krmna ogrščica (lihoraps), krmna oljna redkev (raoula, siletina), krmna repica (petranova, perko), aleksandrijska detelja (lilibeo), perzijska detelja (accadia), krmni ohrovt (poneka), mnogocvetna ljujka (tetraflorum) in še nekatere druge. Odsvetuje pa pitnik, ker ima majhen pridelek hranilnih snovi, in iz istega razloga strniščno repo.

delovalna zemlja od zelenega pokrivala v vseh rastni dobi, niti ne govorimo. Lahko bi tudi rekli, da je že zavoljo težnje k biološki pridelavi hrane dodatna setev na strniščih nujno potrebna. Brez nje na njivi zakraljujejo pleveli, ki jih brez herbicidov običajno ni več mogoče obvladati.

Strniščna setev pa ima svoje železne zakonitosti. Plug mora iti takoj za žanjcem. En dan v juliju je več vreden kot deset dni v septembru. To še posebej velja za ajdo, ki naj bi jo spet sejali na večjih površinah, vendar še zdaleč ne na nekdanjih rekordnih 30.000 ha. Med strniščnimi posevki in dosevki imajo prevladujočo veljavo krmne rastline in med njimi je zdaj velika izbira. Ljubljanska Semena ima v svoji trgovki mreži na voljo vse priporočene sorte. Velja tudi pravilo, da mora biti priprava tal skrbna. Večini ustreza plitvo oranje in branjevanje ter drobno grudičasta struktura zemlje, le za ajdo velja: zakopljati ti mene v kepe, jaz pa bom tebe v predal. Seveda ne sme izostati gnojenje.

Inž. M. L.

Kmetijsko zbornico in čisto mleko

Ivan Oman na okrogli mizi o kmetih in kmetijstvu — Nestrinjanje s sedanjim zakonom — Zasluge slovenskih kmetov na slovenski poti v demokracijo

KRŠKO — Najmanj 50 let bomo potrebovali, da bomo prišli v kmetijstvu do ugodne lastniške sestave. Odločno nasprotujem temu, da bi komu jemali zemljo na silo. Pustimo, da gre razvoj svojo pot in se bodo stvari uredile. V tem smislu je razpravljal Ivan Oman v petek v Krškem na okrogli mizi Slovenski kmet večeraj, danes jutri, ki jo je v ciklusu večernih pogovorov Korak k resnici organiziral krški občinski odbor Slovenskih krških demokratov.

Kot se je dalo razumeti nekdanjega predsednika Slovenske kmečke zveze in sedanjega člana krškansko demokratske stranke, zadolženega za kmetijstvo, dela Slovenija glede kmetijstva tudi na silo. Primer je sprejetje zakona, po katerem naj bi vračali kmetijska zemljišča in ki bo po Omanovem mnenju povzročal spore in dolgotrajne zamere. O slabem delu bi se dalo govoriti tudi v zvezi z gospodarjenjem z gozdovi. Če je stanje v gozdovih zaradi velike sečnje slabo, so krivi tudi njihovi dosedajni gospodarji. »Stari zakon o gozdovih še velja in gozdarji so ga dolžni uresničevati,« je dejal Oman.

Poleg lastniške sestave bo potrebno imeti v mislih še kaj, če naj ima Slovenija enakopravne in zadovoljne kmete ter

KORAK K RESNICI — Ivan Oman (levo, na desni je Danilo Siter) je v odgovoru na vprašanje, ali se boji, da bi ga doletela Krambergerjeva usoda, dejal, da kdor se ukvarja s politikom, mora računati z vsem. (Foto: L. M.)

NOV BIOLOŠKI INSEKTICID PROTI KROMPIRJEVCU

Koloradski hrošč ali krompirjevec marsikje ni več tako nevaren škodljivec, kot je bil nekdaj, vendar pa brez zatiranja še vedno ne gre. Bolj od hrošča je škodljiva njegova požrešna ličinka. Računajo, da je treba škropiti s kemičnimi pripravki, brž ko je moč najti povprečno po 10 ličink na krompirjevem grmu. V nekdanji Jugoslaviji je bilo registriranih kar 45 pripravkov za zatiranje koloradskega hrošča, toda mnogi med njimi so preveč strupeni ali pa jih ni več mogoče kupiti. Kot zanimivost naj navedemo najnovejši biološki insekticid novodof NC, ki vsebuje aktivne kristale bakterije Bacillus thuringiensis tenebriosis. Ko ti kristali pridejo v prebavila ličinke, ji paralizirajo prebavo, tako da pogine v 4 do 7 dneh. Žal novosti ne izdelujejo v Sloveniji in je vprašanje, če bo zaradi negotovih vojnih razmer sploh v prodaji pri nas.

dobro kmetijstvo in dovolj hrane. Če je po eni strani potrebno misliti na ustanovitve kmetijske zbornice in na ustanovitve prepotrebnih kmečkih združenj, je potrebno po drugi vedeti, da je slovensko mleko večinoma preveč umazano, da bi ga hoteli kupiti zahtevnejši tujci. Poleg tega bi se Slovenija naposled morala odločiti, kaj v kmetijstvu bo podpirala. Zdaj v tem pogledu ne ravna modro, kot je ocenil Oman, ki je na okrogli mizi razmišljal nekako tako: če bo šlo tako naprej, bo mleka naslednje leto veliko več kot zdaj, še naprej pa bomo iz Madžarske uvažali svinjsko meso.

Oman je znova potrdil, da ostaja v politiki, čeprav rad tudi kmetuje. V zgoščenem pregledu najnovejših slovenske kmečke politične zgodovine je zatrdil, da je kmečka zveza prva prebila led

političnega monizma in da je slovenski kmet napravil odločen preboj v smeri demokracije. Ob tem je razložil, da je kmečka stranka v industrijski družbi zastarela in da ne more uspevati, če se ne pridruži stranki s širšim programom. Ker je s takim pogledom ostal osamljen, je Oman pred časom zapustil SKZ—LS in se pridružil krškansko demokrati stranki. Kot tak Oman nasprotuje socializmu in liberalizmu.

Na okrogli mizi so v uvodu nastopili folkloristi skupine Svoboda Senovo. Danilo Siter, ki je vodil petkov pogovor, je med drugimi navzočimi pozdravil tudi Vojko Omerzuja, predsednika krške občinske skupščine.

L. M.

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

DOLENJSKI LIST

O gospodarjih in hlapcih

Po preoblikovanju Kmetijske zadruge Krka Novo mesto po novem zakonu o zadrukah je postala zadruška last 325 članov. Toliko od prejšnjih 785 se jih je odločilo, da bodo še naprej člani zadruge in da bodo, seveda, kot to določajo zadržna pravila, vplačali svoj jamstveni delež in se obvezali za obseg sodelovanja. Na ustanovnem občnem zboru so se odločili tudi o predlogu, da bi lahko tudi delavci zadruge postali njeni člani. Še pred glasovanjem je bilo jasno, da od tega ne bo nič, saj so kmetje v polni te- lovadnici kmetijske šole pod Trško goro z odobravajočim plaskanjem sprejeli poziv enega od njih, da se delavcem prepreči včlanitev v zadrugo. Razporeženje kmetov do tega predloga pa se je najbolj pokazalo na tajnih volitvah: od 204 glasovnih jih je bilo le 34 za ta predlog. Taka je 420 delavcev KZ Krka Novo mesto ostalo »na suhem«.

Taka odločitev kmetov je bila, kot rečeno, v Novem mestu pričakovana, pa vendar je v slovenskih razmerah manjšinska, gledano še s širšega gledišča, pa bi lahko rekli, da nismo na in za zadrugo kot organizacijo kmetov celo neproduktivna. Precej pove že dejstvo, da so se v večini od okoli 50 slovenskih kmetijskih združenj odločili, da so tudi delavci lahko člani. V razvitem svetu vejo, da so različne oblike sodelovanja v upravljanju in vsem, kar sodi zraven, najpomembnejši motivacijski dejavniki delavcev. Zato temu prilagajajo celo zakonodajo, ki prek davčnega sistema spodbuja naložbe delavcev v svoja podjetja. Taka motivacija in »naložba« bi bilo lahko tudi članstvo delavcev v zadrugi. Kaže pa, da so za sedaj prevladale druge težnje.

Dejstvo je, da so bile v prejšnjem sistemu kmetijske zadruge podaljšana roka oblasti in da je oblast prek zadrug »privijala« kmete, v poslovnem

smislu pa zadruge prepuščala same sebi, kar so še kako na lastni koži čutili prav zadržni delavci. Prav ti so morali s stalno nizkimi plačili »ustvarjati« sredstva za obstoj in razvoj zadrug. Kmetje pa so bili glede tega gotovo v boljšem položaju, saj so svoje pridelke zadrugi prodajali le, če je bila najbolj plačnik, sicer so si mirno poiskali druge. Za preživetje in razvoj pa je novomeška zadruga morala razviti vrsto dejavnosti, kot katerakoli druga delovna organizacija: proizvodnjo močne krme, mesarstvo, agroservis, trgovino, gostinstvo. In te dejavnosti, ki ne sodijo v čisto kmetijstvo, obsegajo v KZ Krka več kot tri četrtine vseh poslov. Po novem se bo morala zadruga na trgu v hudem konkurenčnem boju sproti dokazovati in potrjevati, to pa bo brez motiviranih delavcev gotovo precej težje.

V lanskem letu je KZ Krka ustvarila za 1,4 milijarde tolarjev prihodka, od tega le 198 milijonov tolarjev v sodelovanju s kmeti. Sedanji lastniki pa bodo morali kot dobri gospodarji upravljati z vsemi dejavnostmi zadruge in s celotnim zadržnim premoženjem, ki je ocenjeno na vrednost 17 milijonov nemških mark. Lastnina pa ne daje samo prijetnih občutkov, ampak v prvi vrsti zahteva treznost, sposobnost, delavnost in odgovornost. Pravi gospodar mora lastnino ohranjati in povečevati. Tega pa v sedanjih razmerah ni moč doseči tako, da bo imelo 325 »gospodarjev« 420 »hlapcev«, zlasti če bo »hlapec« lahko takoj ob delo in zaslužek, »gospodar« pa bo lahko najprej nezakonzovano zapravil celotno zadržno premoženje in šele potem bo prišel na vrsto njegov jamstveni delež. Premoženje je vredno 17 milijonov mark, jamstveni deleži vseh 325 članov skupaj pa manj kot 230.000 mark.

A. BARTELJ

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Dnevi vina

Nisem opazil plakata, ki bi vabil s takim naslovom na vrtno veselico. Razmišljati pa sem začel ob plakatu z naslovom »Dnevi piva«, ki so se zgodili v majhni Beli krajini dvakrat v manj kot enem mesecu. Ne kritiziram niti organizatorjev, ki jim je baje uspelo privabiti vsaj v enem kraju veliko gostov, niti gostov samih, privoščim jim, če so se lepo imeli. Bolj opozarjam naše vrste, vinogradnike in vse tiste, ki se bavimo z vinom in nam daje naš »ljubi kruhek«. Vsekakor sodijo sem naši pomembni poslovni partnerji, gostinci.

Vsi lahko ugotavljamo, da zgubljamo bitko s konkurenčno pijačo - pivom. Pivovarji imajo seveda lažjo nalogo, saj je pivo industrijska pijača, ki nastane v nekaj tednih, medtem ko vino, naravna pijača, edina »zlahtna kaplja«, nastaja najmanj 12 mesecev, saj tudi spanje trte sodi v čas, potreben za rojevanje novega letnika. Dolgo je čakanje na zaslužen plačilo za prodano vino, pivovarji pa obračajo svoj kapital hitreje in dobiček jim priteka skozi celo leto. Zato, lahko več vložijo v trg, ta pa tistemu, ki mu kaj dajeta, tudi vrača. Kaj se je najbolj obrestovalo pivovarjem v zadnjih desetih letih? Verjetno vložek v nabavo sodov in ostale tehnike za točenje odprtega piva. Nič več ni treba piti toplega piva iz steklenic. Hladno pivo poleti pritegne žejne duše, in čeprav je užitek kratek, nas zapelejo. Pivo v sodu ni več na milost in nemilost prepuščeno gostincem, ampak teče iz sode tako, da se sproti hladi. Kokakolarji so z močno in stalno reklamo gostince prisilili, da jo hladijo.

Za vino, ki je kakovostno in dobro samo pravilno servirano, pri določeni temperaturi, nimamo nobenega jamstva, da se z njim pravilno ravna. Zato smo mnogokrat razočarani nad vinom, posebno če je »belo« pretoplo ali »rdeče« iz hladilnika. Tako ne spoznajo prednosti, ki jih ima dobro vino pred

vsemi pijačami v kombinaciji s hrano, posebno mladi ljudje, ki šele oblikujejo svoje prehrabene in življenjske navade. Vino ni samo za žejo, nudi veliko več, če ga znamo jemati. Po dobrem požirku vina je naše razpoloženje optimistično, dovolno, nove ideje se nam kar vrstijo in nismo utrujeni, nasprotno čutimo nove moči. V tem je prednost vina pred drugimi pijačami, ki nas s svojim »volumnom« naredijo neokretne in samo odjezane. Zakaj veliko ljudi med nami ne ali doživlja pozitivnih občutkov po požirku vina? Ker ga pijejo v brziganosti, ti pa so namenjeni samo za odjezjanje, v slabših primerih tudi za nacejanje, rezultat torej ni nič kaj spodbuden. Hočem reči: brziganec je nevaren dobremu imenu vina in z njim se bomo težko borili proti hladnemu pivu.

Toda tako vino kot pivo imata svoje mesto na trgu in težko bi živeli brez enega in drugega. Toda Slovenci nismo Bavarci, na Bavarskem ne raste vinska trta. Pri nas pivo nikoli ne more zamenjati vina. Vino pomeni veliko v vsakdanu povprečnega Slovenca in je sestavni del obroka ne samo v vinogradniških krajih, tudi v mestu in predvsem pri družinah z večjo kupno močjo. Naša naloga pa je, da ohranimo ugled vina na Slovenskem pred vsemi ostalimi pijačami. Veliko vlogo lahko tu odigrajo gostinci. Na Vinski vigradi v Metliki se je pokazalo, kako izbor nekaj boljših vin lahko pritegne veliko ljudi na pokašnje, in to bi se dalo uporabiti tudi v gostinstvu. Lahko bi imeli tedne vinskih pokašenj v gostilnah, hotelih. Vina bi morala biti skrbno izbrana in to bi vzgalo, ustvarilo sloves. Seveda bi morala biti ponudba strokovna ne samo glede izbora vin, ampak tudi glede potrebe in informacij v raznih oblikah, od vrstnih do poznih. Dobra vina bi bilo potrebno poiskati, to bi bilo spodbudno za vinogradnike in gostince. Na račun bi prišli tudi porabniki - gosti in v naši ljubi domovini bi bilo opaziti več optimizma.

mag. JULIJ NEMANIČ

Zaščitene kmetije pod drobnogledom

Sedanji črnomaljski odlok ni skladen z zakonom o kmetijskih zemljiščih

ČRNOMELJ — Delegat zbora krajevnih skupnosti v črnomaljski občinski skupščini, Jože Mihelič iz Semiča, je spomnil, da odlok o zaščitnih kmetijah ni več skladen z zakonom o kmetijskih zemljiščih. Je namreč zastarel in ne kaže resničnih razmer. Predlagal je spremembo odloka o zaščitnih kmetijah, kjer pa bi morali dati poudarek strokovnosti, ki naj bi imela prednost pred

osebnimi interesi občanov v krajevnih skupnostih.

Na tukajšnjem oddelku za družbeni razvoj priznavajo, da odlok o zaščitnih kmetijah v črnomaljski občini res ni skladen z zakonom o kmetijskih zemljiščih. Zato obljubljajo, da bodo konec letošnjega leta začeli pregledovati razmere na zaščitnih kmetijah. Pri tem bodo upoštevali predvsem katastrski dohodek kmetije, možnosti obdelave kmetijskih površin in gospodarski inventar kmetije, torej stroje in orodje. Pregledovali bodo postopoma po krajevnih skupnostih, delo pa se bo gotovo zavleklo še v prihodnje leto. Upravni organ bo moral namreč poleg tega opravljati svoje redno delo. Sedaj je zaščitnih kmetij več kot tisoč, zato bo potrebno za hitrejši pregled tudi sodelovanje geodetske uprave in krajevnih skupnosti.

M.B.-J.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Paradižniki na jedilniku

Paradižnik je zelenjava, ki si je zelo počasi utirala pot v evropske kuhinje. Danes si težko predstavljamo sestavo poletnih jedi brez paradižnika in tudi predelamo ga v takšne oblike, da ga lahko uporabljamo v vseh letnih obdobjih. Kot mnoga druga zelenjava v obliki plodov ima tudi paradižnik majhno energijsko vrednost. Največ vsebuje ogljikovih hidratov, zelo malo pa beljakovin in maščob. Od mineralnih snovi ima največ kalija in natrija, železa, kalcija in magnezija. Hranilno vrednost mu zvečajo vitamini A, C, E, K, P in vitamini B skupine. Vsebuje mnoge organske kisline in pektine. Ker plodovi ne vsebujejo oksalne kisline, jih lahko uporabljamo v dietni prehrani bolnikov z revmatizmom in vnetjem sklepov. Za razne juhe, omake in enolončnice moramo paradižnik olupiti in odstraniti semena. Pečemo in nadevamo vedno neolupljene paradižnike. Odrežemo pokrovček, potem pa previdno iztisnemo seme in tekočino. Kako lupimo paradižnik? V večjem loncu zavremo vodo. Nato z nožem izrežemo nastavek peclja, na okrogli strani pa križno zarežemo. Paradižnike za 15 sekund potopimo v vrelo vodo. Če lupina odstopi in se zvije, jo

z lahkoto odstranimo. Olupljene plodove prerežemo in iztisnemo semena.

Namesto svežega paradižnika lahko uporabljamo različne namoštke. To so različno zgoščene mezge, pireji in omake. Zelo uporabni so tudi posušeni jajčasti paradižniki, ki jih suše na soncu, da postanejo usnjati. Pred uporabo jih pol ure namakamo v topli vodi. Za zamrzovanje uporabljamo le mesnate sorte z malo semenja. Biti morajo sveži, nepoškodovani in enakomerno obarvani. Debelejše plodove razkosamo, manjše pa embaliramo cele. Sok ali mezo najprej zamrznemo v kockah in nato embaliramo. Pripravimo polnjene pradižnike. Potrebujemo 10 srednje debelih plodov, 25 dag zmletega mesa, 2 dag olja, sol, žlico vegete, peteršilj, 4 dag riža, 1 jajce, slan krop in nariban parmezan. Zmleto meso zmčamo z dišavami in zelenjavo ter dodamo delno kuhan riž. Nazadnje vmešamo še jajce. Z maso paradižnike napolnimo, potresemo s parmezanom in pokapljamo s surovim maslom. Pečemo jih 20 minut pri 180 stopinj C. Poleg serviramo popečen krompir ali različno kuhano zelenjavo v soli.

Policija bo ostala sredi mesta

Novomeška občinska skupščina kljub mnogim pomislekom pristala na gradnjo nove stavbe policije nasproti novomeške avtobusne postaje — Začetek gradnje še letos

NOVO MESTO — Nova stavba, v kateri bo delovala novomeška Uprava za notranje zadeve, postaja prometne in mestne policije, pa tudi upravni organ ministrstva za notranje zadeve, bo zgrajena ob novomeški Roški cesti nasproti avtobusne postaje. Kljub mnogim strokovnim in poslanskim pomislekom v zvezi s to lokacijo je novomeška občinska skupščina na seji pred tednom pristala na pripravljeno programsko zasnovo za zazidalni načrt policije in parkirne hiše na Roški cesti. Zahtevala je le, da do urbanistično arhitektonske rešitve objekta pridejo z anonimnim javnim, ne pa internim natečajem, kot je bilo predvideno. Objekt naj bi začeli graditi še letos.

Da se policija v Novem mestu že leta srečuje s prostorskimi problemi, je znano. S spreminjenimi državnimi ureditvijo in bližino državne meje dobiva policija v tem delu Slovenije še pomembnejšo oz. širšo vlogo, zato naj bi ji v interesu splošne varnosti vendarle zagotovili boljše delovne razmere. Iskanje primerne lokacije je bilo posebno intenzivno v zadnjem letu in pol. V tem času so pregledali sedem lokacij na raznih koncih mesta. Z urbanističnega vidika se je kot najugodnejša pokazala lokacija nekdanjih vojaških skladišč v Žabji vasi, investitor pa se je najbolj ogrel za Roško cesto. Njegova želja je organizirati vse dejavnosti na enem mestu, čim bližje mestnemu središču. Sprejeta lokacija po njegovem omogoča večjo učinkovitost in racionalnejšo izrabo prostorov in komunalne infrastrukture. Slovenski notranji minister Igor Bavčar, ki se je udeležil razprave novomeškega parlamenta o tej zadevi, kar so nekateri poslanci razumeli kot pritisk nase, pa je ponovno poudaril, da poslopije potrebu-

jejo hitro. Denar za investicijo je v proračunu predviden letos, zato naj bi nobeno odlašanje in iskanje novih lokacij ne bilo opravičeno.

Že v javni razpravi pa tudi v skupščini je bilo opozorjeno na predragočnost lokacije za proračunskega porabnika in na omejitve, ki jih postavlja ta prostor tik ob mestnem jedru, ob športno rekreacijskih površinah in ob Krki. Prostor je razmeroma majhen. Zaradi nujnosti upoštevanja razgleda na mesto bo smela biti stavba največ enonadstropna (dovolj prostora za vse dejavnosti naj bi zato zagotavljala dvojna klet v brežini Krke), zaradi nujnosti ohranitve obstoječih javnih parkirnih pa bo treba zgraditi najmanj dvanajstoslojno parkirno hišo. Postavitev policije na tem mestu je po mnenju mnogih vprašljiva tudi zaradi bližine zdravstvenega kompleksa, dveh mostov, križišča itd.

Občinska vlada je skupščino seznanila z vsemi pripombami in pomisleki pa tudi z dvema dodatnima predlogoma za

NOVOLES KOT KULTURNI SPONZOR

STRAŽA — Podjetje Novoles, ki v svojem sanacijskem obdobju posluje zelo uspešno, letos kot sponzor namenja kar lepo podporo tudi kulturnim dejavnostim, kar je v časih, ko tako imenovane družbene dejavnosti bolj »tenko piskajo«, še toliko pomembnejše. Novoles je za letos podpisal sponzorsko pogodbo s pihalnim orkestrom, ki nosi njihovo ime, ter z Dolenjskim oktetom. Ta dva ansambla bosta tako s pomočjo Novolesa lahko izpeljala svoje letošnje načrte.

lokacijo policijske stavbe. Po enem naj bi bila ta tik avtobusne postaje, kjer je bil sprva mišljen poslovni objekt, po drugem pa v hribu, v nadaljevanju avtobusne postaje. Hkrati je bilo povsem jasno nakazano, da potrebno hitrost postopka, pričakovano s strani investitorja, in čimprejšnji začetek gradnje omo-

• **Do končne odločitve občinskega parlamenta ni bilo daleč.** Marjanu Ravbarju, ki je ponovil številne argumente proti lokaciji, občinski vladi pa očital nestrokovno delo in izkoriščanje skupščine za svoje cilje, je sicer pritegnilo še nekaj poslancev in v prvem glasovanju ponujena program-ska zasnova ni šla skozi v zboru združenega dela. Medzborovsko usklajevanje in ponovno glasovanje pa je prižgalo zeleno luč za nadaljevanje postopka za gradnjo nove stavbe policije v Novem mestu.

goča le lokacija ob Roški cesti. »Ni najboljše, pa tudi ne najslabša in je sprejemljiva,« je predlagatelj program-ske zasnove in Bavčarju pritegnilo tudi nekaj poslancev.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

NOVOMEŠČAN V ODBORU SKLADA ZA RAZVOJ

NOVO MESTO — Slovenski parlament je prejšnji teden imenoval nov nadzorni odbor republiškega sklada za razvoj. Njegov član je tudi Andrej Kirm, podpredsednik novomeškega izvršnega sveta in gospodarski minister.

Za sodelovanje s Španci

Obisk delegacije španske Vilafrance v Novem mestu — Projekt Uvertura za pospeševanje razvoja podjetništva

NOVO MESTO — Od 2. do 4. julija se je na obisku v novomeški občini mudila štirinčlanska delegacija španskega mesta Vilafranca del Penedes z županom Joanom Aguadom na čelu. Obisk je bil namenjen dogovoru o sodelovanju novomeške občine v projektu Evropske skupnosti Uvertura, ki je predvsem namenjen spodbujanju razvoja malega podjetništva na lokalni ravni ter iskanju še drugih možnih oblik sodelovanja.

Vilafranca del Penedes je katalonsko mesto in občina s približno 30 tisoč prebivalci, 50 kilometrov oddaljeno od

Barcelone, v španski pokrajini Katalonija. Glavna tamkajšnja gospodarska panoga je vinogradništvo. To je bil eden od razlogov, da so se Španci, ki so želeli navezati tesnejše stike z enim slovenskih mest, odločili za Novo mesto. Že med majske obiske v Vilafranci je župan Aguado izročil novomeški delegaciji pismo o nameri, v katerem je bila poudarjena želja zlasti po gospodarskem sodelovanju, poleg tega pa tudi po sodelovanju na drugih področjih, športnem, kulturnem, turističnem itd. To je potrdil tudi med obiskom v Novem mestu, ki ga je prepričal, da je za to zares veliko možnosti.

Med uradnimi pogovori je tekla beseda predvsem o projektu Uvertura. V ta namen je bil v delegaciji tudi Roberto Labandera, ki je v Vilafranci posebej zadolžen zanj. Gre za program, namenjen pospeševanju sodelovanja med državami in regijami Evropske skupnosti ter državami Srednje in Vzhodne Evrope. V projektu pospeševanja razvoja lokalne ekonomije, predvsem malega podjetništva, v katerega je vključeno Novo mesto, sodelujejo poleg Vilafrance še portugalsko mesto Lourinho, nizozemsko mesto Enschede in italijanski Melzo. Projekt bo Evropska skupnost financirala s sto tisoč dolarji, če bodo udeleženci pripravili dober program. Program predvideva prek dveh delavnic in dveh seminarjev ter sklepne konference o občinah in gospodarskem sodelovanju v Novem mestu v februarju 1994 izobraževanje agentov za lokalni razvoj, predvsem pa izmenjavo izkušenj, kako podpirati in pospeševati nastajanje majhnih družb. Novomeški pogovori so pokazali, da se bo Novo mesto s svojimi izkušnjami, s spodbujanjem razvoja podjetništva lahko vključilo v projekt ne le kot učenec, ampak tudi kot učitelj. Razne tovrstne programe že imajo tudi druga sodelujoča mesta, razen Lourinha.

Med obiskom v Novem mestu so si španski gostje tudi ogledali Novo mesto ter Pletenje. Na posebno željo pa so bili seznanjeni tudi s turističnimi možnostmi Novega mesta in okolice. Župan Aguado je dejal, da je prepričan v dobre možnosti za večji obisk španskih turistov pri nas.

Z. L.-D.

SVET ZA VARSTVO PRAVIC NAJEMNIKOV

NOVO MESTO — Stanovalci v najemnih stanovanjih v novomeški občini že imajo svoj svet za varstvo pravic najemnikov. V njem so: Franc Stirn, Gordana Bubalo, Ida Blažič, Rudolf Lihteneger, Franc Koželj in Alojzija Hrčica iz Novega mesta, Cvetka Podgoršek iz Šentjerneja, Mirko Pršina iz Žužemberka in Darinka Rebolj iz Straže.

PODJETJE NOVOLINE ŠIRI SVOJO DEJAVNOST

NOVO MESTO - Novoline, d.o.o., podjetje za finančne, tehnične in poslovne storitve iz Novega mesta, širi svojo dejavnost in ob tem oblikuje poslovni sistem kapitalno in poslovno povezanih podjetij. Poleg že delujočih: Novoline, d.o.o., Novo mesto; Novoline Commerce, d.o.o., Novo mesto; Novoline Brno, s.r.o. Brno; SOP Novoline, d.o.o., Ljubljana, je v juniju zaživel še Novoline - IMO, d.o.o. To podjetje bo opravljalo posle posredovanja pri prometu z nepremičninami, upravljanja z nepremičninami ter vrsto poslovnih storitev in storitev s področja finančnega in razvojno ekonomskega področja. V juliju je predvidena še ustanovitev dveh samostojnih podjetij: Novoline Controlling, d.o.o., Novo mesto, in Novoline Posavje, d.o.o., Krško. Novoline Controlling se bo poleg manjšega obsega ostalih poslovnih storitev specializiral za področje knjigovodskih storitev in davčnega svetovanja. Novoline Posavje pa bo opravljal knjigovodske storitve ter posle finančnega inženiringa na področju posavskih občin.

AKADEMIJA ZA ŽIVLJENJE ŠE SPREJEMA

OTOČEC — Agencija Pionir Tours tudi letos pripravlja v Hotelu grad Otočec akademijo za življenje. Gre za poletno šolo tujih jezikov, tenisa in predvsem zdravega načina življenja nasploh. Trenutno se v poletni akademiji uči in uživa 45 otrok iz vse Slovenije in tudi občasno slabo vreme jih ne moti. Vključitev v akademijo za življenje je še vedno možna, s potrebnimi informacijami pa postrežejo v recepciji na Otočcu.

REGRES ZA DIJAŠKE MALICE?

NOVO MESTO — Na četrtkovni seji novomeške občinske skupščine je Jovo Grobovšek v imenu poslanskega kluba SDP zahteval, naj izvršni svet takoj sproži akcijo, da bo poskrbljeno za regresiranje prehrane srednješolcev. Regresiranje je vsaj deloma urejeno tako za osnovnošolce kot za študente, za dijakke pa ne. Zaradi tega je lačnih vse več mladostnikov.

Pravo darilo za diabetike

Ljubljansko podjetje Medisense je 52 dolenjskim diabetikom podarilo aparat za merjenje sladkorja v krvi

NOVO MESTO — Za sladkorne bolnike je bilo zelo pomembno leto 1990, ko so pod okriljem Svetovne zdravstvene organizacije in Mednarodne federacije za zdravstvo v Saint Vincentu v Italiji predstavniki državnih uprav za zdravstvo in združenih sladkornih bolnikov Evrope ter diabetologi sprejeli posebno deklaracijo. V njej je predstavljena sladkorna bolezen kot resen problem vse Evrope, 27. junij pa določen kot mednarodni dan diabetikov.

Letošnji 27. junij ni šel neopazno mimo novomeških diabetikov, ki so povezani v posebnem društvu za boj proti sladkorni bolezni. Vseslovenskega srečanja diabetikov v Rogaški Slatini se je udeležilo šest novomeških predstavnikov, ki so lahko poslušali koristna

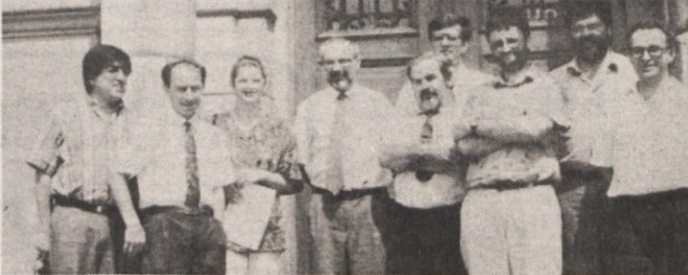
predavanja, kaj diabetes je, kako se ga zdravi in kontrolira, kakšna je zdrava prehrana diabetika, kako se z diabetesom da kar najbolj normalno živeti. Pokusili pa so lahko tudi diabetična živila, ki jih je na srečanju predstavila slovenska živilska industrija. Posebno zloženko o zdravi prehrani za diabetike, ki je bila izdana ob tej priložnosti, pa bodo dobili vsi člani društva.

Ob mednarodnem dnevu diabetikov je novomeško društvo skupaj s Krko že 17. junija pripravilo srečanje in predstavitev programa pomožnih zdravil in zelišč. Udeleženci so si lahko ogledali poseben video film o njem, dobili so informativni bilten o zeliščih in njihovi uporabi, poskrbljeno pa je bilo tudi za degustacijo napitkov in čajev.

V želji, da bi bilo življenje diabetikov lažje, pa je podjetje Medisense iz Ljubljane v sodelovanju z diabetičnim dispanzerjem novomeške bolnišnice pripravilo srečanje diabetikov, ki se vsakodnevno zdravijo z insulinom, in ob tej priložnosti 52 dolenjskim in belokranjskim diabetikom podarilo aparat za merjenje vrednosti sladkorja v krvi. Z njim si bolniki lahko sami redno kontrolirajo sladkor v krvi in odmerjajo potrebne doze insulina. Aparat stane 400 mark, tako da si ga večina sama ne bi mogla kupiti. Direktor podjetja Medisense Miha Trček in dr. Milivoj Piletič, vodja novomeškega diabetičnega dispanzerja in pobudnik te akcije, vredne prek 20 tisoč mark, sta bila seveda deležna iskrene zahvale predsednika novomeškega društva za podarjeno.

DOGOVORI O OBNOVI VINKOVŠKE BOLNICE

NOVO MESTO — V petek so novomeški GIP Pionir obiskali predstavniki občine Vinkovci s predsednikom tamkajšnje vlade na čelu. Z vodstvom Pionirja so tekli pogovori o obnovi vinkovške bolnišnice. Pionir, katerega vodstvo si je konec junija ogledalo v vojni poškodovano stavbo, bo pripravil predlog za projektiranje obnove bolnišnice, ki je ocenjena na 28 milijonov mark. Stekli so tudi pogovori o obnovi do tal porušenih slavonskih vasi. Tam naj bi Pionir postavil svoje bio hiše. Zanimivo je, da so Pionirjevo bio hišo Hrvatoma svetovali v Nemčiji.

UTRJEVANJE STIKOV — Konec preteklega tedna je bila na obisku v Novem mestu delegacija španskega mesta Vilafranca del Penedes z županom Joanom Aguadom na čelu (četrti z leve). V njej so bili še: podžupan Jordi Ciyas (prvi z desne), Roberto Labandera (prvi z leve), v Vilafranci zadolžen za projekt Uvertura, in Ramon Xene (drugi z desne), član mestnega sveta. Z novomeško oblastjo so se pogovarjali o razširjeni medsebojnega sodelovanja. (Foto: Z. L.-D.)

Prenova v Drobnelem pohištvu

Uspešno poslovanje Novolesovega podjetja Drobno pohištvo, ki iz sanacijske prehaja v razvojno fazo — Stalno izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje

STRAŽA — Petmesečni poslovni rezultati Novolesovega podjetja Drobno pohištvo kažejo, da v tem družbenem podjetju uspešno opravljajo naloge, ki so si jih zadali z letošnjim gospodarskim načrtom, in obenem potrjujejo, da so se njihovi upniki ob stečajni podjetja konec lanskega leta pravilno odločili, ko so podprli predlog, da se stečaj zaključi s prisilno poravnavo. V prvih petih mesecih letošnjega leta je to podjetje imelo več kot 242 milijonov tolarjev realizacije. S tem in seveda s stabilno proizvodnjo so ustvarjene razmere za prehod podjetja Drobno pohištvo iz sanacijske v razvojno fazo.

Precejšnje težo v razvojnem projektu Drobnelega pohištva ima zahteva po manjši specializirani proizvodnji, kar naj bi omogočilo tudi nadaljnji razvoj kooperacij, kar je v sedanjem svetu v lesni industriji eden temeljnih pogojev za konkurenčnost podjetja. To pove tudi že bežen pogled na lesno industrijo v razvitih državah, za katero velja velika

kooperativnost, ki se kaže tudi v številnih manjših tovarnah, ki so se sposobne hitro in učinkovito prilagajati vedno novim zahtevam tržišča. Te pa so v prvi vrsti: majhne serije, pestra ponudba, kakovost in čim krajši čas dobave.

Glede na specifičnost proizvodnje in na podlagi teh spoznanj so se v Novolesovem podjetju Drobno pohištvo odločili, da bodo zaokrožili tehnološki proces in ustanovili dve novi družbi — Tovarno stolov in Tovarno lepljenih plošč. Z razvojno-tehnološkega vidika naj bi taka reorganizacija omogočila nemoten razvoj primarne in finalne proizvodnje.

Vse to in drugi vidiki prenove podjetja Drobno pohištvo in celotnega kompleksa Novolesa pa zahtevajo tudi »prenovo« v miselnosti zaposlenih, sveže znanje in visoko strokovnost, zato posebno skrb posvečajo stalnemu izobraževanju in strokovnemu izpopolnjevanju zaposlenih.

A. B.

RAVNATELJI IMENOVANI

NOVO MESTO — Novomeška občinska skupščina je pretekli četrtek opravila vrsto imenovanj. Anton Dragan bo še naprej ravnatelj novomeške Osnovne šole Bršljin, Franc Nahutljan ravnatelj Osnovne šole Center, Marijan Špillar ravnatelj Osnovne šole Grm, Anica Bukovec ravnateljica Osnovne šole Šmihel, Ladislav Brulc ravnatelj Osnovne šole Stopiče in Maksimilijan Starc ravnatelj Osnovne šole v Vavti vasi. Jožetu Pečniku je bil do imenovanja ravnatelja podaljšan mandat v. d. ravnatelja OŠ Smarjeta, dr. Tatjana Gazvoda pa za v. d. direktorja Zdravstvenega doma Novo mesto. Janja Fortuna je bila imenovana za direktorico Dolenjskih lekarn.

Katrcia bo najbrž »zidala« hišo

R 4, nagrado dvomesečne akcije Avtohiše Pionir in zavarovalnice Tilia, dobil Novomešan Alojz Fink —V Avtohiši načrtujejo še nove nagradne akcije

NOVO MESTO — Od 24. aprila do 26. junija so vsi, ki so v Avtohiši Pionir Novo mesto kupili nov ali rabljen avto ali rezervne dele in v servisu opravili servisiranje ali popravilo avta v vrednosti nad pet tisoč tolarjev, lahko sodelovali v nagradni igri, v kateri je Avtohiša s sponzorjem, novomeško zavarovalnico Tilia, podarila katrcio. Novomešan Alojz Fink, katerega kupon je na javnem žrebanju v petek potegnila iz skrinjice prikupna manekenka, sicer nima »štirih razlogov za R 4«, avto pa bo kajpada prišel prav.

Fink je solastnik zasebnega podjetja, ki odkupuje in skrbi za popravilo starih in poškodovanih avtomobilov. Pri tem precej sodeluje s Pionirjevo Avtohišo, ki je, kot je rekel, najboljša. V skrinjici je bilo najmanj šest njegovih kupončkov. V petek se je z družabnikom ravno odpravil v Italijo, a so ga delavci

ZADEL KATRCIO — Z javnim žrebanjem je bila v petek zaključena dvomesečna nagradna igra, v kateri sta Pionir Avtohiša in Zavarovalnica Tilia enemu od kupcev v Avtohiši podarila nov R 4, avto večno privlačne tradicije. Povsem naključno se je na žrebanju znašel dobitnik avta, Novomešan Alojz Fink (prvi desno). Kot je bilo predvideno, pa se je z novim avtom lahko odpeljal v torek dopoldne po slovesni predaji ključev. (Foto: Z. L.-D.)

Ena gospa je slišala, da je Novo mesto dobilo Vukovarsko ulico. Ni ga, ki ne bi vedel, da gre za mesece razkopan odsek Ceste komandanta Staneta mimo gradbišča blagovnice.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 11. julija, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure, naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: Dolenjka Market, Kristanova trgovina CEKAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 20. ure
- PERKO, market na Otočcu
- Šentjernej: Dolenjka Market
- Dolenjske Toplice: Mercator—Standard, Prodajalna Rog
- Žužemberk: Mercator—KZ Krka, Samopostrežba
- Straža: Dolenjka Market
- Novo mesto: v nedeljo od 8. do 11. ure: Dolenjka Samopostrežba, Glavni trg 23, od 8. do 12. ure: trgovina CEKAR v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
- PERKO, market na Otočcu

Črnomaljski drobir

VIZIONARJI - Šele danes se je pokazalo, kakšni vizionarji so bili Semečani pred davnimi leti, ko so s svojim rekreacijsko-počitniškim centrom zasedli del Kolpe na Primostku. Nekateri drugi, ki so zašli na tamkajšnje kopališče, so se čudili, kako to, da vrli Semečani plavajo le do sredine Kolpe, se tam obrnejo in čofotajo nazaj k slovenskemu bregu reke. Sedaj je jasno, da so Semečani že takrat vedeli, da bo po sredini reke potekala državna meja, pa so se, da ne bi bilo navajanje na nov obmejni režim kar čez noč pretežko, že leta pripravljali na nove razmere. Zatrjujejo, da je vsako natolcevanje, da daljše razdalje, kot je polovica širine Kolpe, niso sposobni preplavati, zlonamerno.

HOTEL - Semeški hotel Smuk je zopet prešel v upravljanje nekdanjega upravitelja, črnomaljskega Gostinstva. Najemnik Lipar, ki je iz hotela očitno hotel narediti čudež, je, kot kaže, obupal, pobral svoje lesene napisne table s pročelja hotela in ga vrnil lastniku. Za tablam pa je na steni še vedno ostal nekakšen znak, podoben polovici kroga ali dežnika, ki nekatere spominja tudi na Fructalov znak. Zato se sprašujejo, če bo morda naslednji najemnik Fructal. V tem primeru bi moral svoje geslo "Fructal v sodelovanju z naravo" spremeniti v "Fructal v sodelovanju z nadnaravo".

SADNA KUPA - Klicanje na pomoč vseh naravnih in nadnaravnih sil pa ni ob nedavnem obisku v hotelu Smuk prav nič pomagalo podpredsedniku slovenske vlade Viktorju Jaklu, da bi dobil, kar si je zaželela njegova soproga. Šlo je za nič drugega kot za sadno kupo, ki je ob štirih popoldne v hotelu ne streežuje, menda zato, ker kuhinja ne dela. Natakarijo so takrat, ko so se v šoli učili stepati smetani in odpirati kompot, očitno "spricali". Sicer pa je še sreča, da gospa podpredsednikova ni trpela za hujšo lakoto. Iz hotela bi morala oditi s krulčim želodcem.

Sprehod po Metliki

METLIŠKA LJUDSKA KNJIŽNICA bo poskrbela, da bo julija in avgusta na grajskem dvorišču najmanj pet kulturnih prireditev. Ve se, da bo prišel pet Vlado Kreslin, da bo recitiral, pripovedoval in igral Rade Serbedžija, za nastope Indust бага, Stanke Macur, Meri Avsenak in Bojana Adamiča pa se še dogovarjajo. Poletni kulturni večeri bodo ob sredah ali četrkih, vstopnina pa bo vse prej kot oduška: od šteti do treh le 100 tolarjev.

UČENCI 4. RAZREDA OSNOVNE ŠOLE Podzemelj bodo odšli v ponedeljek v šolo v naravi, in sicer v Prelesek pod Starim trgom. Tam bodo teden dni bivali v šotorih, spoznavali okoliške kraje, se kopali in čolnarili v Kolpi, imeli tečaj surfanja, kiparjenja in slikanja. Hrano jim bo pripravil gostilničar Ivan Madronič, šotorišča pa jim bodo postavili pripadniki TO iz Črnomlja.

BREGOVI KOLPE So polni kopalcev, pa se ni čuditi, če se ob pogledu nanje človek nehoti spomni na neurejenost belokranjskih kopališč. Govori se o graditvi kampa v Podzemlju, kar naj bi prineslo v belokranjski kopališki turizem svežino in novo kakovost, saj so gotovo minili časi divjega šotorjenja in kampiranja. Od tega Belokranjci niso nič iztržili, če odmislijo, da so morali za nekaterimi obiskovalci pospravljati odvrženo nesnago.

Trebanjske iveri

KLAVNICA - Ako statistika, za katero prisilovčno velja, da ima bolj kratke noge, ne laže, pojedo Trebanjci letno okrog 352 ton govedine. Meso dobivajo v tej kmetijski močni občini po nenavadnih ovinkih, pretežno iz klavnice v beli Ljubljani, kamor roma na zadnjem pot največ od okrog 3000 živinčev iz trebanjske občine, ki jih bolj modri imenujejo tudi "tržni viški". Poznavalci pa ocenjujejo, da Trebanjci zamehurijo najmanj 800 glav odrasle govede "na japki", kakor pravijo črnemu zakolu goveje živine na domačem dvorišču. Zategadelj je med Trebanjci, posebej še kmeti, že lep časa živa želja in zahteva, da tudi v tej občini zgradijo svojo klavnico. V ognju so tri možne lokacije: Mokronog, Martinja vas in obrtna cona Trebnje. Če bi radi odgnali obrtnike (in še koga), ki so se doslej že tako stežka odločili za sprva zelo zamočvirjeno zemljišče, bodo klavnico vsekakor postavili ob vpadnici v novopečeno mesto.

UPRAVNIK - Dostikrat je, žal, že tako, da se domačini ne morejo prav dobro uveljaviti, bodisi v službi ali kot podjetniki v domačem kraju oz. okoli. Največkrat zaradi "pedigreja", ko je marsikaj bolj pomemben "rodovnik" iskalca zaposlitve ali posla, kot pa njegova delavoljnost in morebiti kje že potrjena sposobnost. Pač, kar diši po tujem, je za marsikoga nekako bolj vznemirljivo in privlačno. To pa le delno velja za trebanjske razmere. Namreč pri odločanju, kdo bo postal upravnik, ki ga zahteva nova stanovanjska zakonodaja, nekaj sto stanovanj v občini, se tehnična bolj nagiba h Komunalni Trebnje, kot pa k podjetju Terca, ki ga je ustanovila Stanovanjska zadruga Sentupert.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Ples okrog (preveč) vroče kaše?

Delegati čakajo na odgovore o svobodnem gibanju bivših starešin JA, ki so sodelovali pri agresiji na Slovenijo, predvsem pa Ivana Miketiča, po naši državi

ČRNOMELJ — Demosovi delegati so že na eni spomladanskih sej občinske skupščine zastavili vprašanje glede svobodnega gibanja bivših starešin JA, ki so sodelovali v agresiji na Slovenijo, po naši državi, kar povzroča med našimi državljani precejšnje negotovanje. Čeprav je bilo vprašanje postavljeno precej v rokah, pa je bilo očitno, kam delegati merijo. A odgovora niso dočakali, zato so bili na zadnji, majski seji veliko bolj natančni.

Omenjali so sicer sporne visoke pokojnine generala Čada in polkovnika Lipnika, predvsem pa jih je zanimalo svobodno gibanje bivšega zastavnika JA in pripadnika varnostno-obveščevalne službe v isti vojski Ivana Miketiča, ki je med vojno v Sloveniji v vojašnici v Črnomlju »držal v šahu« nekaj sto ljudi in njihovih življenj, posredno pa

kar nekaj tisoč življenj Črnomalčev. Vlado Starešinič je zato v imenu delegatskega kluba Demosa vprašal, kdo je Miketiču omogočil svobodno gibanje po Sloveniji. Če je to v interesu države Slovenije, je to po njegovem mnenju potrebno javno povedati. Če pa naj bi bila to zaupnost, je potrebno nekaj ukreniti. Dodal je še, da bodo Demosovi delegati zahtevali glasovanje o nezaupnici občinskih oddelkov za obrambo in notranje zadeve, če ne bosta dala odgovorov.

Svoje delegatsko vprašanje v zvezi s tem pa je ponovil - ker pač še ni dobil zadovoljivega odgovora - tudi delegat Jože Vrščaj. Zanimalo ga je, ali je Ivan Miketič po umiku z JA iz vojašnice in iz Slovenije po vrnitvi v našo državo legalno prestopil mejo in ali ima pravico živeti pri nas. Iz dopisa ministrstva za notranje zadeve RS, ki ga je februarja letos podpisal minister Bavčar, je namreč razvidno, da je bilo operativnim službam in občinskim upravnim organom naloženo, da so posebej pozorni in skrbijo za dosledno izvajanje zakonodaje v zvezi s prijavo in odjavo stalnega in začasnega prebivališča, posedovanja orožja ipd., pri tistih bivših pripadnikih JA, ki so oddali vloge za sprejem v državljanstvo Republike Slovenije, še zlasti pa tistih, ki tega niso storili ali ne iz-

polnjujejo pogojev za sprejem.

Načelnik oddelka za notranje zadeve Mladen Radojčić, od katerega so delegati pričakovali odgovor, na dolgo našteva pristojnosti oddelka. Na koncu pa ugotavlja, da na zastavljena delegatska vprašanja ne more dati natančnega odgovora, ker za zbiranje, obdelavo in posredovanje podatkov, na podlagi katerih bi lahko dali odgovor, omenjeni

oddelek ni pooblaščen in zato s temi podatki tudi ne razpolaga. Vendar so za odgovor zaprosili ministrstvo za notranje zadeve RS, in sicer šefa kabineta ministra in direktorja uprave za upravno-pravne zadeve. A več kot mesec dni po zastavljenem vprašanju delegatov odgovora še ni bilo.

Prav tako eleganten je odgovor načelnika občinskega oddelka za obrambo Ivana Požeka, saj pravi, da njihov oddelek ni pristojen dajati odgovore na takšna vprašanja. Zato so našli drugega pristojnega, regijsko upravo za obrambo, ta pa je naslovila vprašanja na republiko ministrstvo za obrambo. Tudi slednje do takrat, ko so delegati dobili v roke delegatsko gradivo za sejo skupščine, ki poteka danes, ni dalo odgovora. Menda ga bodo povedali kar delegatom. Ti upajo, da bo res tako, sicer se lahko zgodi, da bo - glede na njihovo vztrajnost - postavljeno še kakšno, za nekatere očitno zelo neprijetno vprašanje, in morda zagroženo še s kakšnim glasovanjem o nezaupnici. Pokazalo pa se bo tudi, ali so bili dosedanja (ne)odgovori bolj ali manj pristojnih ples okrog precej vroče kaše.

M. BEZEK-JAKŠE

V GORENJU KONČALI STAVKO

ČRNOMELJ — V Gorenjem obratu Kompressorji v Črnomlju so potem, ko je stavkovni odbor dosegel dogovor o treh najpomembnejših zahtevah z generalnim direktorjem Gorenja GA Jožetom Staničem, v petek pretekli teden prekinili stavko in pričeli delati. Vendar pa se bodo konec tega tedna stroji v obratu zopet ustavili, saj se program kompresorjev izteče. Sicer pa sta se obe strani dogovorili, da imajo prednost pri zaposlitvi v morebitnem novem programu delavci obrata Kompressorji s statusom trajnega tehnološkega presežka. Soglasni so bili tudi, da vodja programa kompresorjev poda pisno poročilo o nepravilnostih pri materialnem poslovanju generalnemu direktorju GA in stavkovnemu odboru. Gorenje GA pa se je obvezalo, da bo delavcem kompresorjev popravilo plače za zadnje tri mesece.

OGROŽENI GOZD SANIRAJO

ČRNOMELJ — Gozd pri Vražem kamnu v bližini Črnomlja je že močno bolan. Smreke, visoke celo po 30 do 40 metrov, so zaradi tega ostale že brez skorje. Ti gozdovi - gre za okrog 100 ha - so bili v lasti JA, sedaj pa so del premoženja, za katero se bodo morale bivše republike nekdanje Jugoslavije še dogovoriti. Sedaj s tem gozdom upravlja ministrstvo za obrambo Republike Slovenije in sicer gospodari z njim s svojo lastno gozdarsko službo. Tako omejeno ministrstvo kot tudi občinski štab TO in gozdarsko inšpekcijo v Novem mestu so iz Črnomlja že nekajkrat obvestili, kako nujno je, da bi začeli s posegi v bolnem gozdu. Po zadnjem obvestilu iz črnomaljskega štaba TO pa sanacija ogroženega gozda že teče.

REKORD METLIŠKEGA ŽUPANA

METLIKA — Čeprav velja metliška občina glede na število prebivalcev za najmanjšo v Sloveniji, pa to ne pomeni, da ne bi bili tudi vrli Metličani sposobni doseči podviga, ki ne bi sodil v kakšno knjigo rekordov, če ne svetovnega, pa vsaj lokalnega slovesa. Tokrat bi si zapis v takšni knjigi gotovo prislužil metliški župan Branko Matkovič, ki mu je s svojo pravniško spretnostjo uspelo zaključiti zasedanje zborov skupščine - ob tem pa so bile obravnavane vse predvidene točke dnevnega reda - v picle pol ure. Menda je sedaj veliko zanimanje zanj v sosednji črnomaljski občini. Seveda ne, da bi postal njihov župan, saj imajo Črnomaljši za župana Metličana še sedaj. Bolj jih zanima, kako mu uspe končati sejo v krajšem času kot se uspe Črnomaljšem sploh sklepčno zbrati v sejni sobi. Sicer pa so tudi med črnomaljskimi delegati še precej deljena mnenja o tem, ali bi predsednika sosednje občine res poklicali na poučno predavanje ali ne, kajti mnogim dolge seje kar prijajo. Če bi bile tako kratke kot zadnja metliška, bi se morali odpovedati slastim malicam, ki jih znajo v lokalni okrog občinske hiše še posebej dobro pripraviti prav ob zasedanjih zborov skupščine.

HAUPTMANOVA ŠE NAPREJ RAVNATELJICA VVZ

METLIKA — Delegati metliške skupščine, sicer stanoviteljice metliškega vojnega varstvenega zavoda, so na zadnjem zasedanju dali soglasje k imenovanju ravnateljice zavoda. Sedanji ravnateljica Franciški Hauptman konec avgusta letos poteče mandat. Vendar se je ponovno prijavila na razpis, in ker ustrezno vsem razpisnim pogojem, so delegati dvignili roke, da Hauptmanova še naprej ostaja ravnateljica metliškega otroškega vrtca.

Metliška zahteva ministru Ruplu

Metličani se boje, da bodo zaradi gradbenih posegov v hrvaškem Žumberku ostali brez pitne vode — Za čimprejšnji sprejem meddržavnih sporazumov

METLIKA — Delegata Zelenih v metliški občinski skupščini Anton Bezenšek in Rudolf Vlačić sta na ministra za zunanje zadeve Republike Slovenije, dr. Dimitrija Rupla, naslovila zahtevo, ki so jo sprejeli tudi drugi delegati občinske skupščine. Gre za problematiko zajetij vodnih virov, ki iz Republike Hrvaške odvajajo vodo v metliško vodovodno omrežje.

Kot navajata delegata, so se v metliški občini potem, ko je s proglasitvijo slovenske samostojnosti postala obmejnica, pojavili številni novi problemi, ob katerih so občani velikokrat nemočni. Eden osrednjih problemov je sedaj oskrba s pitno vodo, saj se metliška občina v veliki meri oskrbuje, bodisi posredno ali neposredno, z vodo, ki pride iz območja hrvaškega Žumberka. Ostalih virov nimajo, saj je Krupa kot najmočnejši vodni vir Bele krajine zastrupljena s PCB.

Zdaj pa grozi nevarnost še edinim vodnim virom, ki jih imajo Metličani na razpolago. Republika Hrvaška je namreč na območju Žumberka v zadnjem času začela grobo posegati v naravno okolje. Že v preteklosti je bilo narejenih precej golosekov, sedaj pa Hrvti sekajo

v povirju potoka Stublenka pod vasjo Cvjetišče. S tem siromajšo vegetacijo, kar pomeni neposreden napad na zalogo pitne vode. Druga nevarnost grozi vodnim virom zaradi nameravane gradnje ceste od vasi Vivodina do Trdinovega vrha. Ta cesta je že trasirana in se le za kilometer izogiba mejni črti med obema državama, potekala pa naj bi preko reliefno izredno razgibanega terena. Njena smer gre proti zahodu, medtem ko je površje razrezano z globokimi grapami, ki potekajo od severa proti jugu. Pri tem trasa seka tudi načrtovane zakonsko zaščitene vodovarstvene pasove za vodovod Jamnik na območju med Malinci, Mrki in Badovinci. Bezenšek in Vlačić opozarjata, da grobi posegi z velikimi gradbenimi stroji in številnimi miniranjmi lahko nepo-

pravljivo posežejo v naravno ravnotežje na občutljivih dolomitnih in apnenčastih tleh.

Glede na to, da Slovenija in Hrvaška do sedaj nista podpisali še nobenega meddržavnega sporazuma, ki bi urejal tovrstne probleme, se - kot zatrjujejo delegata - Metličani upravičeno bojijo, da se bo takšno početje nenadzorovano in, če ni dogovora, tudi nelegalno nadaljevalo, seveda na veliko škodo metliških občanov in tudi na škodo Republike Slovenije. Zato od ministra Rupla zahtevata, prav tako kot tudi vsi ostali metliški delegati, da tudi osebno čim

• Kot je na seji metliške skupščine povedal predstavnik Komune, priteka iz zajetij v Jamnikih in Rajakovih petina vode, ki jo porabijo v metliškem vodovodu, s to vodo pa oskrbujejo vse višinski del metliške občine. Vendar pa tudi pitna voda, ki jo črpajo v Metliki, priteka z Gorjancev in Žumberka. Res je, da je metliška občina že pred leti dala pobudo ozelski, na območju katere sta vodni zajetji, naj to območje zaščitita, a slednja tega ni storila. Če bi tudi v Žumberku veljala takšna pravila glede varovanja vodnih virov kot v Sloveniji, potem, kot pravijo v Komunalni, načrtovana gradnja ceste proti Trdinovemu vrhu ne bi bila mogoča, saj gre predvidena trasa v Jamnikih po ožjem varstvenem pasu.

bolj pospeši pripravo in sprejem meddržavnih sporazumov med sosednjima državama.

M. BEZEK-JAKŠE

Otroci še prepuščeni samim sebi

Kako naj otroci koristno izrabijo prosti čas po vrtcu ali mimo vrtca in šole? — Trebanjci opažajo vse več zdravstvenih in vedenjskih motenj pri otrocih

TREBNJE — »Ali smo sposobni v trdem, grdem svetu sanjati pravičnost in neko (morda svojo novo) mladost v mladih,« je s parafraziranjem pesnika Toneta Pavčka sekretar občinskega sekretariata za občno upravo in družbene dejavnosti v Trebnju, Milan Rman, ponudil kar pravnško iztočnico za razgovor zainteresirane javnosti: »Kaj zmoremo in hočemo ponuditi otrokom izven okvirov t.i. nacionalnih programov šole, vrtca...«

S svojimi izkušnjami in pogledi so sodelovali tudi predstavniki Zveze prijateljev mladine Slovenije iz Ljubljane in Novega mesta, Zavoda za šolstvo in Centra za socialno delo. Zdravniki opazajo že pri predšolskih otrocih slabo držo, slabovidnost, hkrati pa ugotavljajo veliko organsko neugotovljivih pojavov, ki so po vsej verjetnosti tudi posledica stresov otrok, prepuščenih samim

Mokronogu, se otroci zaupajo o teh in drugih stiskah.

Novomeško izkušnjo, da jim je v doljenjski metropoli uspelo pritegniti tako starše kot otroke, imajo pa tudi veliko zaslonbo v politiki in podjetjih, bodo sicer Trebanjci skušali posnemati, čeprav vedo, da bo to sila težko. »Želimo trebanjsko Krko,« je zavzdihnil eden od udeležencev razgovora iz pedagoških vrst in s tem ponazoril, kako v Trebnju še ni pravega ozračja za takšne premike v miselnosti in v praksi. To se

GRAD MALA LOKA KULTURNI SPOMENIK

TREBNJE — Grad Mala Loka, kapela pri gradu ter varovano območje naj bi trebanjska občinska skupščina s posebnim odlokom, zaradi izredne arhitekturne zasnove, izjemne krajinske lokacije, dognanih zgodovinskih podatkov o obstoju gradu in še ohranjene krajine, razglasila za kulturni spomenik. Trebanjska vlada se je opredelila, da v odlok vključi le ožje varovano območje gradu, ne pa tudi širše varovanega območja, kot je predlagal novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine.

BEGUNCI — Pretekli teden so otroci v begunskem centru na Čatežu (na posnetku) pripravili pod vodstvom začasnih učiteljic Emine prisrčen kulturni spored za preostale izmed približno sto razseljenih oseb, pretežno iz BiH, ki so našle varno zatočišče pri prijaznih doljenjskih ljudeh v tem koščku dežele. S programom za svoje sotrpne, a tudi za kar številne predstavnike trebanjske občine in teh krajev so se jim zahvalili za pomoč in počastili dan slovenske državnosti. Med sporedom in ob sklepni besedi trebanjskega župana Cirila Pungartnika, ki je, podobno kot otroci v pesmi in besedi, tudi sam izreknel upanje, da bi se končala sedanja nesmiselna morija, se je marsikomu, tudi poslanki Sonji Lokar, orosilo oko. (Foto: P. P.)

Zvone Butala in Marko Banovec

Fotografije v nekaj minutah

Poleg fotografskih uslug v »Studiju B2« kmalu tudi prodajalna

SEMIČ — Pred dobrim mesecem je bila pod semiško pošto odprta še ena nova obratovalnica v kraju. Gre za »Studio B2« Marka Banovca, v katerem nudi občanom vse usluge v zvezi s fotografijo. Za tovrstno obrt se je odločil predvsem zato, ker je v Semiču še ni bilo, kar ima kraj precej veliko zaledje, predvsem pa zato, da približa zlasti fotografske usluge občanom prav sedaj, ko množično zamenjujejo dokumente in potrebujejo nove fotografije.

Seveda v studiu poleg fotografiranja občanov za dokumente, pomembnih dogodkov in družini prireditve nudijo tudi komercialno fotografiranje za obrtnike in podjetnike, razvijanje filmov, slik, izdelovanje povečav, fotoaparate in videokamere pa sprejemajo tudi v popravilo. Mimogrede še brezplačno delijo nasvete o fotografiji in ravnanju z fotoaparati. »Po dobrem mesecu lahko rečem, da sem se pravilno odločil, ko sem odprl studio, čeprav je res, da za redno obrt dela ne bi bilo dovolj. Imam le popolnopravno obrt, zato so tudi vrata studia odprta popoldne, od 14,30 do 16. ure ter od 18. do 20. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 8. do 11. ure. Zanimivo je, da se prihajajo fotografirati, zlasti za dokumente, tudi iz Metlike in Črnomlja, gotovo zato, ker so tovrstne fotografije ustrezne kakovosti pri nas narejene v nekaj minutah,« pravi Banovec.

Z vsem tem pa uslug semiškega studia še ni konec. V poletnih mesecih bo namreč Zvone Butala v njem odprl še prodajalno s fotografskim materialom in opremo, fotoaparati, avdio-video tehniko, kot so televizijski sprejemniki, videokamere, reordnerji in še kaj. Prodaja večjih in dražjih artiklov bo kataloška. Z vsem tem pa bo »Studio B2« še popestril ponudbo v Semiču.

M.B.-J.

V Gotenici čistilna naprava

Zmogljivost je 350 enot — Še več za varstvo okolja — 28 dni časa za opozorilo kočevskemu vodovodu

GOTENICA — Z manjšo svečanostjo so 30. junija v Gotenici odprli čistilno napravo. "To je prvi del uspešno zaključenega našega boja za čisto okolje," je ob tej priložnosti poudaril direktor Vadbno-oskrbnega centra Gotenica Branko Ivančič.

Še letos bodo podobno uredili stanje še pri dveh svojih možni onesnaževalcih okolja (farma, bencinska črpalka). Zahvalil se je vsem, ki so kakorkoli pomagali pri gradnji te čistilne naprave, posebno še podjetjema Elektroinženiring Ljubljana, ki je napravo projektiralo, in izvajalcu del Gramizu iz Kočevja. Poudaril je, da za gradnjo ostalih objektov veljajo razpisni pogoji, na osnovi katerih bodo izbirali izvajalce. Dograditev te čistilne naprave in ostalih načrtovanih na tem območju je še posebno pomembna tudi za Kočevje, saj so odplake z goteniškega območja onesnaževale tudi vodovodno območje Kočevja.

Čistilna naprava ima zmogljivost 350 E, saj je načrtovano, da bo v Gotenici največ 350 ljudi. Čistijo odplake iz stanovanjskih in drugih stavb, tako dobljene usedline pa bodo uporabljali za gnojenje kmetijskih površin, ker ne bodo vsebovale težkih kovin in drugih škodljivih delcev, saj na območju Gotenice celo za pranje uporabljajo le bio prašek (brez fosfatov) itd.

Na vprašanje, kakšna so zagotovila, da bo čistilna naprava res v redu delala in da z njo ne bo težav, kot je s čistilno napravo svinjske farne v Klinji vasi pri Kočevju, so bili odgovori taki: Vse najodgovornejše in pristojne institucije so zagotovile, da je taka čistilna naprava primerna za to območje. Delovanje je preizkušeno, saj podobna dela v Atomskih Toplicah. Povsem zanesljivo pa ni nič, torej tudi ta čistilna naprava ne. Če bi se pokvarila, pa je tudi dovolj časa, da opozorijo upravljavce kočevskega vodovoda, saj je ugotovljeno, da potujejo podzemne vode od Gotenice do vodnega zajetja v Slovenski vasi pri Kočevju kar 28 dni.

J. PRIMC

IZ KS KOČEVSKA REKA

LOVSKI DOM ZA POSLOVNEŽE — V Kočah pri Kočevski Reki so pred kratkim odprli lovski dom. Direktor Srečnik Ladislav Lenassi pravi, da je to eden najlepših prenovljenih objektov na tem območju, ki je namenjen lovskemu in poslovnemu turizmu najvišjega razreda.

PREVEČ IN PREMALO DELAVCEV — V Snežniku so ugotovili, da imajo 63 delavcev preveč. Gre za zaposlene, ki niso ustrezno usposobljeni. Vendar doslej niso nobenega odpustili, ker skušajo vse urediti čimbolj človeško, se pravi s prerazporeditvami znotraj podjetja, upokojitvami, dokupom let in pridobivanjem ustreznih znanj (tečajev). Kljub presežku pa jim še manjka delavcev: sekačev, pomožnih delavcev v lesni predelavi in gradbeništvu pa tudi lesnih in strojnih inženirjev. Snežnik tako pomaga reševati problem nezaposlenih v občini Kočevje, ki je vedno težji.

SPOMIN NA KOZLERJA — Leto 1824 (čez dve leti bo torej 170 let) je bil rojen v Kočah pri Kočevski Reki Peter Kozler, pravnik, avtor prvega zemljevida Slovenije (Zemljovid slovenske dežele in pokrajin), politik, kulturnik in gospodarstvenik. Zdaj, ko je to območje odprto, bi mu lahko (vsaj čez dve leti) v Kočah odkrili spominsko obeležje.

SKODLE (SINDRE) IZDELUJEJO — Pri podjetju Snežnik so se odločili, da bodo nekaj gozdnih koč obnovili v čimbolj izvirnem slogu in jih tudi prekrili s skodlami (sindro), to so 80 cm dolge, 10 cm široke in 4 do 5 mm debele klane deščice. Zaposlili so že štiri delavce, ki to kritino izdelujejo za potrebe podjetja, kasneje pa jih bodo tudi prodajali. Tako pri Snežniku obujajo to staro in skoraj pozabljeno obrt.

ŠE TRETJINA VASI OSTALA — Od nekdanjih 34 vasi na območju današnje KS Kočevska Reka je naseljenih še 12. Enajst naselij je popolnoma izginilo, da o njih sploh ni več sledu, v preostalih enajstih pa so še posamezni opuščeni ali poskodovani objekti. Naseljene kraje zdaj označujejo s tablama, ki jih izdeluje Vlado Koritnik.

PREHITEVANJE — Na petkovi slavnostni seji delavskega sveta Jutranjke je njegov predsednik Jože Dernač poudaril, da se v podjetju v preteklosti dostikrat prehiteli čas, zato so imeli težave v okolju in doživljali neupravičene očitke, podobno, kot ob poizkusu lastnjene. Zatem sta z direktorjem Milinovičem čistila šestim jubilejankam za 30-letno delo v Jutranjki in jim podelila spominske zlate tolarje in video kasete s prikazom razvoja podjetja. Prejele so jih: Jožefa Brus, Marica Kladnik (na sliki ji Milinovič izročila darilo), Jožica Kosme, Marija Pečnik, Dragica Šmalčič in Silva Vene. Podobno darilo so pripravili tudi za ustanovitelja Jutranjke, Karla Vehovarja, ki pa ga na svečanosti ni bilo. Jubilarje je prijetno presenetil tudi mešani pevski zbor Jutranjke. (Foto: P. P.)

SREČANJE TOMŠIČEVCEV

CESTA — V četrtek, 16. julija, bo minilo 50 let, odkar je Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih enot v kočevski vasi Cesta, ustanovilo "Prvo slovensko proletarsko brigado Toneta Tomšiča". V spomin na ta lepi jubilej bo v soboto, 18. julija, letos v tem kraju srečanje preživelih borcev. Ti bodo obudili spomine na dogodke pred 50 leti in se spomnili bogate prehojene poti te slavne enote, ki se je vse od svoje ustanovitve pa do maja 1945 bojevala proti okupatorju naše slavne domovine. -vd

PRIŠLI PRVI TURISTI

OSILNICA, FARA — Končno so le začeli prihajati prvi turisti na območje zgorje Kolske doline, se pravi tudi KS Kostel, ki ima le okoli 20 turističnih ležišč, nekaj pa jih še urejajo. Največ je ribičev, ki prenočujejo običajno pri zasebnikih. Minulo soboto je prišlo sem tudi pet turističnih delavcev z območja Bohinja. Prenočevali so v počitniških sobah Ljubljanske banke v Osilnici, z avtom pa so se vozili do Žage pri Kostelu, kjer so imeli hrano v okrepčevalnici Samsa. Bilo je pet kajakašev, ki so prvi dan veslali po Kolpi od Fara do Žage, v nedeljo pa od Žage do Vinice v Beli krajini. Bili so navdušeni nad tem delom Kolske doline. Med njimi je bil tudi sekretar Triatlonske zveze Slovenije Jaka Rozman, ki je pred odhodom dejal, da je bilo tu zelo lepo in da bodo oktobra, po zaključku turistične sezone v Bohinju, organizirali izlete.

Sušeča se lipa ozelenela

Na Kočevskem več prireditev ob dnevu državnosti, 25. juniju — Kar štirje koncerti domačih skupin

KOČEVJE — V Kočevju je bilo te dni več prireditev v počastitev slovenske državnosti. Osrednja je bil gotovo koncert domačega moškega pevskega zbora Svoboda 24. junija zvečer, na katerem je imel slavnostni govor predsednik občinske skupščine Mihael Petrovič. Govornik je dejal, da danes vsi tekmujejo v izjavah, kdo je bolj zaslužen za osamosvojitve Slovenije, občutne zasluge pa je imela tudi Kočevska, ki je prva protestirala proti odvzemu orožja teritorialni obrambi, tu pa so nastale tudi prve enote predhodnice nove vojske. Potem je dejal, da se je lipa, ki so jo posadili v čast osamosvojitve, najprej sušila, zdaj je poglala prvo zelenje, pričakujemo pa, da bo zrastle v veliko in močno drevo in da bo tako tudi naša država. Zahvalil se je moškemu pevskemu zboru za njegove dosedanje nastope.

Že 21. junija je bil v župnijski cerkvi v Kočevju koncert pevske skupine Cantate domino. Nastopile so tudi recitatorka, govorila pa je predsednica ženske zveze pri SKD, Meta Prelesnik.

Bilo pa je še več drugih prireditev, npr. otroški živžav, razstava knjig in kviz za mlade bralce z naslovom Osamosvajanje Slovenije, nastopile so maržorete, dva koncerta pa je imela Delavska godba s svojimi sekcijami.

Več prireditev je bilo tudi v KS Kostel, nazadnje (28. junija) balinarsko tekmovanje, na katerem je zmagala domača ekipa TD Kostel, 2. Itas, 3. KS Kostel itd. Najboljše tri ekipe so prejele pokale.

J. P.

OTVORITEV V GOTENICI — V Gotenici pri Kočevski Reki so te dni odprli čistilno napravo z zmogljivostjo 350 E, se pravi, da zadošča za naselje s 350 ljudmi. Po potrebi je možno z dodajanjem elementov to napravo povečati na zmogljivost 2.000 E. Otvoritev so se udeležili predstavniki projektantskega podjetja, izvajalca del in drugi zaslužni za postavitev te čistilne naprave. (Foto: J. Primc)

NI ENAKO DALEČ

KOČEVJE — Z vprašanjem: ali je dalj od Kočevja do Clevelanda (v ZDA) ali od Clevelanda do Kočevja, si že nekaj mesecev razbijajo glave tisti, ki se dopisujejo s sorodniki in znanci v Ameriki. Večina bi seveda odgovorila, da je daljša enaka, pa se motijo! Obstajajo zanesljivi dokazi (pisma, razglednice), na osnovi katerih se da ugotoviti, da je iz Amerike do Kočevja nad štirikrat dalj kot v obratni smeri. Pošta iz Kočevja namreč potuje do Clevelanda 6 do 7 dni, v obratni smeri pa običajno kar okrog mesec dni!

PO 700 DEM ZA CESTE?

RIBNICA — Svet Krajevne skupnosti je razpisal za nedeljo, 12. julija, referendum za uvedbo plačil posebnega samoprispevka za sofinanciranje asfaltiranja cest v naselju Gornje Lepovče v Ribnici. Po tem predlogu naj bi 66 posameznikov in njihove družine prispevalo do 12. avgusta letos 700 DEM v tolaški protivrednosti. Ker ta sklep razpisa za uvedbo referenduma temelji na zboru krajanov naselja Gornje Lepovče, organizatorji pričakujejo, da bo uspel. V primeru uspeha referenduma načrtujejo, da bodo na ta način zagotovili znesek 45.000 DEM v tolaški protivrednosti. Referendum bo v pisarni Krajevne skupnosti v Ribnici, Vrtnarska c. 2.

ZELENICE — Novo vodstvo sevnškega turističnega društva in hortikulturne sekcije je spodbudno začelo letošnjo sezono. Čveticarnama Silve Fric in Valentini je naročilo ureditev zelenic ob vpadnicah v mesto. Če bi le ostalo pri teh oazah urejenosti, ki jih je lepo dopolnila skulpturami Zvone Krajnc iz Dolenjega Boštana, se Sevnčanom ne bo treba sramovati obiskov turistov. Za bolj strogo komisijo TZS, ki ocenjuje urejenost slovenskih krajev, pa bo treba postaviti še marsikaj. Na posnetku: cveticarka iz Valentine ureja otok na križišču pri mostu čez Savo. (Foto: P. Perc)

ZBOR KOČEVSKEGA ODREDA

KOČEVJE — Srečanje nekdanjih borcev Kočevskega partizanskega odreda bo 25. julija ob 11. uri pri brunarici v Dolgi vasi pri Kočevju. Nanj so vabljeni nekdanji borci tega odreda, svojci, prijatelji in znanci borcev pa tudi borci drugih partizanskih enot.

V soboto po zelišča v Rog

Odhod udeležencev izleta iz Novega mesta, Kočevja in Ljubljane

KOČEVJE, NOVO MESTO, LJUBLJANA — Društvo zeliščarjev Ljubljana, katerega predsednik je Stanislav Erjavc, dolenski rojak iz Ljubljane pri Novem mestu, organizira v soboto, 11. julija, tradicionalno vsakoletno ekskurzijo v Kočevski Rog in okolico. Odhod udeležencev bo iz Ljubljane ob 7. uri izpred univerze, iz Kočevja ob 8.30 izpred avtobusne postaje, iz Novega mesta in okolice pa ob 9. uri izpred trgovine v Podturnu pri Dolenjskih Toplicah.

Udeleženci iz Ljubljane in Kočevja si bodo najprej ogledali destilarno jelkinih eteričnih olj v Dolgi vasi. Sicer pa bodo udeleženci nato krenili iz obeh smeri proti žagi Rog, spotoma pa bodo nabirali zdravilna zelišča in druge gozdne sadeže. Ob 11. uri bodo od žage krenili peš na ogled pragazda in največje smreke — »kraljice Roga«. Nato bo pri žagi kosilo, ki ga bo skuhal zeliščar Ivan Maršič (udeleženci naj s seboj vzamejo primerno posodo za enolončnico in žlico). Zeliščarja Maršič in Erjavc bosta nato pokazala, kako se pravilno sušijo in uporabljajo zdravilna zelišča. Že po tradiciji bodo udeleženci izleta položili tudi šopek cvetja k spomeniku, kjer so leta 1943 Nemci odkrili in uničili partizansko bolnišnico z ranjenci vred. Po želji udeležencev bo tudi ogled grobišč leta 1945 pobitih domobrancev. Nekateri si bodo gotovo zaželeli še kopanja v Dolenjskih Toplicah ali ogleda smučarskega središča Gače in česa drugega. Vse to bo možno izvesti, saj bo to izlet z osebnimi avtomobili (ne avtobusom) in si prevoz organizirajo udeleženci sami.

Posebno opozorilo organizatorjev iz leta je, naj bodo udeleženci primerno oblečeni in obuti za hojo po gozdu. Razen tega pa še: če bo v soboto, 11. julija, močno deževalo, bo izlet preložen na naslednji dan, se pravi na nedeljo, 12. julija; potekal pa bo po istem urniku, kot je napovedan za soboto.

J. PRIMC

Zeleni ne počivajo

Cilj: življenje otrok in vnukov v zdravem okolju

KOČEVJE — Kočevska občina je dobila stranko zelenih šele oktobra lani. Zdaj imajo 30 registriranih članov, nabirajo pa še nove člane in simpatizerje. Predsednik Branko Dekleva pravi, da delujejo manj kot stranka in bolj kot gibanje.

»Zdaj obiskujemo podjetja in opozarjamo, kaj iz njihove proizvodnje lahko škoduje naravi. Obiskali smo že Opremo, kemično tovarno in Komunalo. Ugotavljamo, da nekatera podjetja odlagajo industrijske odpadke na javno smetišče v zabetoniranih sodih, zaradi česar lahko pride do odcejanja in onesnaževanja podtalnice. Take odpadke bi morali spravljati v okviru svojih firm, nato pa poskrbeti za njihovo strokovno sežiganje oz. uničevanje,« meni Dekleva.

Z neko avstrijsko firmo se dogovarjajo, da bi prevzela zbiranje in razvrščanje odpadkov, s čimer bi rešili odlaganje kar 60 odst. odpadkov in bi bilo zato tudi divjih odlagalšč manj. Po tem predlogu naj bi vsaka hiša imela tri kante za odpadke, in sicer za organske (bio), za papir in za ostalo (plastika, železo itd.); v vsaki ulici pa bi bili še po dve kanti za prozorno in barvasto steklo. Bio odpadke bi predelali v kompost, precej ostalega pa tudi sodi v drugotne surovine. Posebej bo treba organizirati še zbiranje dotrajanih baterij. Vse to se v Kočevju prepočasi premika, izgovor pa je pomanjkanje denarja.

Dekleva je posebno poudaril: »Namen našega delovanja je, da bodo naši otroci in vnuki živeli v čistem in torej tudi zdravem okolju. To pa pomeni, da se mora odnos do okolja tudi na Kočevskem temeljito izboljšati.« J. PRIMC

IZ GOTENICE

VRNJENO LJUDEM — Planinska zveza Slovenije je od 25. do 27. junija trasirala planinsko pot tudi prek Goteniškega Snežnika. To območje je bilo do nedavnega zaprto in torej nedostopno planincem, izletnikom in drugim. Zdaj pa so vrnili naravi in ljudem tisto, kar jim je bilo nekaj desetletij odvzeto.

UPOKOJENCI NA IZLETU — 30. junija so Gotenico obiskali upokoenci, ki so nekdanj delali na tem območju. Ogledali so si tudi druge zanimivosti na nekdanj zaprtem območju. Nekateri so se strinjali, da je to območje zdaj odprto, bilo pa je tudi precej takih, ki so menili, da odprtje tega območja ni najbolj modra poteza.

NOVO V GOTENICI — Vodstvo Gotenice si je ob lanskim osamosvojitvi zadalo, da bo razen čistilne naprave v letu dni uredilo še športna igrišča, parkirišče in stavbo postaje milice. Vse to je že dokončano, v kratkem pa bo odprt. Tu sta zdaj dve teniški igrišči ter skupno igrišče za odbojko in košarko, vsa pa so izdelana iz najsoodnejših materialov.

IN ŠE ENA BOLJ OKROGLA — Značilnost vseh zaposlenih pri notranjih zadevah je, da novinarjev ne marajo preveč, češ da ne poročajo vedno po pravici oz. da marsikaj prikrojijo po svoje. Vendar si je pri zadevah, da bi v okviru pristojnosti ustregli novinarjem. Tako je tudi ob zadnjem obisku direktor VOC Gotenica, Branko Ivančič, ponosno pokazal, da po vsej Gotenici rastejo rožice, kar je tudi zaslug ene izmed novinarj, ki ga je med enim izmed lanskih obiskov opozorila, da nikjer ne vidi rož. Vendar je nekdo izmed prisotnih takoj dodal, da morda ni bilo umestno novinarje še posebej opozoriti na rožice, ker bodo lahko spet kaj izkrivili oz. napisali po svoje, na primer: V Gotenici so neprestano vsi v rožicah.

Drobne iz Kočevja

GOBE NABIRAJO — Gobe, jagode, borovnice nabirajo te dni po Kočevskem, nekateri pa tudi zdravilna zelišča. Poznavalci rasti gob in drugih gozdnih sadežev imajo izredne uspehe, saj naberejo na dan tudi po več 10 kg gob. Mnogi manj spretni pa prihajajo iz gozda zanesljivo z več klopi kot gobami ali jagodami.

BENCIN PROSIJO — Nekomu, ki pogostejše potuje med Dolenjsko in Kočevsko, se je že nekajkrat zgodilo, da ga je ustavil neznanec s kanto in ga prosil: "Gošpod, date malo bencina, mi ga je zmanjkalo." Naproseni "gošpod" je prvič bencin dal, drugi pa že ne več, ker je spoznal, da ob podražitvah bencina nekdo skuša na ciganski način priti do tega vedno bolj dragocenega goriva.

CE MAČKA KIHNE — Za Kočevje je značilno, da tam preprosto izpade 1. program TV Slovenije. Običajno se to zgodi, če kje udari strela oz., kot pravijo domačini, če kje v bližini pretvornika kihnje mačka. Potem se zgodi, da so v Kočevju dan ali dva brez slovenskega TV programa. To seveda razburja televizijske naročnike.

ZDRAVJE NA PREPIHU — Če prideš v kočevski zdravstveni dom zdrav, se ti lahko zgodi, da odideš domov bolan. V zdravstvenem domu je namreč stalno prepih, zaradi česar negoduje celo medicinsko osebje, ostali pa že itak pridejo sem običajno bolni. Se pravi, da imajo prav tisti, ki si prizadevajo, da bi ta dom temeljito prenovili in dozdali, verjetno pa za to ne bo denarja.

ŠE 100 BEGUNCEV VEČ

KOČEVJE — V minulem tednu se je število beguncev v kočevski občini zvišalo še za sto ljudi, ki so pred vojno agresijo prebegnili iz svojih krajev. Tako jih je sedaj skupaj 6300, od tega jih je pri svojih in znancih 451. Poleg Rdečega križa, Karitas in drugih, ki beguncem pomagajo po svojih možnostih, se je v pomoč vključila tudi muslimanska skupnost iz Kočevja, ki je ob humanitarne organizacije »Merhamet« iz Zagreba že dobila pomoč v hrani.

Sevniški paberki

OSVETLITEV — Poslanec zbora krajevnih skupnosti sevnške občinske skupščine iz Boštana, Alojz Zalaček, ki je menil, da bi bilo zdaj, ko je osvetljena že večina cerkva v občini, vendarle prav, da bi ponovno osvetlili sevnški grad, bo verjetno z odgovorom sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora zadovoljen. Tudi s pomočjo javnih del naj bi bil do jeseni grad z Lutrovsko kletjo osvetljen in obiskovalci bodo še raje prihajali na številne kulturne prireditve v ta sevnški kulturni hram.

NASIP — Že omenjeni poslanec Zalaček je vprašal, kdaj bodo pričeli nasipavanje levega brega Mirne v Dolenjem Boštanu, glede na to, da je desni breg že nasipan in se tam čez gradi predhodno izdelane študije in lokacijske dovoljenja. Zalačekov poslanski kolega Boris Pernovšek, tudi doma iz njegove fare, pa je dobil odgovor na vprašanje, kdo financira to nasipavanje. Minister Jože Kolar odgovarja, da sta investitorja Čizmek in Felician delala skladno z lokacijskim dovoljenjem in z vsemi potrebnimi soglasji, sta pa tudi financirala nasip na desnem bregu.

NOVOMAŠNIK — V nedeljo bo imel boštanski rojak Martin Lisec z Lukovca novo mašo. Boštanski župnik Feliks Golob, ki se je izkazal kot dober organizator tudi ob obnovi cerkve na Logu, upa, da bo ta dogodek, ki ima duhovni, kulturni in izrazito nepridobitniški značaj, prispeval k medsebojni povezavi v kraju. Nekateri predlagajo, da bi del duhovne energije ob tem prazničnem dogodku posvetili priprošnji Somočecem, da bi se naslednji dan po otvoritvi zaprta zelo draga brv — občasna gugalnica — čez Savo pri Radni dokončno umirila in postala varen most, ali pa naj bi vsa zadeva zgrmela v vodo še pred kakšno visoko vodo, če ji je že tako usojeno. Da le ne bi bilo (še) kakšnih nepotrebnih žrtev...

AVE OD DNEVU DRŽAVNOSTI

SEVNICA — V počastitev dneva državnosti sta sevnška občinska skupščina in Zveza kulturnih organizacij na sevnškem grajskem dvorcu pripravili proslavo. Pred številnim občinstvom se je s koncertnim programom predstavila vokalna skupina Ave.

MERITEV MOSTU ČEZ SAVO

SEVNICA — Strokovnjaki Zavoda za raziskavo materialov in konstrukcij (ZRMK) iz Ljubljane so te dni opravili nekatere meritve na novem mostu za pešce čez Savo na Radni, ki so ga sevnški občinski možje 26. junija zaprili zaradi nihanja mostu ob otvoritvi na dan državnosti. Strokovnjaki ZRMK niso hoteli dati nikakršnih izjav za javnost, dokler ne bodo proučili rezultatov meritev. Sevnški radio pa je v ponedeljek popoldne poročal, da so očitvidi opazili, kako so trije možje čudno zmajevali z glavami, potem ko so s skakanjem po mostu povročili tresenje konstrukcije.

P. P.

Jutranjka še »diha« nad vodo

Ob 30-letnici sevnškega podjetja novinarska konferenca in slovesna seja delavskega sveta — 85 odst. proizvodnje izvozijo na zahod — Raziskujejo nova tržišča — Darila šestim jubilejankam

SEVNICA — V celotni slovenski tekstilni industriji se soočajo z velikimi zagatami. 15 odst. zaposlenih v tej panogi v naši v državi ustvarja približno desetino neto izvoza Slovenije, zato so vodilni tekstilci med nedavnim pogovorom s podpredsednikom slovenske vlade Hermanom Rigelnikom dobili zagotovila, da vlada ne bo gluha za obnovitev in ponoven zagon te panoge.

Direktor sevnške Jutranjke Drago Milinovič je na petkovi novinarski konferenci ob 30-letnici tega 1230-članskega, pretežno ženskega kolektiva, z obratom v Brežicah in na Dolu pri Hrastniku, še omenil, da tekstilcem največ glavobola povzročajo visoki stroški kapitala, ki že presegajo maso osebnih dohodkov. Poseben fenomen pa je, da je slovensko gospodarsko sesuto, tolar pa tako trden. V tej luči je moč razumeti zahtevo pretežnih izvoznikov, med katere spada tudi Jutranjka z okrog 85 odst. izvoza, da bi le prišli do razumne »korelacije tujih valut in tolarja«. Mnenju Milinoviča glede precejšenega to-

larja ter o tem, da bi morali zmanjšati dajatve iz osebnih dohodkov in druge dajatve, bi pritegnil še marsikakšen gospodarstvenik, prav takoea tistemu, da je treba vzpostaviti ekonomski in pravni red, izpeljati lastninjenje, država pa naj bi jih primerno zaščitila.

J. P.

pretežno v Nemčijo, Belgijo in Francijo. Težimo, da bi prodrli v čim več evropskih držav, tudi v Skandinavijo, strokovno pa že obdelujemo Anglijo. Vedeti je treba, da je izvoz za nas edina rešitev, kajti kot največja tovarna otroške konfekcije v bivši Jugoslaviji smo prodali na jug okrog 2 milijona kosov naših izdelkov, zdaj pa nobenega, medtem ko v Sloveniji prodamo letno le okrog 40.000 kosov! Zaradi tega smo v poldrugem letu zmanjšali število delavcev približno za 300, pri čemer nismo nikogar pustili na cesti. Uvedli smo enozemsko delo in nekatere racionalizacije. Ob tej priložnosti bi se zahvalil vsem delavcem Jutranjke, tudi upokoencem, za njihov prispevek, da Jutranjka še »diha« tudi v teh razmerah,« je povedal Milinovič.

VIDEM - Videm prenavljajo na vseh koncih, čeprav ni nikjer nobene malte, opke ali zidarja. Se da pač tudi drugače. Kako ga prenavljajo, naj bi povedal novi direktor. Je sicer zelo zgovoren, a je tako zviti, da mu ne uide nobena podrobnost, s katero bi razkril, kaj bo pravzaprav v treh naslednjih letih naredil. Bolj redkobesedni so ljudje, ki so bili v tovarni doslej. Kar odhajajo. Eni med direktorje, drugi med šolnike. Ker je zapustila podjetje tudi učiteljica slovenščine, nekateri mislijo, da bo v firmi slovenščino kmalu zamenjal kak drug uradni jezik. Na tiskovni konferenci z novim direktorjem imajo sicer prevajalca, kako pa bo ob drugih priložnostih, se bo še videlo. Imajo Posavci, ki "govorijo" samo po svoje, v tem oziru pač smolo.

DELEGATSTVO - Za danes so sklicali zasedanje krške občinske skupščine. To se seveda ni zgodilo prvič. Če bi bil človek za malenkost zloben, bi dejal, da ne bi bilo prvič, če bi bil današnji organizirani shod razpravljaljočih nespletnih. Delegati imajo res trdo kožo, zlasti tisti, ki jim ne pride do živega prigravjanja, naj se udeležujejo sej. Trdo kožo imajo tudi predsedniki, od skupščinskega do zborovskih. Takole na oko bi se dalo oceniti, da ni več daleč dan, ko bodo nekateri med njimi povedali, da kot predsedniki odstopajo.

DENAR - V zdravstvenem domu so izplačali regres. Po tem dejanju, ko je tam delujoče ljudstvo prešlo dobili denar, se je začelo šušljati, da so eni dobili veliko več kot drugi in da zato na tem svetu ni pravice. Povprašali smo direktorja, kako je s to pravico. Dejal je, da je regres izplačan po kolektivni pogodbi. Gre mu verjeti, da si sedanjih kolektivnih pogodb v Sloveniji ni izmislil on, ampak so jih naredili v Ljubljani. Pravica je torej v posesti drugih, na občinski ravni se z njo ne ukvarjajo.

Novo v Brežicah

STRUP IN KRUH - Svoj čas so na smetišču v Dobovi izvedenci za to področje nastavljeni dokaj lične, toda strupene zavojčke, ki naj bi jih použile tamkaj živeče podgane. Kot se je pogosto potrdilo, dobovske podgane niso kdove kako navdušene nad trupom, saj ga niso rade jedle. Kmalu se je izkazalo, zakaj so pripravljene tako razočarati zastupljenca podgan. Na smetišču je bilo dolga leta toliko kruha in drugega užitnega materiala, da bi podgane izpadle naravnost neumne, če bi se ob tolikem kupu dobrot lotile zavojčkov trupov.

GOLF - Golfovski igrišče na Mokricah bo po pričakovanjih privabilo veliko ljubiteljev te nekdanj pastirske igre z žogico. Če bo med njimi veliko tujcev, bo to zelo dobro, kajti najboljše igralci golfa imajo praviloma najdebelejše denarce. Eni pravijo, da jim vse skupaj ne bo pomagalo, če ne bodo znali jezika dežele okrog Mokric. Zadeva bi se dala urediti z jezikovnim znanjem domačinov, vendar topogledno baje nastopajo težave. Trdijo, da se je to pokazalo pri iskanju možnih receptorjev za golf igrišče.

VODA - Brežičanom večkrat dela sive lase voda, in sicer tako tista v rečnih strugah, kot tista v vodovodih. Kar zadeva vodovodno, prispeva svoje k počutju domačinov tudi pobiralec vodarine; verjetno je to komunalno podjetje. Natančnejši meščani so prišli do zaključka, da to podjetje ne odda vodovodnih števecov po več mesecev, in tako redkost si navadni smrtniki razlagajo kot slabo delo tega podjetja. Zanimivo je, da računi za porabljeno vodo prispejo bolj pogosto kot odditvalci. Verjetno se vse od porabljenih vode do računa rešuje s skrivnostno močjo statističnega povprečja.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 20. junija do 3. julija so v brežiški porodnišnici rodile: Rosanda Tutin iz Krškega — Primoža, Slavka Bešlagič iz Krškega — Teno, Suzana Gramec iz Kamenc — Kristijana, Milena Kugler iz Razborja — Aljaža, Marija Terhaj iz Brežic — Tilna, Jožica Filipčič iz Bojsnega — Amadejo, Martina Sintič iz Veniš — Roka, Vesna Berko- vič iz Bregane — Tiborja, Zdenka Bregar iz Globokega — Dominiko, Ivanka Požun s Senovega — Nino, Darja Jalo- yec iz Krškega — Andrejo, Mihaela Spiler iz Šutne — Miha, Stanka Stibrič iz Sp. Starega Grada — Roka, Marjana Dornik iz Krškega — Evo, Lidija Barbič iz Brežja — Anjo, Janja Gramc iz Račje vasi — Andreja, Jasna Jausnik iz Javorja — Leona, Marta Župevc iz Lok- ev — Mojco, Anica Mlakar iz Velike vasi — Marka, Renata Pirc iz Krškega — Klemenca, Martina Kolman z Met- nega Vrha — Klemenca, Stanislava Baznik iz Brežic — Petro, Romana Pe- telinc iz Brežic — Janija, Ksenija Hra- kovič iz Dol. Skopice — Meliso in Ame- lijo in Darja Pavlovič iz Krške vasi — Urško.

Cestitamo!

IZ NAŠIH OBČIN

Iskani nasveti za podjetništvo

Posavski center za permanentno izobraževanje in želje podjetnih — Vsi vendar le ne morejo biti prvi — Obiskan oddelek ljubljanske ekonomske fakultete

KRŠKO — Posavski center za permanentno izobraževanje Krško pripravlja z gospodarsko zbornico zaokrožen program izobraževanja za podjetništvo. Gre za sklop predavanj, v katerih bodo od letošnjega oktobra do marca prihodnjega leta visokošolski predavatelji podrobneje spregovorili s poslušateljem o trženju, finančnem sistemu in uspešnem vodenju firm.

Za tako učenje se centru ni bilo težko odločiti, saj se v zadnjem času dosti ljudi ukvarja s podjetništvom ali vsaj z mislijo, kako postati podjetnik, in stro-

nenčno izobraževanje Krško, odgovarja na morebitna taka vprašanja s pozivom k premišljeni organizaciji dela: »V Sloveniji bi morali doseči delitev dela med zavodi. Tako bi bile neke institucije za izobraževanje t. i. top menedžmenta in druge za izobraževanje srednjega vodstvenega kadra. Ob teh bi bila še neka oblika za izobraževanje, kajti premalo je, če izobražuješ samo vodilne in ne tudi delavcev nižje v organizacijski hierarhiji. Razviti bi morali mrežo tovrstnih ustanov in programe zanje ter sistem njihovega financiranja. Nemo- goče je, da bi se vsi usposabljali v prvih, zato so potrebne še ostale. Jasno bi se morali tudi zmeniti, kaj v izobraževanju je stvar posameznikovega in kaj skupnega interesu podjetja. To je pomembno, saj navsezadnje določa, kdo bo izobraževanje plačal in tudi število sluša- teljev. Vključila naj bi se tudi država, ki

bi morala spodbujati splošno izobraže- vanje.«

Podjetniškim željam skuša krški cen- ter ustreči še drugače. Lani je uvedel viš- ješolski oddelek ekonomske fakultete iz Ljubljane in v tej poslovni šoli se za po- klic ekonomist izobražuje okrog 120 slušateljev. Letos jeseni bo začel delati še en tak oddelek s približno 60 vpisa- nimi. »Delavska univerza« uvršča fa- kultetno enoto v t. i. program pridobi-

• **Posavski center za permanentno izobraževanje s sedežem v Krškem, ki po razdelitvi krške delavske uni- verze in knjižnice v dve ustanovi delu- je kot samostojen javni zavod, za zdaj dobro sodeluje s sevniško občino in s tamkajšnjim zavodom za zaposlova- nje.**

vanja izobrazbe. Poleg tega ima še program za poklicno usposabljanje in splošno izobraževanje ter avto šolo.

L. M.

Beg s poplavnega območja

Krška občina išče prostor za boljše smetišče — Iz- vršni svet priporoča novo lokacijo Ravno

KRŠKO — V poplavih leta 1990 je voda zalila sedanje krško komunalno smetišče v Starem Gradu. Ker niso izključene nove poplave in ker je odlagalnišče odpadkov na območju podtalnice, je naposled postalo jasno, da je omenjeno mesto za deponijo neustrezno. Nove lokacije za zdaj v občini Krško še ne poznajo, znani pa sta dve, in sicer Ravno pri Raki in Selce pri Leskovcu.

Izbir teh dveh iz sedmih možnih lo- kacij je s studioj opravil Savaprojekt. Kot cenejšo lokacijo je predlagal Selce, vendar so se v krški občini pozneje od- ločili za Ravno. Pri tem so upoštevali, da bi tu naredili smetišče na ekološko že razvrednoteni površini nekdanjega pesko- kopa, da je ta lokacija ugodnejša glede lastništva zemljišč in da je izvršni svet je organiziral javno obravnavo dokumen- ta za lokacijo Ravno.

Za mnenje o možni deponiji v Rav- nem je krški izvršni svet povprašal tudi na Inštitutu Jožef Stefan v Ljubljani. SEPO, tamkajšnja ustanova za oceno posegov v okolje, se strinja, da sta pri- merne obe lokaciji, in sicer pogojno primerni.

Napovedi o Sopovem vzponu

Sop Novoline je po uradnih ocenah vodstva ubežal bankrotu — Podpisujejo pogodbe o novih poslih

KRŠKO — Če je bil SOP včasih paradižni konj v Krškem, imamo ni- zdaj cilj biti vlečni in paradižni konj v slovenskem gospodarstvu. V tem smislu je na nedavni tiskovni konfe- renci v Krškem predstavil prihodnost podjetja SOP Novoline d.o.o. Luka Jaki, generalni direktor.

Več dejstev, ki jih omenja vodstvo podjetja, govori o tem, da se firma SOP prebija iz družbe bankrotiranih gos- podarskih organizacij med uspešne. Po- tem ko je podjetje začelo poslovati marca letos, je doslej že sklenilo pogod- be o poslu v vrednosti več milijonov mark. Na domačem tržišču se je SOP prebil v krog izdelovalcev opreme za novo Revozovo lakirnico v Novem me- stu. Ob tem mu je ostalo dovolj moči za dela na 4 objektih v Rusiji in na Češkem in iskanje novih naročil na Poljskem, v Bolgariji in Romuniji in tudi v arabskih državah. »Naš cilj so tudi zahodna tržiš- ča,« napoveduje direktor Jaki.

Če je SOP Novoline torej (znova) uspešen, je vsaj nekoliko tudi zatega- delj, ker je »dobro opremljen iz prete- klosti,« kot ugotavlja direktor Jaki. Levji delež preporoda, če se o njem že lahko govori, pa gre pripisati bolj ko ne

svežemu obratovalnemu kapitalu. Bis- tvena za SOP Novoline je v tem pogle- du finančna podpora firme Novoline.

Na tiskovni konferenci so navedli tudi nekaj ocen, ki postavljajo v dru- gačno luč vlogo krškega gospodarskega in političnega okolja v povezavi s So- pom. Kot je dejal Dušan Plut, direktor NovoLine d.o.o. Novo mesto, t. i. stari SOP Oprema ni imel bančnih kreditov. Krško območje v zadnjem letu ali dveh ni usmerjalo denarja v SOP, kar naj bi pomenilo, da ne držijo trditve o odlivu krškega akumuliranega kapitala prek lastninjenja SOP — a v druge občine in s tem v druge firme. Plut, ki je bil stečajni upravitelj, je tudi ocenil, da se je SOP v zadnjem času ukvarjal bolj sam s seboj kot pa s proizvodnjo.

S trenutnim poslovanjem SOP No- voline dokaj uspešno dosega letos za- stavljene cilje. Ti so nekoliko naslednji: učinkovito organiziranje marketinga in obvladovanje trgov, uvedba projekta celovite kakovosti, organiziranje učin- kovitega izobraževanja, vrnitev samo- zaganja in ponoven zagon podjetja ter zagotavljanje stimulativnih osebnih do- hodkov.

M. LUZAR

Starodavne Brežice in nova zidava

Predstavili posebne strokovne podlage varstva naravne in kulturne dediščine

BREŽICE — Tu so strokovnjaki nedavno predstavili posebne strokovne podlage za varstvo naravne in kulturne dediščine, ki naj bi jih upoštevali pri urejanju starega mestnega jedra Brežic. To strokovno gradivo, s katerim so Brežičani dobili ne samo svojevredno pripoved o zgodovini in minimalno in- formacijo o prostorskih vrednotah, ampak tudi napotke za sedanje in prihodnje urejanje mesta, narekuje premislek o dediščini, čeravno se slednji pogosto umi- ka dnevnemu preračunavanju donosnosti aktualnih naložb.

Brežice s približno 30 spomeniki na- ravne in kulturne dediščine so z vidika spomeniškega varstva do danes precej uspešno kljubovale poskusu, da bi jim kdo skazil izvorno podobo. V občutli- vih očeh so vendarle nekoliko ogrožene. Jovo Grobovšek, samostojni konzerva- tor v Zavodu za varstvo naravne in kul- turne dediščine Novo mesto, navaja kot primer brežiški vodovodni stolp. Po njegovem mnenju objekt sodi med red- ke in dragocene tehnične spomenike. Če bi se vanj naselila banka, kot pred- videvajo, stolp ne bi bil več spomenik.

Škoda bi bilo, če bi si v urejanju Brežic dovolili tak spodsrljaj. Škoda bi bilo, če bi si v urejanju Brežic dovolili tak spodsrljaj. Škoda bi bilo, če bi si v urejanju Brežic dovolili tak spodsrljaj. Škoda bi bilo, če bi si v urejanju Brežic dovolili tak spodsrljaj.

Škoda bi bilo, če bi si v urejanju Brežic dovolili tak spodsrljaj. Škoda bi bilo, če bi si v urejanju Brežic dovolili tak spodsrljaj. Škoda bi bilo, če bi si v urejanju Brežic dovolili tak spodsrljaj. Škoda bi bilo, če bi si v urejanju Brežic dovolili tak spodsrljaj.

PRED SPLAVITVILJO — Svojevrsna rečna ladjica, ki so jo splavili v nedeljo, se bo po trdnosti in velikosti verjetno enakovredno kosala s dosedanjimi. Na posnetku: skupina domačinov z brodom, ki je v dneh pred splavitvijo dobival končno podobo. (Foto: L. M.)

V Mostecu spet imajo brod

V okviru praznika KS Dobova potegnili v Savo pri- ljubljeno in tudi potrebno plovilo

MOSTEC — V Mostecu pri Do- bovi so v nedeljo popoldne ob prisot- nosti uradnih predstavnikov občine in dobovske krajevne skupnosti in ob prisotnosti številnih drugih obisko- valcev, ki se niso ustrašili deževnega vremena, blagoslovili in slovesno splavili nov brod na Savi. Dogodek spada v okvir praznovanja krajevnega praznika KS Dobova.

S tem, ko so splavili brod, so doma- čini poskrbeli, da se bo nekako nadalje- vala zgodovina Mosteca. Brod je po Savi v tem kraju namreč že vozil. Tega se dobro spominjajo starejši prebivalci. Jože Peterkovič, eden od najstarejših vaščanov, ve o plovilu povedati, kar so mu bili pripovedovali predniki. In to je, da so prvi brod v Mostecu dali v reko že leta 1884. Kupili so ga v Podsusedu od

Hrvatov in ga z volovsko vprego pripel- jali v Mostec, kar je seveda trajalo več dni. Malo pred prvo svetovno vojno so ga zamenjali z brodom, za katerega je dal les brežiški veljak. V drugi vojni so se plovila polastili Nemci in ga dobodra izdelali, zato so po vojni domačini na- redili novega. Zamenjav ali popravil bro- da je bilo dosti, k temu pa je prispevala tudi narasla Sava. Močno narasla Sava je pred leti odnesla tudi brod, katerega je nadomestilo plovilo, ki so ga splavili v Mostecu v nedeljo.

Kot je precej deroča Sava pri Moste- cu resna stvar, tudi brod ni nikakršna igračka. Da gre za resno narejeno zade- vo, lahko pokaže že tovor, kakršnega je včasih sprejemal na »palubo«. Jože Pe- terkovič se spominja, da je brod vozil po 40 do 50 krav naenkrat. S plovilom je šlo na drugi breg Save mnogo vozov, nekoč pa so na brod natovarili tudi av- tobus. Zaradi tega pomičnega mostu, ki je na Savi tam, kjer na eni strani reke le- ži Mostec in na drugi turistične Cateške Toplice, so svoj čas v teh krajih bolj kot bi sicer vozili tudi gospodski vozovi, te- danji taksijski. Z železniške postaje v Do- bovi do broda in obratno so vozili turi- ste. Svojevrsna savska ladjica seveda ni bila samo za luksuzne vožnje, ampak so jo domačini potrebovali tudi za povsem vsakdanje poti, ki jih narekuje kmeto- vanje in sploh življenje. Brod pri Mo- stecu je pomenil ne tako drago bližnjico in je to še danes. Jože Peterkovič je bil 19 let blagajnik pri tem rečnem prevozu v Mostecu, nekaj časa pa je bil tudi bro- dar.

L. M.

POČITNIŠKI AVTOBUS

KRŠKO — Občinska zveza prijate- ljev mladine Krško je dala na voljo t. i. počitniški avtobus. Gre za celodnevno kovanje v Cateških Toplicah, ki ga OZPM Krško organizira za otroke iz krške občine. Zanimanje za to obliko počitniške sprostitev in rekreacije je iz- redno veliko, toda zmanjkalo je denarja, s katerim občinska zveza prijateljev mladine Krško pokriva razliko v ceni. Udeleženci izleta v toplice namreč pla- čajo polovico cene kopališke karte, medtem ko da za drugo polovico in za ceno prevoza s pomočjo različnih spon- zorjev denar zveza. Doslej je počitniški avtobus razveselil že 500 počitničarjev iz občine Krško.

KONEC BRATSTVA IN PRIJATELJ- STVA — Na krških vpadnicah so table, kjer piše, s katerimi občinami je pobra- tena in spoprijateljena občina Krško. Pred časom so na nekaterih tablah pre- barvali Bajino Bašto. Tovrstno očiste- vanje je nastopilo razmeroma pozno, saj so politične pobude za odpravo omenje- ne jugoslovanske dediščine nastale v Posavju že veliko pred pobarvanjem. (Foto: L. M.)

kultura in izobra- ževanje

ORAČ RAZSTAVLJA V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

ŠMARJEŠKE TOPLICE — V avli hotela tukajšnjega Zdravilišča so odprli v torek, 7. julija, prodajno razstavo del novomeškega slikarja Janka Orača. Na ogled je okoli 15 del tega ustvarjalca. Razstava bo odprta do konca julija.

JOŽE MARINČ V MURSKI SOBOTI

MURSKA SOBOTA — V tukajšnji galeriji bodo jutri, v petek, 10. julija, odprli razstavo slik akademika slikarja Jožeta Marinča iz Dob pri Kostanjevici. Umetnik se bo Pomurcem predstavil z isto razstavo, ki so jo pred časom že videli obiskovalci Dolenjske galerije v Novem mestu. Dela, ki jih je Murski Soboti posredoval Dolenjski muzej, bodo na ogled do 2. avgusta.

CENTA JE RAZSTAVLJAL V DOLENJSKIH TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE — Ta teden se je v Viteški dvorani tukajšnjega Zdravilišča doma iztekla razstava slik akademika slikarja Jožeta Cente. Slikar, po rodu Dolenjec iz ribniškega konca, je okoli tri tedne razstavljal slike s krajinskimi motivi iz Dolenjske.

KONCERT V GALERII

NOVO MESTO — V okviru Novomeškega poletnega utripa, kakor so poimenovali prireditveni program ob 2. Bienu slovenske grafike Otočec, sta v petek, 3. julija, koncertirala violinist Igor Grassel in špinetist Milko Bizjak, znan tudi kot orglar. Med drugim sta izvajala tudi menuete, dela neznanega skladatelja iz tki. novomeške zbirke.

Dolenjska v slikah naših rojakov

V Zdravilišču Dolenjske Toplice odprli razstavo 2. slikarske kolonije Srečanja v moji deželi — Milan Butina: »Kolikor slikarjev, toliko pogledov na Dolenjsko«

DOLENJSKE TOPLICE — Ena od pomembnih kulturnih manifestacij letošnjega Srečanja v moji deželi je bila enotedenska slikarska kolonija v Dolenjskih Toplicah. V tej, že drugi koloniji so pod vodstvom akademika slikarja in likovnega pedagoga prof. Milana Butine ustvarjali slovenski slikarji in slikarke: Rudi Benetik iz avstrijske Koroške, Karolina Koglot iz Venezuele, Beatriz Tomšič iz Argentine, Boris Božič iz Kanade in v Dolenjskih Toplicah udomljeni Jože Kumer iz Novega mesta. Kaj so naslikali, kaže razstava, ki jo je minuli petek zvečer odprl novomeški župan Marjan Dvornik v Salonu Zdraviliškega doma v Dolenjskih Toplicah. Na otvoritveni slovesnosti je sodeloval oktet Gaudeamus iz Novega mesta in zapel nekaj narodnih ali ponarodnih slovenskih pesmi.

Na prireditvi je prvi spregovoril direktor Zdravilišča Dolenjske Toplice Jože Plut in dejal, da je vzel Zdravilišče to slikarsko kolonijo, ki naj bi sicer postala tradicionalna, pod streho kot svoj prispevek k Srečanju v moji deželi, hkrati pa so mislili tudi na goste in domačine, saj takšne prireditve, kot je slikarska kolonija z razstavo, pomembno bogatijo topliški kulturni utrip v poletnem času. Predsednik Slovenske izse-

ljenske matice dr. Mirko Jurak pa je dejal, da šteje Matica kot oporna organizacija vseh Slovencev po svetu takšna srečanja, ko se lahko predstavijo naši rojaki od vsepovsod s svojo ustvarjalnostjo na enem mestu, celo med svoje primarne naloge.

O slikarski koloniji, udeležencih in njihovih delih na razstavi v Salonu je govoril vodja kolonije, prof. Milan Butina. Dejal je, da razstavljena dela sama najbolje pričajo o tem, kako so njihovi avtorji doživeli kolonijo in okolje, v katerem so ustvarjali. Po njegovem mnenju je največja vrednost razstave v tem, da izpričuje toliko avtorskih slikarskih pogledov na motiviko Topliške doline s Krko in tudi na umetnost, kolikor je bilo udeležencev v koloniji. Vsa umetnika je svet tega dela Dolenjske drugače vi-

del, doživel in ga interpretiral. Po svoje se je vanj poglobil Korošec Benetik, ki ga je najbolj pritegnil bazen z zdravilno vodo in razpršenimi kapljami vode, ter je to simbolno predstavil kar skulpturalno. Obe slikarki iz Južne Amerike, Koglotova in Tomšičeva, sta svoja slikarska doživlja skozi dolenjske zemlje prepoznali z južnoameriškim koloritom, medtem ko je Božič iz Kanade na eni od slik doživetje Dolenjske podal tako, da se je v dolenjsko nebo zadržal zamislil skozi listje dreves. Jože Kumer pa tudi ni »zatajil« kot domačin in je v slike ujel vrtnčaste oblike, ki jih ustvarjajo vode Krke. Prof. Butina je v koloniji sodeloval tudi kot slikar in razstavo obogatil s tremi krajinskimi slikami, realističnimi pogledi na dolenjsko pokrajino in kraje, kot je sam rekel.

Razstava bo na ogled kaka dva tedna.

I. ZORAN

LIPOVEC V MINIARTU

ČRNOMELJ — V črnomaljski galeriji Miniart so odprli v petek, 3. julija, razstavo del akademika slikarja Dušana Lipovca iz Kamnika. Razstavo, ki bo na ogled do 17. julija, sta omogočila občinska skupščina v Črnomlju in Avtomatika-hidravlika Einsiedler.

Na ogled dela dveh kolonij

Razstavo v Miklovi hiši odprli v petek, 3. julija

RIBNICA — V Ribnici letos niso organizirali tradicionalne likovne kolonije, ker jim v prečih gmohtnih razmerah ni uspelo zagotoviti denarja zanjo. So pa minuli petek v Miklovi hiši odprli razstavo del, nastalih na srečanjih slikarjev in kiparjev lani in predlanskim. Na teh dveh srečanjih so ustvarjali: Jože Barš, Mirko Bratuša, Sandi Čerček, Gustav Gnamuš, Herman Gvardjančič, Sergej Kapus, Jasna Kozar-Huthesing, Zmago Lenardič, Roman Makše, Matjaž Počivavšek, Tadej Pogačar, Andrej Trobentar in Zdenka Žido. Njihova dela so predstavljena tudi v katalogu, ki je izšel v 500 izvodih, založila pa ga je ribniška občinska skupščina.

Razstavo v Miklovi hiši je odprl dr.

Jure Mikuž, pomočnik republiškega ministra za kulturo. V nagovoru je poudaril, da tudi prihodnja razstava dokazuje, da kultura nikakor ni samo porabnica, kar je še pogosto slišati, ampak se pojavlja tudi kot soustvarjalnik in ustvarjalca. »Vsi skupaj smo lahko ponosni«, je nadaljeval, »da so umetnike tako pritegnili in navdihnili motivi, ki jih je Ribniška dolina preboga. Sicer pa sama dela, motivi, ostvarjeni na platnu, v lesu in kovini, povedo vse«.

Izbor del, nastalih v ribniških likovnih kolonijah, bo čez kak mesec na ogled v ljubljanski Moderni galeriji in bo tako tudi širši slovenski javnosti omogočeno, da se seznani z likovnimi dosežki iz Ribnice.

M. G-č

O SLIKAH SLOVENSKE SIKARJEV iz Slovenije, zamejstva in izseljenstva, ki so se udeležili 2. slikarske kolonije v Dolenjskih Toplicah, je na petkovi otvoritvi razstave v Salonu Zdraviliškega doma v Dolenjskih Toplicah govoril vodja kolonije prof. Milan Butina, akademski slikar in likovni pedagog. Na posnetku: Milan Butina (prvi z leve), poleg njega pa slikar, pedagog, kritik in publicist Marjan Tršar (s temnimi očali), vodja lanske 1. kolonije v tem kraju.

Ostal je torzo

Pred 60 leti je umrl Jože Gorjup — Spomin-
ska razstava zdaj v
Brežicah

KOSTANJEVICA, BREŽICE — Če bi bil Jože Gorjup še med živimi, bi letos dopolnil 85 let in kdove s kakšnim opusom bi obhajal ta življenjski jubilej. Pa mu parke niso bile naklonjene in sta tako njegovo življenje kot tudi njegovo umetniško delo ostala torzo. Komaj 25 let star je umrl v ljubljanski bolnišnici za posledicami operacije, na katero je šel zaradi vnetja sinusov. Vrnjen domači zemlji pod Gorjanci, zdaj že 60 let počiva na kostanjevškem pokopališču.

Jože Gorjup je že na gimnaziji, ki jo je obiskoval v Novem mestu, izpričeval nadarjenost. Pisal je pesmi in jih ilustriral. Po maturi je odšel v Zagreb študirat kiparstvo. Njegov profesor je bil znani hrvaški kipar Ivan Meštrovič. Po dveh letih se je odločil nadaljevati študij v Firencah, in sicer slikarstvo in grafiko. Tako se je njegova zgodnja ustvarjalnost odražala v različnih impulzih in ob stiku z umetnostjo profesorjev, pri katerih je študiral.

Gorjup za življenja ni imel veliko priložnosti, da bi samostojno razstavljal. Izjema je leto 1931, ko se je predstavil v Jakopičevem paviljonu

v Ljubljani. Zato je bil širšemu občinstvu neznan. Tudi domače okolje ga ni kaj dobro sprejelo in razumelo kot umetnika, kar je občutil takoj po vrnitvi v rodno Kostanjevico leta 1930. Zato se je veliko njegovih del izgubilo ali pa je bilo celo uničenih. Vseeno se je ohranilo več kot 500 Gorjupovih risb, grafik, slik in kipov. Šele Lado Smrkar je prvi zbral in uredil njegov opus ter ga tudi predstavil širšemu občinstvu.

Prvo celovitejšo predstavitev Gorjupove umetnosti so pripravili ob 60-letnici njegovega rojstva, in to v Dolenjski galeriji v Novem mestu. Pozneje je dobil mesto v stalnih zbirkah Galerije Božidar Jakac v Kostanjevici. Zaradi preureditve prostora so Gorjupovo zbirko deponirali, vendar jo nameravajo ponovno vključiti kot stalno postavitev in omogočiti javnosti dostop do njegovih del.

Letos, ob 60-letnici smrti Jožeta Gorjupa, so pripravili spominsko razstavo del tega tako zgodnjega preminulega umetnika, najprej v rodni Kostanjevici, in sicer v Lamutovem likovnem salonu. To razstavo, ki jo sestavljajo izbrana Gorjupova dela, so prepešili v Brežice in jo v galeriji Posavskega muzeja slovesno odprli v četrtek, 2. julija, zvečer. Tako se bodo tudi ljubitelji umetnosti v tem delu Posavja lahko seznanili z umetnostjo Jožeta Gorjupa in počastili spomin nanj.

I. Z.

POGOVOR »VETERANO« TABORA: Greta Pečnik, slikarka iz Pirana, in Jože Peternej, slikar in pisatelj iz Žirov.

»Tabor je del nas, mi smo del tabora

Tako pojmujejo likovniška srečanja samorastnikov v Trebnjem tudi udeleženci jubilejnega 25. tabora, ki se je končal v soboto, 4. julija — Tujcev, razen iz Hrvaške, ni bilo

Bilo je proti koncu šestdesetih let, ko se je v Trebnjem zbralo osem slikarjev iz Slovenije in eden iz Hrvaške ter začelo delati v svojevrstni likovni koloniji, imenovani tabor slovenskih naivnih in ljudskih umetnikov. Kot je razvidno že iz imena, niso na tem likovniškem srečanju sodelovali ljudje, ki so se izšolali na umetnostnih akademijah, ampak le tisti, ki so bili ustvarjalci po svojem notranjem klicu. Rekli so jim samouki, ljudski slikarji, avtodidakti, naivci. Slikali so, kakor jim je to velel prirojeni dar, s srcem in čustvi, neobremenjeni z likovnimi teorijami, slikarskimi zakonitostmi in izkuštvami umetnostnih obdobij. Njihova dela so bila polna neskladij, nerodnosti, pretiravanja in drugih napak, vendar so govorila neposredno in brez laži. Mnogi so jih primerjali s stvaritvami otrok, za otroke pa je svet zapreženo takšen, kakršnega narišejo in naslikajo. Nerodnosti in pomanjkljivosti dajejo njihovim delom poseben mik in včasih tudi čar. Takšna so bila že na prvi pogled tudi likovna dela teh, ki so prišli slikat v Trebnje. To so bili preprosti ljudje, vendar ljudje z velikim človeškim srcem in z velikansko slo po slikanju, ustvarjanju. V vsakdanjem življenju pa so bili to »samo« kmečki delavci, čevljarji, gospodinjice, učitelji in še kaj, vse do častnika.

Takrat, pred skoraj četrt stoletja, si je le malokdo upal misliti, da bo tabor obstal, sploh pa, da bo kaj več kot zanimiv poskus. Še posebej, ker v Trebnjem v tistih časih niso imeli drugega kot ogromno voljo, da bi nekaj naredili. Niso imeli niti kakršnekoli likovne tradicije niti izkušenj. Na srečo pa so bili med Trebanjski ljudje, ki so verjeli v tabor in so se mu zapisali z vsem srcem. Takšne, ki so se z dušo in telesom vpregli v njegove organizacijske priprave in izpeljavo, a tudi druge, ki so ga denarno omogočali. Krog obojih se je širil iz leta v leto, prišli so zraven tudi ljudje od drugod, med

njimi pa strokovnjaki, umetnostni zgodovinarji in kritiki, ki so skrbeli, da bi bil tabor vseskozi res samo srečanje prvih in izvirnih likovnih samorastnikov, ne pa možnost za zavetje netalentiranih posnemovalcev in koristolovcev. Takšno usmeritev tabora, ki se je kmalu po prvih likovniških srečanjih preimenoval v Tabor likovnih samorastnikov, so odločno podpirali tudi udeleženci, slikarji in kiparji. Med temi je bilo vsako leto več ustvarjalcev iz drugih republik nekdanje Jugoslavije in skoroda ni bilo znanega in uveljavljenega naivca, ki bi se ne udeležil vsaj enega taborskega srečanja v Trebnjem. Poleg tega si je tabor ves čas prizadeval pridobiti mlade, izvirne in še ne uveljavljene ustvarjalce, s čimer so se srečanja ne samo fizično, ampak tudi idejno pomlajevala. S takšno usmeritvijo in načinom dela si je Trebnje zelo hitro pridobilo ugled tudi drugod po svetu, ta ugled pa so z lastno udeležbo na taboru tako rekoč vseskozi potrjevali slikarji in kiparji iz tujine.

Najvidnejša in neizbrisljiva sled taborov je Galerija samorastnikov v Trebnjem. V galeriji, edini take vrste v Sloveniji, je bogata zbirka umetniških del: več kot 600 slik in skulptur, ki jih je prispevalo 192 samorastnikov iz Slovenije, držav nekdanje Jugoslavije in iz 23 držav Evrope, Afrike, Azije in obeh Amerik. Bolj ali manj vsi, katerih dela so v trebanjski galeriji, so tudi sodelovali na taborskih srečanjih. Tabor likovnih samorastnikov že dolgo ni samo stvar pešice »zanesenjakov«, ki »nekaj hočejo«. Sčasoma se je tako trdno vgradil v kulturno zavest Trebanjcev in drugih občanov, da si brez njega ni bilo več mogoče misliti kulture in kulturnega življenja v trebanjski občini. Zdaj je tabor prireditelj, za katero stoji in jo omogoča tudi občinska oblast. Letos so priredili že 25. tabor, bil je od 27. junija do 4. julija, in na otvoritvi je trebanjski župan Ciril Pungartnik poudaril, da letošnja jubilejna prireditev še bolj obvezuje: s tabori morajo nadaljevati.

Povabili so devetnajst slikarjev in kiparjev iz osmih držav, poleg slovenskih ustvarjalcev še samorastnike iz Hr-

Franc Tavčar: »Naravi sem hvaležen za ustvarjalni dar«. Poleg kiparja Tavčarja je v ozadju slikar Franci Lesjak, ki, čeprav na letošnji tabor ni bil povabljen, ni mogel vzdržati, da ne bi obiskal prijateljev samorastnikov.

SANDI LESKOVEC: »O taboru? Tako kot drugi: komaj čakam, da pride«.

vaške, Makedonije, Madžarske, Italije, Romunije, Nemčije ter Češke in slovaške federacije. A se niso vsi odzvali, iz strahu pred vojno, ki da še vedno divja tako blizu. Nič ni pomagalo prepričevanje in zatrjevanje, da je v Sloveniji mir, da je naša država vendarle samostojna in mednarodno priznana, da... Razen Hrvatov se na otvoritvi ni bilo drugih tujcev. In vendar so upali in želeli, da še pridejo. Morda samo za kakšen dan, a le...

Za kraj dogajanja 25. tabora je bila določena Galerija samorastnikov. Kiparji so delali v parku, med skulpturami, pred njo, slikarji pa v njej, med slikami. Udeleženci tabora v galeriji niso ustvarjali prvič. Že v preteklosti so jim jo nekajkrat dali za atelej.

Ko sem se v sredo, 1. julija, odpravil v Trebnje pogledat, kdo dela in kaj nastaja na letošnjem taborskem srečanju, sem najprej slišal: »Tujcev ni, še vedno ne, razen Hrvatov«. Povzpel sem se v prvo nadstropje galerije. Vse sobe so bile spremenjene v delavnice; povsod mize in stojala, ob njih pa slikarji in slikarke, vsak zatopljen v svoje nastajajoče delo. Dišalo je po svežih barvah.

Greta Pečnik iz Pirana, poleg Darje Lobnikar-Lovak, Ljubljankinje, ki živi v Zagrebu, edina ženska na 25. taboru, si je za delo izbrala prostor poleg svojih slik, ki sestavljajo zbirko galerije. »V primerjavi s slikami, ki tu visijo, so te, ki jih delam zdaj, likovno in izpovedno neprimerno bolj čiste, a to prinese čas,« je dejala. »To je stvar razvoja, k čemur pa je znatno pripomoglo tudi to, da sem se tolikokrat udeležila tabora. Letošnji tabor je za moj štirinajsti. Prvič sem prišla v Trebnje, ko so organizirali drugi tabor, in spominjam se, da sem bila na njem edina ženska. Seveda me to ni nič motilo, zelo hitro sem se ušla z drugimi in postali smo pravi prijatelji. Na taborih smo bili vedno kot velika družina in tudi zato sem rada prihajala sem. Med tokratnimi udeleženci pogrešam nekatere slikarje, ki sem delala z njimi prva leta, predvsem Antona Repnika in Poldeta Miheliča.«

»Meni pa je žal, da tu ni tistih slikarjev in kiparjev iz nekdanjih jugoslovenskih republik, s katerimi sem sam odlično razumel in so mi bili res pravi prijatelji,« je pripovedoval Jože Peternej iz Žirov, eden tistih, ki so se udeležili prvega tabora v Trebnjem in ustvarjali tudi na več naslednjih. »Prijatelje sem imel tako med slovenskimi in hrvaškimi ustvarjalci kot tudi s tistimi, ki so prišli iz Bosne in Hercegovine in iz Srbije. Na taborih nismo politizirali in tudi zunaj njih ne, zanimalo nas je le slikarstvo, kaj je kdo od nas

pomembnejšega naredil, kaj snuje in podobno, skratka, osebni napredek. V Trebnje smo hodili, da bi skupaj ob delu preživeli lepe trenutke, se poveselili pa tudi drug drugega spodbujali. Mislim, da je tabor obstal predvsem zaradi vezi, ki so se spletle med nami. Najlepsi pa je občutek, da bo to, kar smo v Trebnjem ustvarili, tudi ostalo. Evropa bi to z zadovoljstvom sprejela.«

Jože Peternej je medtem postal tudi pisatelj in ima trenutno v tisku že svoj šesti roman. Največ knjig mu je izdala založba Kmečki glas, potem Borec oz. Mladika. Roman, ki ga je izdal lani pri Kmečkem glasu, je bil celo v širšem izboru za nagrado Kresnik, ki so jo nedavno podelili na slovesnosti na Muljavi, v Jurčičevem rojstnem kraju. Peternej pravi, da ga je vstitev v širši izbor presenetila, saj ne piše zato, da bi pobiral nagrade. »Zame je največja nagrada, da mi roman sploh izide,« je dejal. »Pisanje mi namreč pomeni vsaj toliko kot slikanje, pravzaprav eno z drugim dopolnjujem. Često opisujem iste motive, ki sem jih poprej že naslikal, ali pa tisto, o čemer sem pisal, potem še naslikam. Sicer pa slikam dopoldne in pišem popoldne in dostikrat tja v pozno noč.«

Franc Tavčar, kipar iz Poljanske doline, si je skupaj s kiparjem Stanetom Novakom, domačinom iz Trebnja, za delovnišče izbral park s skulpturami pred Galerijo samorastnikov. Pod njegovim dletom so se že kazale oblike bodočega reliefa z motivom iz povesti Cvetje v jeseni pisatelja Ivana Tavčarja, poljanskega rojaka. »Naredil sem že več takšnih skulptur, mislim reliefov, sicer pa delam manjšo plastiko, do pol metra visoke kipe,« je pojasnil. Snov zajemam iz kmečkega življenja, iz sveta, iz katerega izhajam in ki ga tudi najbolj poznam. Delam, kolikor mi čas dopušča in kolikor sploh vzemem. Pri tem me žene zavest, da se moram naravi s trdim in vztrajnim delom oddolžiti za dar, ki mi ga je dala, da zdaj lahko ustvarjam. V Trebnje sem vedno rad prihajal in si močno želim, da bi se tabor ohranil.«

»Jaz pa sem še vedno prepričan, da bi bil brez tabora popolna ničla,« je zatrjeval Sandi Leskovec, kipar z Mirne. »Tabor me je odkril in me tako rekoč prisilil, da sem začel delati tisto, kar je bilo že prej v meni, ker pa ni bilo prave spodbude, ni moglo ven. Ko bi ne prihajal sem v Trebnje, bi nemara še zdaj čemel v kakem zakonitu in si za kratek čas rezljalo to in ono, česa takega, kar bi lahko s ponosom pokazal drugim, pa najbrž ne bi naredil. Zdaj sem na taboru že petnajstič in bom zmeraj rad prišel tudi na naslednja samorastniška srečanja.« Malo je pomolčal, se zamislil, potem pa kar vzkliknil: »A če se samo spominim, da so me pravzaprav prisilili, da sem se vključil v tabor...«

Sonce je že precej visoko stalo na nebu, ko je nekdo opazil, da miza, na kateri je slikal Anton Plemelj z Bleda, še vedno sameva, in se začudil, kako da tega slikarja še ni. Pa se je Plemelj kmalu zatem pojavil in pojasnil, da je bil pri zdravniku. In povedal še dogodivščino iz ambulante. »Ko sem povedal, da sem na taboru, so me samo debelo gledali. Potem pa se je eden začudil, češ le kako da me je zvilo, ko pa sem na taboru.«

V soboto, 4. julija, se je jubilejni 25. tabor likovnih samorastnikov končal. Ob slovesu so se še enkrat oglasile besede obžalovanja, da se letošnjega taborskega srečanja niso udeležili vsi prijavljeni. Da ni bilo slikarjev iz tujine, razen iz Hrvaške. Vendar so vsi razumeli razlog: strah, da bi se jim kaj zgodilo. V Sloveniji je resda mir in varno, vendar pa le nekaj deset kilometrov od njenih južnih meja še vedno divja vojna. Ko bo prihodnje leto potekal v Trebnjem 25. tabor, bo strah za osebno varnost prav gotovo odveč. Vsaj razlog, da bi kdo zaradi tega izostal, ne bo več.

I. ZORAN

Denar v nogavicah je slaba naložba

Leta 1989 je po petdesetletni prekinitvi v Ljubljani začela delovati borza, ki je dosegla izjemen napredek. O nji, o delu borznih posrednikov, brokerjev, pa o tem, kako se da pri nas danes pametno naložiti denar, prihranke, je tekel pogovor z Milko Bajec, vodjo oddelka sredstev v LB-Dolenjski banki in borzno posrednico.

Kako človek pri nas pride do tega, da postane borzni posrednik?

"Ta prekinitev je bila res tako dolga, da so zaman iskali kakšnega še živečega borznika, ki je imel to prakso. Treba je bilo začeti na novo, vse je bilo treba prilagoditi času in razmeram, vključno s tem, kako postati borzni posrednik. Ker se za ta poklic ni dalo izsolati na ustežen način, so zainteresirani za pridobitev licence imeli tri tečaje z zaključnim preizkusom znanja. Posluževali smo se literature pa tudi prakse naših sosednjih brokerskih hiš, ki so nam veliko pomagale. V iniciativnem odboru za ustanovitev borze so bili delavci iz bank, ki poznajo devizno ali tolarsko oz. takrat še dinarsko področje. Ti so s svojo angažiranostjo pripomogli, da je borza to, kar je."

Kako ste torej postali borzna posrednica?

"Nikdar nisem razmišljala, da sem primerna za to delo. S svojim delom vodje področja tolarske likvidnosti v banki pa sem bila zadovoljna in tudi dovolj ga je. Poleg tega sem mislila, da morajo biti brokerji mlajši ljudje, za to posebej izobraženi, dinamični, po možnosti moški. Ko pa smo iskali v banki primerenega moškega, ga nismo našli in potem so kar mene določili. Na tečaje sem šla še z upanjem, da na borzi ne bom delala, da bomo našli drugega, ko bo to res aktualno. Posel nas je prehitel. Po opravljenem izpitu sem šla na dodatno dvotedensko izobraževanje v Frankfurt, kjer smo čisto operativno spoznavali borzo in delo na borzi. Tudi z brokerji smo imeli veliko stikov. Ti so bili različno kvalificirani. Tudi tam nimajo radi žensk. Izostankov v tem poklicu naj ne bi bilo, če manjša, jutri ne več, kaj je bilo včeraj in se težko vključiš, posebno tam, kjer so dnevni borzni sestanki. Pri nas je bilo to močno prisotno lani od marca do septembra, ko smo trgovali z evidenci deviznimi pravicami (EDP). Naša banka ima preko 20 odst. celotnih prilivov v Sloveniji in teh deviz ni bilo malo za prodajo. To je bilo ob rednem delu zahtevno. Najmanj dvakrat tedensko je bilo treba v Ljubljano, poleg tega so bile stranke veliko tukaj. Mnogo so se na novo začele ukvarjati s podjetji, ustreznega finančnega znanja pa nimajo in jim moraš vse razložiti, včasih jim je treba celo naročilnico napisati. Za povrh smo zelo dinamična družba z vsakodnevnimi spremembami, ki jih je treba spremljati in se jim prilagajati. Lani ni bilo govora o kakršnemkoli dopustu."

Je delo brokerjev, ki niso v Ljubljani, kaj drugačno, težje?

"Naša posebnost je le v izgubi časa s prevozom. Zato pa se sedaj računalniško povezujemo. Ravno prejšnji teden smo instalirali računalnik in program, da bomo, za zdaj testno, povezani z borzo. Potem bi lahko iz pisarne v Novem mestu trgovali na borzi. Vključiš se s podatki, dobiš povratno informacijo in trguješ. To je nujno, tudi tu gre razvoj svojo pot. Ni potrebe, da za tisto uro pridemo v Ljubljano iz vseh koncev Slovenije."

Kako se je Ljubljanska borza v dobrih dveh letih dela razvijala in spreminjala?

"Na začetku je bilo treba prilagoditi zakonodajo funkcioniranju borze, potrebno pa je bilo tudi blago za trgovanje na borzi. Borza se je dejansko razvila z EDP, ko smo v bistvu trgovali z devizami. LB-Dolenjska banka je na tej borzi odigrala dokaj veliko vlogo. S trgovanjem z EDP smo bili lani med okrog 30 članicami borze na enajstem, z vrednostnimi papirji pa na devetem mestu. To mesto tudi držimo. Borza je začela posloovati z dvema pisarnama, eno dvorano in s štirimi ljudmi, kar je bilo kmalu premalo. Po tehnično administrativnih okrepitvah pa so nastopile prostorske težave. Tudi pogoji za delo brokerjev niso bili, kot bi morali biti, v bistvu

smo vse delali s svinčnikom v roki. Trgovanje z desetino od 20 milijonov mark ali še več na enem borznem sestanku na ta način ni bilo lahko. Sedaj iščejo nove prostore in nove kadre, da bi borza res delala kot strokovna organizacija. Med razvojem same borze smo tudi brokerji deležni preobrazbe. Direktor borze skrbi za stalno izobraževanje doma in v tujini ter za prakso na drugih borzah. Lani smo bili na Dunaju in v Budimpešti."

Je Ljubljanska borza že takšna kot borze po svetu? Bo "normalna" šele po izpeljavi privatizacije pri nas in s tem po povečanju količine raznih vrednostnih papirjev na trgu?

"Ljubljanska borza ni takšna, kot so druge, ker dela v drugačnih razmerah, ob stalnih spremembah in nerealnem deviznem tečaju, na katerega je vezano vse. Glede na razmere, v katerih dela, je po moje dosegla izredne uspehe, celo boljše na primer od borze v Budimpešti. Zunanji borzani ne moremo biti enakovredni tudi zato, ker naša deluje ob precejšnjem deležu kapitala, ki je še vedno v družbeni lasti. Pri nas so v zadnjih treh letih imela zelo negativni vpliv (oz. v posameznih intervalih pozitiven) inflacijska gibanja in korekture tečaja. Tega zunaj ni. Od zadnje letošnje korekture tečaja so se zadeve zelo umirile. Ni pravega interesa ne za prodajo ne za nakupe, ker tečaj kljub inflaciji med 5 in 10 odstotki na mesec še kar vztrajno pada. Sedaj je tako, da bo nanir ki si ga danes kupil, jutri cenejši, zato za prodajo ni primeren. Kdor želi prodajati, mu svetujemo druge variante. Monetaristi zagotavljajo, da tečaj ni pravi. Obetajo, da bo realen tečaj vzpostavljen ob menjavi bonov za prave tolare, kar naj bi bilo kmalu. Ko bo tako, bomo lahko začeli normalneje delati. Borzi bi dala svojo težo ponovna možnost trgovanja z devizami, kar zakonodaja onemogoča. Če bo prišlo do lastninjenja, se bo v večji meri začelo trgovanje z delnicami, kar bo borzi prav tako dalo novo polet. Predvsem bi bilo potrebno, da bi imeli vsi papirji, s katerimi se trguje, garancijo."

Kako se vam zdi, da se Slovenci odzivajo na spremembe, na to, da obstaja borza, na kateri je mogoče z dobičkom kupovati in prodajati vse mogoče, delnice, obveznice, blagajniške zapise ipd.? Smo previdni ali pripravljeni tvegati?

"Mislim, da se odzivajo relativno dobro. Gospodarske razmere so sicer težke, večina živi na robu eksistence, a ljudje želijo varčevati, prihranke želijo predvsem varno naložiti ob določeni donosnosti. Na osnovi ključev sklepam, da se ljudje, ki imajo manjše ali večje prihranke, ne odločajo več kar tako za vezavo ali nakup deviz. Želijo si pridobiti informacije, kaj bi bilo dobro. Oglašajo pa se vsi profili, ljudje vseh strok in starosti, tako upokojenci, za katere bi človek mislil, da nimajo posluha za te stvari, kot mlajši ljudje, ki so res v večini. Tudi na sami borzi v dvorani je bila običajno dokaj velika udeležba. Ljudje so hoteli videti, kako to izgleda, hoteli pa so tudi kar direktno kupiti ali prodati. Tveganje? Nekateri to želijo. Tveganja praktično ni bilo, dokler tečaj ni začel tako drseti. Kdor ne mara tveganja, mora papirje zadržati na daljši rok. Mi tudi tako svetujemo."

Je na borzo težko priti?

"Ne. V dvorano je vsakomur dovoljen dostop. V banki smo zdaj trije brokerji, ki vedno povabimo s seboj stranke, če je katera zainteresirana za ogled borznega sestanka. Pogosto so hodili z nami finančniki iz podjetij, komercialne strukture, predvsem kadar smo delali kakšen večji posel. Sicer pa je pomembno naročilo, natančen dogovor med brokerjem in stranko. Jaz slabih izkušenj nimam. Poskrbim, da so naročila natančna, da potem ni razočaranj."

Koliko je tveganja v brokerskem delu?
"Pri tem poslu je vedno tveganje. Dokler

Milka Bajec

je bil tečaj vsak dan višji, si moral biti kar precej neroden, da si naredil izgubo. Danes tveganje znižuje s prilaganjem razmeram. Kupuješ in prodajaš isti dan."

Kakšen je dober broker?

"Končni kriterij je efekt, se pravi, ali imaš na koncu leta izgubo ali dobiček. Čim večji dobiček potrjuje, da si dobro delal. Mi doslej nismo naredili izgube. Tudi brokerske hiše, ki se ukvarjajo samo s tem, so lani poslovale dokaj dobro."

Imajo brokerske hiše prednost pred vami, ker se ukvarjajo samo z borznim posredništvom?

"Razlika je velika. Jaz se moram po službeni dolžnosti sproti seznaniti z vsemi spremembami in novostmi na denarno-kreditnem področju in sem zato imela - tako se je pokazalo - rahlo prednost. Vedno so me spraševali, kaj mislim. Sedaj na borzo ne hodim redno, kadar pa pridem, mislijo, da pridem z določenim namenom, da je na vidiku spet kakšna sprememba."

S čim vse se sedaj trguje na Ljubljanski borzi?

vrednote

Razbit ali okrušen slovenski vrč vrednot

Družbene spremembe, ki so se dogodile pri nas, so naplavile marsikaj novega in odplavile marsikaj starega, vendar vsega le niso povsem spremenile. Tako vrednostni sistem Slovencev ni danes povsem drugačen ali v popolnem razsulu, le spremenil se je.

Kot tiči v posamezniku vrednostna struktura, ki usmerja njegovo vsakodnevno dejavnost v trajno osebno usmerjenost, tiči tudi v jedru sieherne družbe sistem vrednot, ki se uresničuje v normah, pravilih in predpisih. Ves ta sistem pa se leta in leta naklada in oblikuje. Vrednote sprejema posameznik, ko se v družini in potem v šoli in službi vključuje v življenje družbe. Vrednote so nepogrešljiva sestavina organizacije življenja posameznika in družbe.

Center za raziskavo javnega mnenja na Fakulteti za družbene vede med drugim že leta raziskuje spremembe vrednostnega sistema v Sloveniji. Med vodilna in dolgoletna raziskovalca sodita prof. dr. Niko Toš in prof. dr. Zdenko Roter. Pred kratkim sta bila v Novem mestu na okrogli mizi s temo Slovenci in vrednote in povedala nekaj več o svojih raziskavah. Center za raziskavo javnega mnenja je pred letom dni začel z mednarodnimi raziskavami in s tem omogočil primerjave z rezultati iz drugih držav. Na fakulteti ne raziskujejo po naročilu posameznih strank, kajti njihovo raziskovanje želi biti strokovno objektivno. Zaradi potreb po tovrstnih raziskavah nastajajo v zadnjem času pri nas zasebne ustanove, katerih raziskave niso tako strokovno naravnane, so pa zato profitne in delajo na drugačen način kot akademske institucije.

Po zadnjih raziskavah slovenskega javnega

z obveznicami, največ z obveznico republike Slovenije 2, v zadnjem času je tudi vse večji promet z delnicami. Trgovanja z opcijami ni veliko, ker je to prevelik tveganje. V manjši meri se trguje z deviznimi blagajniškimi zapisi Banke Slovenije. Na zlati borzi se trguje z zlatom. Mi imamo eno brokerico usposobljeno za to, sedeža pa si še nismo kupili, ker za takšno trgovanje še ni bilo interesa. Povpraševanje je veliko, potem pa se ljudje ne morejo odločiti za prodajo medaljonov, zlatnikov ali kar že imajo, saj cena najbrž res še ni realno vzpostavljena."

V kaj naj bi po vašem Slovenec vložil prihranke, kako bi jih lahko najbolje obrnil?

"Lansko leto je bilo treba hitro obračati in efekt je bil lahko velik. Letos se je kot najugodnejša pokazala vezava tolarev. Sedaj je morda primeren trenutek za nakup vsega, kar je vezano na devizni tečaj, izbrati pa je treba papir, ki mu zaupaš. To je sama deviza, ki manj prinaša, če je doma, ali vrednostni papir, ki ima zraven določeno obrestno mero. Te se danes gibljejo do 11 odstotkov. V to se je sedaj vključila tudi Banka Slovenije z dvodelnimi blagajniškimi zapisi, ki jih plačaš v tolarjih, ob zapadlosti, 10. decembra, pa bo imetnik zapisa dobil polovico v tolarjih, polovico v devizah."

Pomagajte ljudem z nasveti, kako se odločiti, čemu zaupati?

"Težko je izbrati, kateremu papirju zaupati, kaj svetovati. Novomeške občinske obveznice na primer ne gredo v promet, za občinske papirje so razmere zdaj gotovo neugodne, ker ni jasno, kako bodo občine v bodoče organizirane. Državne so sigurnejše, tudi Banka Slovenije ima tak položaj, da bo naložba v njene blagajniške zapise varna. Doslej so bile obveznice R2 najugodnejše. Gre za varen papir, ki ga je možno dobiti po relativno nizkem tečaju, prodati ga ni težko, obresti so izplačljive vsake pol leta. Delnice? Nekaterim firmam delavci zaupajo, nekaterim ne, pomembno je tudi, kdaj je papir kupljen, po kakšnem tečaju."

Kako je s provizijo pri borznem posredništvu?

"Za dvodelne blagajniške zapise je pol

odstotka, pri EDP smo imeli 0,2 odstotka, za vrednostne papirje imamo do 10.000 mark 1,5, nad tem pa 1 odstotek. Pri večjem poslu jo tudi znižamo. Kjer ni predpisano, so provizije različne. Naša je konkurenčna, posebno, ker to ni cena samo za posredovanje, ampak za popolno gospodarjenje z vrednostnim papirjem, vključno z depozitom."

Imate kot brokerica stalne stranke?

"Tiste prve stranke res najraje počakajo name, čeprav za to delo nisem več edina v hiši. Ljudje se navežejo na enega človeka, kot tudi k frizerju ne greš vsakic drugam. Stalnih strank je okrog 300, pridobivamo pa še nove, tudi iz drugih krajev Slovenije."

Da imam denar, lahko pridem k vam in mi ga pomagate pametno naložiti oz. z dobičkom obrniti?

"Da, vsekakor. Potrebujemo samo naročilnico. Pred tem se seveda točno dogovorimo o pogojih, to je zelo pomembno. Na daljši rok trenutno svetujemo papirje, na krajši depozite. Običajno najdemo kakšno kombinacijo, da riziko ni prevelik, dobiček pa čim večji."

Nogavic ne svetujete?

"Kot ekonomistka in kot bančnica nogavic ne morem svetovati, pa ne le zaradi tatvin, ki jih je sodeč po časopisnih poročilih, vse več. Bridka izkušnja, da ljudje ne morejo do deviz, ne more biti razlog, da bi se ogibali bank. Država pač ne razpade vsakih nekaj let. Zdašnja kreditno-monetarna politika in ukrepi zagotavljajo varnost. Vsi skupaj se bomo morali navaditi na finančni red."

Danes sicer lahko varčuje in obrača le še manjši del ljudi...

"Trenutno je res tako. Temu botrujejo gospodarske razmere. Tudi to se bo moralo urediti. Vsekakor je vsakdo, ki ima presežek denarja, zainteresiran, da ga naloži varno, ob določeni stopnji donosnosti. Banke in ostale finančne organizacije bodo morale skrbeti, da bodo nudile varne naložbe z določeno obrestno mero. Za to pa so potrebne stabilnejše razmere na področju monetarne politike. Če kdo, potem si stabilnejših razmer in večje finančne discipline prav gotovo močno želimo bankirji."

ZDENKA LINDIČ-DRAGAŠ

Slovenci so verni na evropski način in nikakor ne vzdrži teza, da je Slovenija zopet postala katoliška dežela. To je namreč ves čas bila, le da so v svinčnih časih javno izkazovali svojo vero le najbolj trdni verniki. O postopnem vrednostnem preoblikovanju Slovencev glede vere govori tudi podatek, da se je število vernih od leta 1978 do leta 1987 dvignilo od 46,1 odst. na 53,2 odst. Če vzamemo naraščanje števila vernih kot eno od znamenj ponovnega oživljanja religije, potem to še ne pomeni porasta cerkvenega vpliva. Narastlo je predvsem število tistih vernikov, ki obiščejo cerkve le ob velikih praznikih, kar bi lahko poimenovali oživljanje krščanske kulturne tradicije. Pomeni lahko tudi vračanje k tradiciji, ko se človek znajde v stiski in negotovosti. Oživljanje vernosti v osemdesetih letih pomeni vračanje k občečloveškim vrednotam. Samo 9 odst. ljudi iz raziskave meni, naj cerkev daje navodila za volitve. V primerjavi z zahodnimi državami je to daleč najnižji odstotek. Zato bodo vse tiste politične skupine, ki poskušajo vrednote, ki so njim v prid, razglašati za obče vrednote, v tekmi za oblast odpadle. Obstale bodo tiste, ki bodo delovale na osnovi objektivnih vrednot.

Zgovoren primer se je zgodil na področju družine. Če je večinsko prepričanje med ljudmi, da se starši svobodno odločajo o rojstvu otrok, potem to ni moralni razkroj, ampak nova vrednota, ki se je izoblikovala v povojnem obdobju.

Pri nas je še najbolj ogrožen vrednostni sistem, ki se oblikuje v službi, na delu. Nova hierarhija službenih vrednot še ne funkcionira, ker tudi gospodarstvo še ne deluje povsem po načelih tržnega gospodarstva. Kaže pa se težnja in želja ljudi po boljši kvaliteti življenja, po varnosti in ne zgolj težnja po lastnini. Lahko rečemo, da splošni sistem vrednot v ljudeh funkcionira naprej, ni pa homogen, vendar je kljub temu prepoznavni temeljno matrico vrednot, ki je ne glede na starost, spol in družbeni položaj stabilna. Zato lahko rečemo, da imajo Slovenci stabilen vrednostni sistem.

JOŽICA DORNIŽ

"Vrtnice, kako bi vas pustila?"

Narodna "Vrtec ogradila bodem, rožic nasadila bodem" za Janežičevo Tončko z Vinjega Vrha gotovo velja. Ko človek pride k njej v vas, ga iz vsakega kotička na vrtu in okoli hiše pozdravljajo vrtnice raznih vrst in barv pa cvetoči srobot, bršljanke, jožefov nagelj, kresnice, vrbene, javor, oleander, razne plezalka in še mnoge druge zapeljivo cveteče in dehteče rože, s strešnega slemenca pa ga pozdravlja ponosni čuvar, glinasti petelin, ki že na daleč oznanja, da je gospodinja doma onkraj Krke, s šentjernejskega konca. Vse raste in pleza kvišku in ta čudoviti splet zelenja in raznih barv obiskovalcu pripoveduje, da so pri hiši doma čuteče ženske roke in srca, in le tu in tam je opaziti, da manjka tudi močna in večja moška roka, ki bi kaj popravila ali postavila.

S Tončko sediva na klopici ob tem čudovitem rožnem vrtu in najin pogled plava po dolini Krke tja do Gorjancev, Ljubna in kočevskega hribovja za njim. Zame je iz tega kota pogled nov, za Tončko star domala devet desetletij. Letos aprila je stopila v devetdeseto leto, sem na to domačijo v Vinjem Vrhu pa je prišla stara komaj tri leta. K sebi jo je takrat vzela teta iz Goriškega gnezda v Gornjem Vrhpolju, kjer je bila izbira pač velika, saj je v njem privekalo na dan kar štirinajst otrok. Sedem sester in šest bratov je imela Tončka, in ko jo je triletno teta izbrala za svojo, je kar rada šla z njo.

Tončkin rod je zlasti po ženski plati zelo trdoživ. Teta, pri kateri je živela, je dočakala 92 let, druga je v Ameriki umrla stara 93 let, sestrična pa prav tako v 92. letu. Tončka ima vse možnosti, da bo prekalila vse tri. Še

sedaj piše in bere brez očal, spomin pa ima tak, da bi ji ga lahko marsikateri petdesetletnik zavidal. Zanima se za vse, kar se dogaja, včasih pa je tudi veliko brala. Pa ne ljubezenskih romanov, hitro poudari, ampak zgodovinske in potopisne stvari, zato še danes marsikatera križanka zanjo ni pretrd oreh.

"Saj, včasih mislim kaj narediti, pa potem tisto v trenutku pozabim. To je že znak staranja. A poznam precej mlajše, ki imajo enake težave. Sem dejala petdesetletnici, ki je pozabljiva še bolj kot jaz: 'Ti pa nikar mojih let ne čakaj, boš še umreti pozabila!'" se pošali Tončka. Hudomušna je in vesela življenja, smrti pa se nič ne boji, le betežne starosti je je strah. Na pragu devetdesetih je polna življenjske radosti, ki jo včasih prelije tudi v verze. Cele snopice lističev ima popisane s prigradnimi, razmišljajočimi in zbadljivimi verzji.

"Oh, kako te ljubim, ti ljubi božji svet!" vzklika na začetku ene pesmi, v drugi pa otožno premišlja o neizbežnem slovesu: "...kadar pa pogledam te moje vrtnice, kako jih bom pustila, sam bog v nebesih ve..." Spet v drugih pesmih obtožuje politični sistem, ki je neusmiljeno obračunaval s svojimi nasprotniki in pokončal tudi dva njena brata, ki sta našla svoj konec v enem od roških brezen, in napravil slovenskemu narodu tudi sicer veliko škode. Med njenimi pesnitvami je tudi več pesmi, ki izražajo hrepenenje po najbližjih, zlasti vnučki Meliti, ki se je dlje časa mudila na obisku pri sorodnikih v Ameriki.

"Mladi bi se morali bolj zavedati, kako je čas dragocen, kako leta hitro bežijo in jih ni moč nikoli več nadomestiti," razmišlja Tončka. "Jaz sem doživela v svojem življenju veliko hudega, pa se mi zdi, kot da je bilo to včeraj, tako hitro gre čas naprej. Tudi lepega je bilo, a tega se mora človek zavedati. Bili so večeri, ko smo po napornem kopanju v vinogradu obsedeli v travi in potem peli še dolgo v noč. Tega danes mladi ne znajo več. Še vrisk jim ne gre več prav iz grla in včasih, ko jih slišim, bi jim najraje rekla, naj bojo tihi, če bolje ne znajo."

Leta 1936 se je poročila z Jožetom, krojačem. Tri hčerke so se jima rodile v

Tončka Janežič z Vinjega Vrha

zakonu in resno sta načrtovala, da bosta dobila tudi sina, naslednika. "Pa je moža vzela vojna," z žalostjo v srcu in v glasu pove Tončka. Triinštiridesetega leta, po zlomu Italije, ko so Nemci prodirali proti osvobojenemu ozemlju, so tukaj pobrali moške za nosače pa za talce hkrati. Nekje blizu Podturna so Jožeta zadeli usodni streli. Še dobro, da je imel legitimacijo pri sebi. Tako so partizani lahko sporočili, da je mrtev, sicer bi ostal med mnogimi anonimnimi žrtvami, ki jih je vzel tisti čas. Tončki je ostala žalost, tri neboljene deklice in mnogo dela, trpljenja in skrbi. Vse je zmogla in dekleta je spravila h kruhu. Pa še marsikaj ji je ostalo: veliko dobro volje, veselja nad življenjem in, kar je najbolj presenetljivo, ustvarjalna moč pri devetdesetih. Veliko, bi rekli nekateri, za preprosto kmečko ženo. "Prej nisem imela časa," bi jim na to odgovorila Tončka.

TONE JAKŠE

Avstrijska izkušnja za čisto Sevnico

Predvsem od človeka samega je odvisno, v kako (ne)zdravem okolju bo živel, čeprav je na dlani, da odgovornost državnikov in navadnih smrtnikov le ni povsem primerljiva. Na večjo ali manjšo ekološko ozaveščenost, ki postaja svetovno pomembno merilo dejanske naprednosti, kaže tudi odnos do odpadkov v domačem okolju, v gospodinjstvu. V smetnjake nikakor ne spadajo stare baterije, zdravila, škropiva, izrabljene fluorescentne žarnice, avtomobilске baterije ipd. Na to opozarja tudi mešano slovensko-avstrijsko podjetje Barles-Rumpold s Senovega, ki pričinja te dni v sevnški občini v sodelovanju z občinsko vlado in sevnško Komunalo z ločenim zbiranjem odpadkov pri izvoru v delu Mirenske doline: na Malkovcu, v Krmelju in Šentjanžu ter v mestnem Naselju heroja Maroka v Sevnici.

Poskusni projekt, ki zajema 885 gospodinjstev z 2460 prebivalci, bodo po enem letu proučili in se odločili, kako naprej. Če bodo izkušnje dobre, bo Barles s Komunalo ustanovil mešano podjetje in razširil zbiranje odpadkov na celotno občino. Za tak način, ki ga poznajo že Ptujčani in Zagorjani, se zanimajo tudi Trebanjci. Kot pravi sevnški minister za varstvo okolja Jože Kolar, gre pri ločevanju gospodinskih odpadkov predvsem za zmanjšanje količine odpadkov, naslednji cilj je neposredna predelava sekundarnih surovin: papirja, stekla in kovin, in slednjič priprava komposta iz bioodpadkov. Naslednji koraki vodijo k sortiranju posebnih in zlasti nevarnih odpadkov po stopnji nevarnosti in po tehnologiji nevtralizacije.

Sevnčani so se po besedah direktorja Barlesa, Jožeta Leskovarja, diplomiranega rudarskega inženirja, nekdanjega direktorja senovskega rudnika, prvi v Posavju odločili za tak način ravnanja s komunalnimi odpadki predvsem zato, ker je v krški deponiji prostora le še za kakšno leto odlaganja posavskih odpadkov, ljudje pa povsod močno nasprotujejo, da bi bila lokacija nove deponije oziroma

smetišča v njihovi bližini. Verjetno se bodo Posavci le domenili za skupno deponijo, saj je smotrna le gradnja deponije za vsaj 60.000 ljudi. Sevnica tako prva sodeluje v akciji, ki naj ji da sloves "čistega mesta". Z Brežičani se Barles še dogovarja, medtem ko Krčani zaenkrat še oklevajo.

Pri Barlesu vedo, da je ljudi treba ekološko ozavestiti in izobraziti. Avstrijske izkušnje govorijo, da je treba pričeti z ozaveščanjem že v vrtcu, nadaljevati pa v sistemu izobraževanja in seveda ves čas tudi v družini. V ta namen so že izdali nekaj knjižic, nekaj pa jih še načrtujejo. V sodelovanju z Eko lesom, d.o.o., Ptuj in Austria System Muellom je Barles izdal prikupno knjižico "Pogovoriva se o odpadkih", obogateno z ilustracijami Boža Kosa. V knjižici slikovito opozarjajo, da se v vsakem gospodinjstvu na leto nabere okoli 250 kg odpadkov, kar je toliko, da bi lahko v manjšem mestu pokrili s smetmi celotno nogometno igrišče, in to meter visoko; odgovarjajo, kako pravilno odstraniti odpadke, in poučijo, katere odpadke je mogoče ponovno predelati, kakšne posode za odpadke bodo poslej na voljo v njihovem kraju, in podobne koristne reči. "Ločeno zbiranje odpadkov in njihova predelava koristi vsem: okolju, ki je manj obremenjeno, in nam samim, ker je zdravo okolje podlaga zdravega življenja. Ne nazadnje koristi tudi našemu gospodarstvu, ker ponovna predelava odpadkov prihrani surovine in energijo. Zaradi tega mora Slovenija manj uvažati iz tujine in lahko proizvaja ceneje," je preprosto in jasno zapisana ekološka modrost v tej knjižici. Te dni je izšla še druga knjižica, ki podrobno pojasnjuje, kako koristen je lahko bioodpad, če ga znamo prav kompostirati. Kompostiranje ni nobena umetnost, direktor Barlesa Leskovar je na okrogli mizi ob priložnostni razstavi o ločenem zbiranju odpadkov v sevnški osnovni šoli obljubil, da bodo ponudili tudi tri tipe komposterjev: lesenega, žičnega ali zidanega. Še ta mesec bo izšla še tretja knjižica, v nji pa bo v poljudni besedi za bralce vseh starosti in izobrazbe govor o odpadkih.

S politiko majhnih korakov in potrebnim nadzorom želijo v sevnški občini več narediti za čisto okolje. Vprašanje, ali bo možno razširiti organiziran odvoz in sortiranje odpadkov na vsa večja naselja v občini, pa ostaja odprto, saj lahko pride do nasprotovanja krajanov, kot se je v preteklosti že primerilo.

PAVEL PERC

PBS.

POŠTNA BANKA SLOVENIJE D.D.

Spoštovane državljanke, spoštovani državljani!

Po temeljitih pripravah smo se v Poštni banki Slovenije odločili, da sprejmemo izziv. Vstopamo na trg bančništva!

In pika!

Poštno banko Slovenije d.d. smo ustanovili v skladu z Zakonom o bankah in hranilnicah Republike Slovenije. Naša prva naloga je izplačilo hranilnih vlog s pripadajočimi obrestmi vsem varčevalcem bivše jugoslovanske Poštne hranilnice iz Republike Slovenije. Izberete si lahko tudi privlačnejšo možnost: terjatve spremenite v vlogo!

PBS. POŠTNA BANKA SLOVENIJE D.D.

NAGRADA V ČRNOMELJ IN SEVNICO

Žreb je izmed reševalcev 25. nagradne križanke izbral BRANKA PETRUNO iz Črnomlja in EDIJA RAUTERJA iz Sevnice. Petruni je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Rauter pa bo prejel knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da mu bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali. Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 20. julija na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 27!

REŠITEV 25. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 25. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: OTRIN, PIK, AGRESIJA NA, RADE, ANDI, BIH, RENOR, UNIJEVANJE, RETA, KAC, NOREC, RTINA, ARAK, IDILA, SR, LAZ, ZLATOLIKA, ODOJEK, ANORAK, MARINA, NAGOTA.

prgišče misli

Duša je stvar, ki jih ljubi, bolj vesela, če jih najde ali če jih dobi vmjene, kot pa če bi jih bila zmerom imela.

A. AVGUŠTIN

Sicer pa nismo nikoli "tu". Vedno smo drugje: v preteklosti, v spominih, v prihodnosti, v načrtih.

F. LEBOYER

Ljubezen se rodi večkrat, saj je brez nje življenje kot svet brez sonca.

A. ZIDAR

Človekova zavest, ta se počasi obrača,

I. POTRČ

Čim manj bo moški žensko ljubil, tem bolj zagledana bo vanj.

A.S. PUŠKIN

zdravnik razlaga

Poletna nevarnost - utopitve

Poletje je najugodnejši čas za počitnice oziroma dopust. Velik del dneva preživimo na zraku, soncu in v vodi, vendar lahko poletna razposajenost prinese tudi nekatere neprijetnosti. Na kaj moramo paziti pri kopanju, da ne bo prišlo do nesreče?

Po dolgem sončenju ne smemo takoj v vodo! Najprej telo ohladimo v senci, nato pa še postopoma v vodi. Kdor ima težave s krvnim obtokom, naj gre plavat v globoko vodo le v spremstvu dobrih plavalcev. Posebno previdnost priporočamo ljudem z vrtoglavo. Tudi v hladni vodi ne ostajamo predolgo, zapustimo jo takoj, ko začutimo drhtenje. Prav tako še vedno velja staro pravilo, naj ne gremo v vodo takoj po zaužitju hrani. Žal tega pogosto ne upoštevamo. Raziskave tega pogosto ne namreč pokazale, da so bili trebušni organi prepolni krvi. Možgani niso dobili dovolj krvi, zato je sledila vrtoglavo in nezavest. Tako pogosto tudi dobri plavalci nenadoma utonejo.

Kaj se zgodi pri utopitvi?

Utopitev pomeni zadušitev zaradi blokade dihalnih poti in dihal s tekočino. Ko se človek utaplja, zalije voda zgornje dele dihalnih poti, kar vodi do refleksne zapore glasilk in prenehanja dihalnih gibov prsnega koša. S tem preneha dihanje in v prvi fazi utapljanja ponesrečenec le požira vodo, sunkovito grabi in maha okoli sebe, dokler ne izgubi zavesti. V organizmu se v tem stanju nakopiči ogljikov dioksid, ki vzdraži dihalni center, kar v drugi fazi utapljanja povzroči refleksno odprtje glasilk in močne dihalne gibe prsnega koša. S tem je vodi odprta pot, da zalije dihala. Obe fazi trajata štiri do pet minut. Včasih pa v drugi fazi ne pride do refleksnega odprtja glasilk in utopljenec se utopi - zaduši, ne da bi voda vdrla v pljuča. V takih primerih govorimo o "suhi utopitvi".

Vedeti moramo, da se organizem utopljenca v vodi hitro ohladi, kar zniža presnovo in zaradi delovanja vode na sluznico zgornjih dihalnih poti se refleksno centralizira krvni obtok, tako da so možgani dalj časa preskrbljeni s kisikom in brez okvar. Zato je oživljanje utopljenca smiselno tudi, če je bil pol ure pod vodo in torej do pol ure ni dihal.

nagradna križanka 27

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	ŽENSKO IME	OKRASNI KIPCI	MEJAK	REKA NA PELOPONEZU	ŠUBIC IVE	AVTOR: JOŽE UDIR	OBLIKA ZDRUŽENJA MNOGOPOLOV	OTOK V TIHOMORSKEM ARHIPELAGU TUAMOTU	KRAJ PRI SPLITU (ALKA)
PRITOK DONAVE V VOJVODINI						NAČIN KONJSKEGA TEKA			
PREBIVALCI AMERIKE						SEST. DEL GLAVE			
KEM. SIMBOL ZA VANADIJ									
						MESTO NA FIL. OTOKU PALAWAN			
						ST. GR. FILOZOF			
NADAV						AZUSKO GOROVJE HLADETINA			
IME DVEH POLETNIH MESECEV								SINGULAR	DOMAČA ŽIVAL
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	DOBER TEK	ŽICA NASILJE			STULJEN LIST				
					DRAGA KOVINA				
PLESNI KORAK					IZPISK NERED			DOKTOR	KRAJ POD FRUŠKO GORO
VRSTA PIVA					DOKUMENT				
BORIŠČE					SPIS			LJAK	
					AVT. OZNAKA ZA SPLIT			MINATTI IVAN	
ZACIMBA				KONICA					
						STARA LJUBLJANA			
3				100		FRNIKOLA			DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST

K praktični KRIŽ A Ž

Poletna čipka

Zelo cenjena v modnih krogih je posebno za letošnjo počitniško garderobo atraktivna in romantična čipka. Kupimo jo v trgovini na metre, lahko je seveda sami skvačkamo. Preprosta bela majica bo z atraktivno belo čipkasto obrobo in čipkastimi rokavčki spremenjena v ljubko poletno obleko. Novo podobo lahko damo tudi gladki beli bluzi. Dolge rokave odrežemo nekje do komolca, na spodnji rob pa prišijemo belo čipko. Zraven oblečemo oprijete hlače. Zelo atraktivne bodo tudi bele bermuda ali kratke hlače, kupljene v trgovini ali narejene doma, ozaljšane z belim čipkastim robom. Toliko bolje, če spominjajo na perilo, ki so ga nosile naše prababice. Tudi že malo dolgočasna bela jopica za poletne večere bo z novim čipkastim ovratnikom in detajli na rokavih čisto drugačna.

Sadni sokovi

Da bi delo pri pripravi sadnih sokov in želejev čim bolj olajšali, svetujemo preprost, a učinkovit nasvet. Na kilogram očiščenega in opranega sadja dodajte pol litra vode. Ko zavre, ročno ali strojno prepasirajte, na liter soka dodajte 40 do 50 dag sladkorja ter ponovno kuhajte, da zavre. Sok nalijte v steklenice ter neprodušno zaprite, najbolje z gumijastimi zamaški. Za sadni žele velja isti recept, le da sadnega soka ne vlijete v steklenice, pač pa mu dodate po navodilih, ki so na vrečki, želatino želecin, ki jo je moč kupiti v prodajalnah s prehrabenimi artikli. Prihodnjič pa več o prednostih priprave sadnih želejev pred marmeladami.

Zelenjavna rižota z gobami

Za štiri osebe potrebujemo: 1 dag suhih jurčkov ali temu primerno količino svežih, 4 čebule, 25 dag šampinjonov, 3 dag surovega masla, 15 dag riža, 3/8 l čiste mesne juhe, sol, sveže zmlat poper, 15 dag graha, 6 dag sveže naribanega sira, 2 do 3 žlice limoninega soka. Suhe jurčke oplaknemo v hladni vodi in namočimo v 1/8 litra vroče vode. Čebulo drobno sesekljamo, narežemo na tanke lističe šampinjone. Surovo maslo pogrejemo in na njem opravimo šampinjone. Čez čas jih pobesimo iz maslobe. V maslobo stresemo čebulo in jo podušimo. Dodamo riž in grah in podušimo še to. Prilijemo juho in vodo, v kateri smo namakali jurčke. Namočene jurčke sesekljamo in dodamo rižu, posolimo in popopramo. Riž počasi dušimo 20 minut. Pet minut pred koncem kuhanja dodamo še šampinjone in 5 dag sira. Ko je rižota kuhana, jo začimimo z limoninim sokom. Ponudimo jo še s preostalim sirom.

Kaj je zastirka?

Veliko truda si v vrtu prihranimo, če uporabljamo zastirko. To je najrazličnejša organska masa: pleveli, pokošena trava, slama, listje in podobno. To maso v nekaj centimetrov debeli plasti sesekljamo potrosimo med rastlinami. S tem pokrivalom zemljo obvarujemo pred izsušitvijo pa tudi pred močnimi nalivi, da se vrhnjica ne zaskorji in je ni treba toliko rahljati. Tudi pleveli pod zastirko ne morejo tako hitro rasti in se s tem uničujejo. Hkrati imajo pod tako odejo mikroorganizmi idealne pogoje za življenje in razmnoževanje ter obilo organske mase za predelavo humusa. Ko celotna plast preperi, jo spet obnovimo in celotni proces se znova prične.

Kam s prtljago

Kljub temu da so moderni avtomobili prostornejši in bolj praktični kot njihovi predhodniki, pa je prostora v njih še vedno premalo, saj so se tudi naše zahteve povečale. Zato ob odhodu na dopust najprej pomislimo, kako izkoristiti strepo. A dandanes klasičnih prtljažnikov že skoraj ne vidimo več. Nepriljubljeni so postali, ker povečujejo porabo goriva, so nepraktični in ker moramo prtljago na njih dodatno zaščititi pred zunanjimi vplivi. V tujini takih prtljažnikov že skoraj ne vidimo več, zamenjali so jih nepremožljivi aerodinamični plastični čolniki za prtljago s ključavnico. Moč jih je dobiti tudi pri nas, izdeluje jih obrat Adrije na Mirni. Montirati jih je mogoče na večino sodobnih avtomobilskih modelov.

zanimivosti iz sveta

Sovjetski ekocid

Lenin je napovedoval, da bo komunizem prekosil kapitalizem v vseh pogledih, ljudem se bo v komunizmu tako dobro godilo, da bodo celo straniščne školjke imeli iz zlata. Take trditve so seveda hitro postale predmet trpkih šal, bolj ko je realni socializem kazal svoje pravi obraz. Nekaj pa je v Leninovi misli res držalo, komunizem je prekosil kapitalizem, žal predvsem v tistih slabih stvareh, v odnosu do narave in naravnih dobrin. Dandanes strokovnjaki govorijo o pravem ekocidu, nadvse hudem uničevanju okolja, ki je v deželah realnega socializma preseglo vse mere. V najnovejšem delu "Ekocid v Sovjetski zvezi" sta Murray Feshbach in Alfred Friendly zapisala, da razen majevske civilizacije, ki je hitro in skrivnostno izginila, ni bila nobena druga tako samouničevalna, kot je bil sovjetski real-socializem.

Avtorja svojo trditev podpirata z množino podatkov. V Sovjetski zvezi je polovica obdelovalne zemlje skoraj popolnoma uničena s kemikalijami, erozijo in neustreznim namakanjem, tri četrtine površinskih voda je močno onesnaženih. Posledica vsega tega je, da je zdravje prebivalstva ogroženo in da raven splošnega zdravstvenega stanja strmo pada kljub temu, da je imela Sovjetska zveza največ zdravnikov na svetu glede na število prebivalstva. Toda ti zdravniki so bili slabi. Ena od sovjetskih študij je pokazala, da je bilo kar 59 odst. diagnoz napačnih, pri čemer je bilo 79 odst. napačnih diagnoz pri najhujših srčnih in rakastih obolenjih. Več kot polovica mladeničev, godnih za vojaški nabor, je nesposobnih za služenje vojaškega roka, smrtnost dojenčkov je dosegla raven tretjega sveta.

"Napredek", ta magična ideja socializma, ki je bila dobro znana tudi pri nas, je temeljal strahovit ekološki davek. V njegovem imenu so počenjali prave ekološke zločine. Res so zgradili največjo jeklarno na svetu, največjo tovarno traktorjev in največjo vodno elektrarno, a vse to je bilo največje le po merah, gospodarskega učinka, razen nezaželenih ekoloških posledic, pa ti veliki dosežki niso dajali. Veliki namakalni sistem, ki naj bi ob Aralskem jezeru ustvaril cvetoče kmetijsko območje za pridelovanje bombaža, je izsušil jezero, spremenil lokalno klimo in nazadnje uničil še sama polja.

To so le nekatere podobnosti, ki pa nazono pojasnjujejo propad nekega družbenega sistema.

Korak naprej

Ameriški in francoski medicinski raziskovalci trdijo, da jim je uspelo narediti bistven korak naprej pri izdelavi učinkovite vakcine zoper aids. Izdelali so cepivo, ki se je dobro obneslo pri poskusih na šimpanzih. Žal novica, ki prebujanja v srcih milijonov ljudi, dandanes okuženih od kuge 20. stoletja, kot pravijo aidsu,

ni v celoti dobra. Strokovnjaki namreč pravijo, da cepivo učinkovito varuje le proti virusu, ki se nahaja v telesnih tekočinah, medtem ko ne nudi varstva pred virusom, ki je že vdrl v celico. Žal so takšni virusi prav tako nevarni za prenos in okužbo. Presenetljivo je tudi, da agencija prireja ta srečanja za tiste, ki so v pozni starosti osamljeni, njihovi sorodniki pa nimajo časa, da bi skočili k njim na obisk, imajo pa denar, da naročijo agenciji, naj zabava njihove dedke in babice. Agencija najame mlade igralce in otroke, njihova naloga pa je, da odigrajo mladoporočence, vnuke in vnukinje, povprašajo ostarele za nasvet, jim zlezejo v naročje in se igrajo z njimi. Kot trdijo v agenciji, so ostareli lepo sprejeli tovrstne "ukane" in so zadovoljni, da se lahko pomenijo z mladimi, da jim svetujejo in posedijo v njihovi družbi. V bistvu gre torej za "najete" sorodnike.

Rent a sorodnik

Na Japonskem deluje nenavadna agencija JEH, ki prireja pristrčna družabna srečanja med dedki in babicami ter mladim naraščajem. Nič posebnega, bi dejali, vendar je treba povedati, da agencija prireja ta srečanja za tiste, ki so v pozni starosti osamljeni, njihovi sorodniki pa nimajo časa, da bi skočili k njim na obisk, imajo pa denar, da naročijo agenciji, naj zabava njihove dedke in babice. Agencija najame mlade igralce in otroke, njihova naloga pa je, da odigrajo mladoporočence, vnuke in vnukinje, povprašajo ostarele za nasvet, jim zlezejo v naročje in se igrajo z njimi. Kot trdijo v agenciji, so ostareli lepo sprejeli tovrstne "ukane" in so zadovoljni, da se lahko pomenijo z mladimi, da jim svetujejo in posedijo v njihovi družbi. V bistvu gre torej za "najete" sorodnike.

"Mi zapolnimo praznino v srcu," pravi predsednik JEH-a Satsuki Oiwa, "zato je vrsta naših strank zelo dolga." Pravi, da ne gre za goljufijo, saj ostareli vedo, da ne gre za njihove prave sorodnike, marveč za nadomestke.

Če najemanje sorodnikov res lahko zapolni praznino v srcu ostarelega človeka, za katerega sorodniki nimajo časa, je seveda vprašljivo. Na nek način pa je vprašljiva tudi družba, v kateri takšna agencija nastane in deluje.

Oživljeni stari posnetki

Ljubitelji glasbe vedo, da je ogromno bogastvo klasičnega jazza in ostale popularne glasbe, ki je shranjena na klasičnih gramofonskih ploščah, dejansko vprašljivo bogastvo. Enkratne in neponovljive izvedbe mojstrov jazza, ki so jih posneli pred 2. svetovno vojno, so namreč tehnično slabe in ne pričarajo resnične lepote in poživiti, vendar doslej ni bilo pravega uspeha. Preokret prinaša tehnika, ki jo je izumil avstralski akustični inženir Robert Parker. Stare posnetke je s svojim elektronskim postopkom ne samo očistil šumov in napak, marveč je zvokom vrnil jasnost, dinamiko in polnost, kot naj bi jih izvirno imeli. Digitalne stereo posnetke starih izvedb so že izdali na cd ploščah, nad katerimi so poznavalci navdušeni.

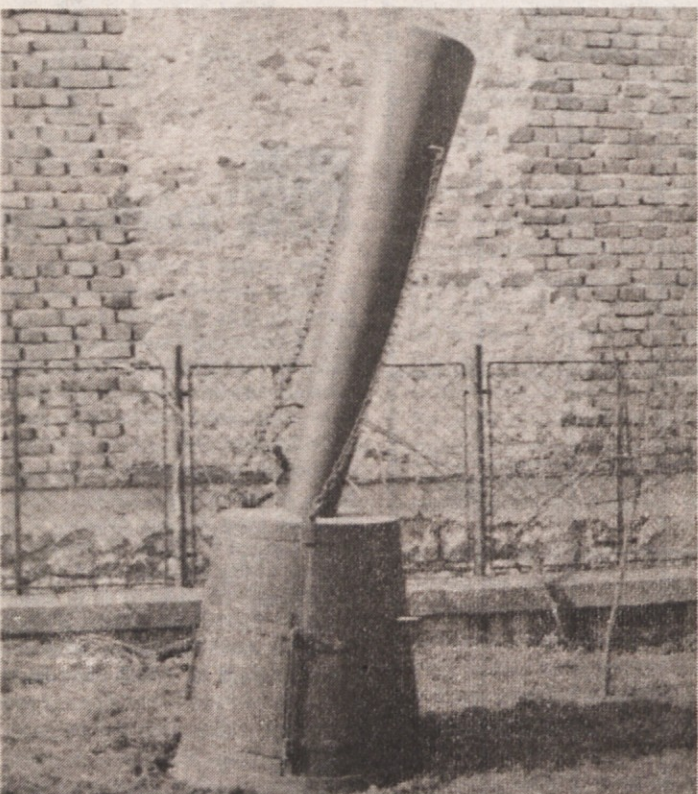
preteklost v gosteh

ZGODBA

vaša zgodba/vaša

KNJIŽNA POLICA

MOŽNAR ZA STRELJANJE PROTI TOČI - Pred nekaj leti so v Semiču izdelali dva možnarja, prav takšna, s kakršnimi so se pred približno pol stoletja Semičani in prebivalci okoliških vasi dokaj uspešno borili proti toči. V možnarju je bil vedno pripravljen smodnik. Ko so se začeli zbirati oblaki, je tisti, ki je skrbel za možnar, prižgal smodnik; treščilo je in včasih menda tudi razgnalo oblake. Hkrati so vsi zvonovi bližnjih cerkva bili hudo uro. Še dandanes v marsikateri vasi še zvonijo, ko je nevarnost toče. Bali so se ljudje te nesreče nekdaj in se je bojijo danes. (Pripravila kustodinja Belokranjskega muzeja Andreja Brancelj)

Is Tadinovih zapiskov

Spomin na tlako - Razgovarjaje se o kralju Matjažu, kako bo mlatil neusmiljene graščake, djala žena: To ustoriš so si pa izmislili gotovo tlačani, ki so njega dni toliko trpeli. Tlačani so tudi govorili, da bo tlaka tudi na onem svetu, samo drugačna od zemeljske; graščaki in njihovi širbarji bodo goreli v peklu, kmetje bodo pa morali neprenehoma prinašati klade, da ne bo ogenj nikoli ugasnil.

Podgorski fantje surovi - Podgorski fantje so pri vinu sploh surovi, ali če kdo le prehudo kvanta, mu močno zamerijo in velijo, da ni fant ampak prase. Podgorska dekleta v krčmah kvante dobro razumejo in jim se kaj sladko smejejo. Vendar hodijo po strani mater gledat, če ne opazuje tega posmehovanja.

Dolenjsko geslo - Danes z betom, jutri s pesom je geslo vseh Dolenjcev, v Podgorju pa ne le geslo, ampak sv. evangelij.

Še kuzla je lepša - Kdor ima grdo ljubico, mora čuti gorke zabavljice od vseh znancev in prijateljev. Razmesarijo mu jo tako, da je proti tej revici ideal lepote še kuzla.

Z velikimi ključki patetično odklenejo zamrežena vrata, jih na široko odprejo in z gentlemensko gesto povabijo v polmrak.

Na stenah se vrstijo obarvani reliefi, ki prikazujejo znane prizore iz staroegipčanskega vsakdana: oranje polj z velikimi voli, žetev, čiščenje žita, lov na race v trstičjih ob Nilu, lepe dame pri jutranji toaleti, bankete, mlade vojske, strežnice in plesalke, slepega harfista, žrtvovanja bogovom, glasbenice, kraljice in svečenike, žalovalce in lovce, lokvanje in drevesa. Pred nami znova teče pestro življenje tako bogatih kot revnih pripadnikov razslojene egipčanske družbe.

Zapuščene grobnice so v prvih našega stoletja nudile zavetje koptskim menihom, ki so v samotni puščavi iskali mir in čistili boga. Toda pisani figuralni prizori so motili njihovo zbranost in vitka ženska telesa, vklesana na stene grobnic, so vznemirjale asketsko puščavniško življenje. In menihi so za ljubi mir in zbranost ostrgali ženske obraze in telesa, da so danes le poškovani ostanki, kjer so bile v posameznih prizorih upodobljene ženske figure. So menihi dosegli svoj mir in zbranost?

Faraon, ki je bil ženska

Le nekaj kilometrov od vasi, pod katero se skrivajo grobnice staroegipčanskega plemstva, se v dolini pod Derel-Baharijem dvigujejo ostanki posmrtnega templja kraljice Hačepsut, hčerke faraona Tutmozisa I, ki je bila poročena s svojim polbratom Tutmozisom II. Ker pa je bil njen polbrat in mož dosti mlajši od nje, je sama prevzela oblast nad deželo. Na javnih ceremonijah je nastopala kot faraon, s predpasnikom okoli ledij, z golim gornjim delom telesa, navesila si je celo umetno brado.

Hačepsut je uspešno vodila veliko državo, trgovske stike je navezala z daljnimi deželami,

Marija Pezdirc:

V DEŽELI TISOČLETNE KULTURE

egipčanskimi mornarji in trgovci so odkupili deželo Punt. In eno od potovanj v to deželo je upodobljeno na velikem reliefu v njenem trinadstropnem templju. Vandenberg je zapisal, da je dogajanje na njem upodobljeno kakor slikanica, opremljena s kratkimi besedili: pet ladij je priplulo do dežele kadila. Pod datljenci so stale okrogle kolibe na stebrih, v vodi so bile ribe, na drevesih in v jadrstvu opice - prizori so bili eksotični celo za Egipčane. "Kako ste prišli v našo deželo, saj je nihče ne pozna?" sprašuje Perehu, vladar Punt, in njegova mala, debelušna žena Eti se bliža na oslu, za njo pa troje njenih otrok.

Hačepsutini ljudje izročajo nakit, nože in sekire, poleg tega svoja živila, meso, plodove in vino. Seveda tudi prebivalci Punt, nočejo zaostajati in prinašajo polne vreče zlata, ukročene opice, hrte in dragocene leopardje kože, kupe dišavnih smole, ebenovino in slonovino. Zdaj natovarjajo ladje. In s seboj bodo odpeljali celo enaintrideset dreves, iz katerih pridobivajo kadilo.

"Pazi vendar na noge!" zakliče eden od mornarjev pri natovarjanju težkih dreves svojemu vrstniku. In navdušena spriču tujega obiska sprašujeta poglavar in njegova debelušna žena, ali ne bi smela kar zdaj z njimi v obljubljeni deželo ob Nilu. In tako se odprava vrača z bogatimi tovari in dragocenimi zakladi in v spremstvu eksotičnega vladarja Perehujja in njegove žene Eti.

"Slava ti, kralj Egipta, žensko božanstvo

Češnja

pršla, da nabere nekaj češenj, sem videla, da odžagana leži na tleh. Oči so mi zalile solze. Kdo si, brezsrčnež, ki si mlademu drevesu vzel življenje? Še in še bi cvetela, s cvetjem bi veselila čebelice, rodila bi in njenega sadu bi se veselili otroci in ostali. Z bolečino v srcu sem potrgala zadnje plodove; ko sem jih dala v usta, so bili grenkega priokusa. Žalostna sem premišljevala: "Rasla si v dežju, viharju in vročini, cvetela si in rodila in tako mlada si morala umreti. Zakaj? Nikomur nisi bila v napoto, saj si rasla sredi travnika."

V tednu, ko je umrl gospod Ivan Kramberger, dobrotnik iz Negove, si tudi ti ovenela za vekomaj.

Stanko: Kos potice

Francek je bil lažji invalidski upokojenec. Nekoč je imel ženo, a je odšla v Ameriko k sorodnikom, ponj pa ni nikoli poslala, kot sta se dogovorila - ostal je sam v domačem kraju. Prejemal je majhno pokojnino, bil pa je vedno pripravljen pomagati bližnjim sosedom pospraviti premog ali drva, odmetavati sneg in podobno. Vedno si je našel kakšno delo, da se je zblizal s sosedi, ki so mu v zahvalo kaj dali. Ker je bil navajen skromnosti, je bil z njimi zadovoljen.

Na koncu ulice je stanovala gospa Ana, ki je bila tudi sama. Nekega dne so se ji zataknila vratca na štedilniku in ker je prineslo mimo Francka, ga je zaprosila, da ji popravi vratca. Francek je vzel kladivo in klešče, malo pritiskal s kleščami, tečaje potrkjal s kladivom in vratca so se ponovno lepo odpirala kakor nova. Gospa Ana je bila zelo zadovoljna.

Od takrat je Ana vabila Francka k sebi vsak teden, saj se je vedno kaj pokvarilo, zdaj okno, zdaj s cvilila vrata ali so se zatikale zavesa. Za

ta mala popravila je Francek vsakokrat dobil zajeten kos slatke potice. Nazadnje se je tako navadil, da se je oglašil pri gospe Ani vsak teden, četudi ni imela nobenega popravila, vedel pa je, da Ana peče potico. Nekega dne je v njeni spalnici popravljal okno. Z glave je smel klobuk, gospa Ana pa ga je položila na posteljo, nato pa prijazno nagovorila. "Poglej, Francek, kako se lepo vidi! Lepo urejena soba, na ženski postelji pa moški klobuk, Francek, ali ni to prijetno za pogled?"

Francek je vzel iz postelje klobuk in zamisljen dejal: "Na to nisem pomislil. Pač pa je res, da je zelo dobra vaša potica." Naredil je korak k vratom, se obrnil in zaskrbljeno vprašal: "Gospa Ana, mi boste še kdaj dali kaj vaše slatke potice?"

Ana pa je ogorčeno zavpila: "Ne dobiš je več niti kosčka!"

Francek se je vmil in počasi položil na posteljo klobuk, toda gospa Ana ni bilo več pravega razpoloženja.

Moški se ženski tako ne zameri, če jo nadleguje, pa ga ona odbije, bolj mu zameri, če si ga ona zaželi, pa jo on odkloni.

Zapisi v tišino

Jože Udovič, po mnenju mnogih eden največjih sodobnih slovenskih pesnikov, je lep čas svojega življenja, 17 let, občasno pisal dnevniške zapise, ki pa za razliko od dnevnikov nekaterih drugih naših ustvarjalcev niso bili nikoli namenjeni javnosti. Pesnik jih je zapisoval zase in za svojo ženo, po njegovi smrti naj bi jih uničili. Vendar se ni zgodilo tako, zapiski so se ohranili. Pesnik in urednik Tone Pavček je nekoliko prečesal to zapuščeno in iz nje izbral vse tisto, kar je primernega za objavo, pustil pa je pri miru stvari, ki so ali preveč osebne ali pa prepikre čez kakšga živečega in znanega posamenika, kar pa ne pomeni, da so vse tovrstne puščice izpuščene. Tako je nastala knjiga Zapisi v tišino, ki je nedolgo tega izšla pri Cankarjevi založbi.

Zapisi se začnejo z letom 1966, končujejo pa z letom 1983. Za nekatera leta je zapiskov le za nekaj strani, medtem ko je pesnik druga leta marljivo beležil svoja opažanja, razmišljanja, srečanja, načrte in pomembnejše dogodke ter odzive nanje. Kakor so zapiski zvečne kratki in zgosteni, pa nam kljub temu odkrivajo tako intimno podobo pesnika, njegov izrazit občutek za naravo, navezanost na slovenstvo, odnos do umetnosti in pošten odnos do ljudi, kot odsevajo tudi razmere v kulturnem in sploh življenju pri nas v minulih dveh desetletjih. Škoda je, da urednik poleg zanosne spremne besede o Udovičevi poeziji ni pripravil še opomb ali česa podobnega, kjer bi pojasnil kratice in okrajšave, ki jih Udovič precej uporablja. Za dobrega poznavalca slovenskih razmer najbrž niso skrivnost, za tiste, ki jih manj poznajo (teh pa bo vse več, saj gre za vse bolj odmaknjena leta), pa je že vprašanje, ali so jim kos.

MILAN MARKELJ

Pet velikih

Anton Trstenjak je k lepemu številu svojih strokovnih in poljudnih knjig pred kratkim dodal še eno, pri Slovenski matici je namreč izdal Pet velikih, knjigo pogledov na življenje in delo petih velikih mislecev tega stoletja, ki so po njegovem mnenju s svojimi

duhovnimi dosežki še vedno zelo aktualni in hkrati vznemirljivi ter samosvoji duhovi. Gre za osebno izbor, ki so ga narekovala srečanja z deli in idejami teh mislecev med Trstenjakovim polstoletnim delom. Ko je izbral izmed velikih mož tega časa, se je njegov izbor ustavil pri jezuitu, paleontologu in kozmičnem evolucionistu P. Teilhardu de Chardinu, pri slovitim psihiatru in utemeljitelju analitične psihologije C. Gustavu Jungu, pri animatorju mladinskega gibanja Romanu Guardiniju, pri psihiatru in filozofu, utemeljitelju eksistenčne filozofije Karlu Jaspersu, in pri psihiatru, utemeljitelju tretje dunajske psihoanalitične šole Viktorju Franklu. Za vsakogar od teh evropskih in svetovnih velikanov duha velja, da vsak po svoje izstopa iz ozadja sodobnih miselnih tokov, da so s svojo mislijo segli daleč onstran meja svoje stroke in da so bili izredno široko, enciklopedično razgledani. Lahko bi tudi rekli, da jih povezuje iskanje smisla, naj ga odkrivajo v razvoju vesolja kot Chardin ali v sami človekovi hoji za smislom kot Frankl.

"Ob vsakem od njih doživljaj navdih genialnosti, ki prešinja njihove misli in načrte. Vsak po svoje je zmogel, da nas popelje preko reke Rubikon življenjskih težav, odkoder pa mora vsakdo sam nadaljevati svojo osebno pot do končnega, njemu osebno zakoličenega cilja življenja," je Trstenjak zapisal v kratkem uvodu v knjigo, ki bo za marsikaterega bralca lepo odkritje. Iz kratko zarisane življenja, dela in miselnega obzorja petih velikih bo črpal nova znanja in življenjske modrosti, kot iz skoraj vseh Trstenjakovih knjig.

MILAN MARKELJ

TELEGRAMI

- Pri Gospodarskem vestniku so izdali jezikovni priročnik Janeza Sršena JE-ZIK NAS VSAKDANJI, ki bo prav prišel vsem, ki obučujejo za javnostjo prek pisane besede, od časnika do politika.

- V zbirki Glasovi, ki jo izdaja ČZP Kmečki glas, je izšel zbir ljudskih pripovedk ZLATI BOGATIN. Knjigo je pripravil Janez Dolenc.

- Mohorjeva družba iz Celja je izdala še eno knjigo o škofu Slomšku, in sicer njegov življenjski, ki ga je pod naslovom PASTIR PRIHODNOSTI napisal Alojz Rebula.

neznano? Je bila srečna, ko so se čez leta vrnile bogato otovorjene? Je zadovoljila pričakovanje svojih privržencev in zatrla nasprotovanje svojih sovražnikov? Hačepsut, velika vladarica, žena, ki je strpala v ječo polbrata in moža in si vzela za ljubimca arhitekta Senenmuta, ki ji je zgradil prelep posmrtni tempelj.

Toda slava in zmagovalstvo kraljice Hačepsut nista trajali dolgo. Pristaši njenega moža so takrat, ko je odrasel, izvedli proti njej upor, jo vrgli s prestola in uničili vse njene podobe ter izbrisali kartuše z njenim imenom. Tako tudi v njenem posmrtnem templju, saj so želeli izbrisati za njo vsako sled. Toda v spominu je ostala skrivnostna dežela Punt, arheologi pa so v 19. stol. izkopali ostanke njenega posmrtnega templja, ostrmeli nad lepoto njegove arhitekture in iz reliefov razbrali zgodbo o potovanju v Punt, pa tudi arhitekta, ki je gradil nenavaden tempelj. Počasi so izluščili njeno usodo, ji vrnili ime in ji določili mesto v zgodovini starega Egipta.

Tempelj kraljice Hačepsut se naslanja na pogorje za katerim leži dolina kraljev. Ozka steza se vije po strmim kamnitim pobočju. Domačini, oblečeni v dolge galanije in s sandali na bosih nogah, spretno plezajo po strmini in naključnim mimoidočim ponujajo kamnite kipce staroegipčanskih bogov, majhne mumije in pisane rute. Njihova ponudba je vsiljiva - mimoidoči so redki in zato velja izkoristiti vsako priložnost.

Steza se vzpenja in vzpenja, razgled pa je vse lepši in lepši. Globoko v dolini ostaja Hačepsutin tempelj proti katerem hitijo kot mravljice majhni obiskovalci, njihovi avtobusi so podobni otroškim igračam. Pogled drsi čez kompleks Ramazeuma, preko zelenih polj do Nila, ki se lesketa v soncu. Za njim Luksor in najvišji piloni Karuaka. Nato le še modro nebo brez oblaka.

PRIDEN TAT - Neznane, ki je med 29. junijem in 1. julijem v klet v stanovanjskem bloku v Črnomlju, mora biti bolj pridne sorte. Odnese je namreč kaseto z orodjem. Božidarja B. je s tem oškodoval za 12.000 tolarjev.

ODPELJAL GORSKO KOLO - V noči na 27. junij je neznani storilec iz stanovanjskega bloka na Mirni odpeljal gorsko kolo. Lastnik Dragan O. je oškodoval za 30 tisoč tolarjev.

ŠE ENO KOLO POD TUJO RITJO - 30. junija je gorsko kolo ukradel neznani storilec tudi pri kopalšču v Šmarjeških Toplicah. 15-letna Melita G. iz Gornje Gornje je tako ob 18.000 tolarjev.

ODPELJAL KOLO Z MOTORJEM - V noči na 2. julij je neznani v Sokolski ulici na Mirni ukradel kolo z motorjem. Novopečeni pešec Brane K. je oškodoval za 20.000 tolarjev.

GLASBA ZA TUJCA - 3. julija zvečer je neznani vlomil v katrco, ki jo je Erika K. parkirala v Cvelbarjevi ulici v Novem mestu. Ukradel je radiokasetofon Blaupunkt, vreden 15 tisoč tolarjev.

IZGINILO KOLO Z MOTORJEM - V noči na 5. julij je ostal brez svojega kolesa z motorjem, vrednega 15.000 tolarjev, 15-letni fantič iz Vavte vasi. Neznane mu ga je odpeljal s prireditvene prostora v Dolenjskih Toplicah.

AUDI BREZ OKRASNIH KAP - 3. julija ponoči je neznani storilec s koles osebnega avta audi, ki ga je imel Zdravko R. parkiranega na Kristanovi ulici v Novem mestu, snel okrasne kape. Lastnik ima za okrog 15 tisoč tolarjev škode.

NI NAKAZAL SMERI

VIHRE — 6. julija ob 15.45 se je 53-letni Jožef Račič iz Mrtvic s kolesom peljal iz Mrtvic proti Vihram. V Vihrah je, ne da bi nakazal smer, začel zavijati v levo na dovozno pot. V tem trenutku je za njim pripeljal z avtom 28-letni Anton Ajster iz Krške vasi. Kolesarju je potrotil, ta pa je zavijal naprej, tako da niti Ajstrove zaviranje in umikanje v levo trčenja ni moglo preprečiti. Kolesar, ki je bil vinjen, je padel in se hujše poškodoval. Zdravijo ga v brežiški bolnišnici.

AUDI ZGOREL

ZALOKE — 30. junija ob 7.10 se je 31-letni Damir Horvat iz Zagreba peljal z audijem Ise Rent-a-car po magistralni poti Obrežju. Zaradi prehitre vožnje ga je pri Zalokah zaneslo na nasprotni vozni pas, na neutrujeno bankino in od tam na travnik. Horvat je skušal zvoznik nazaj na cesto, vendar mu ni uspelo. Vozilo se je večkrat prevrnilo, na koncu pa se s streho zadelo v travnatno pobočje, se vžgalo in povsem zgorelo. Škode je za 3 milijone tolarjev. Voznik jo je odnesel brez poškodb.

CESTA HEROJEV — DIRKALIŠČE — Novomeška Cesta herojev je kot mestna vpadnica in magistralna cesta ena najbolj prometnih in nevarnih. Nič koliko nesreč se je že zgodilo na njej, med drugim tudi zato, ker ga skoraj kot norca gledajo in mu »tiščijo v rito«, kdor se drži predpisane omejitve 50 km na uro. Kot da vsega tega ni dovolj, so si njen del pri bencinski črpalni motoristi v soboto popoldne izbrali za eksperimentalni prikaz vožnje po zadnjem kolesu. Da bi poklical policaje, ki bi na tleh področja, kaj se sme, česa pa ne, se ni spomnil nihče.

NEPREVIDNO PREHITEVANJE - 3. julija ob 23.05 se je 20-letni Janez Bradač iz Trebče vasi peljal z audijem iz Prapreč proti Dvoru. V Žužemberku je v blagem in slabo preglednem desnem ovinku dohitel fička, ki ga je vozil 24-letni Matjaž Čajko iz Žužemberka. Čajko je hotel zaviti v levo, a ga je Bradač začel prehitovati. V tem trenutku je z lada Samaro pripeljala nasproti 27-letna Majda Koren iz Žužemberka. Audi in lada sta silovito trčila, potem pa se je v audi zaletel še Čajko. V trčenju je bila lažje ranjena Korenova, hujše pa njena sopotnica 33-letna Marija Jefim iz Žužemberka. Lažje poškodbe je dobil

Iskana denar in hrana

Nepovabljeni obiskovalci krajejo predvsem denar — Tatvine krompirja in zelenjave

NOVO MESTO — Tedenska policijska poročila so še naprej polna vesti o najrazličnejših tatvinah. Zlikovci imajo najraje denar in zlatino, prav pa jim pride pravzaprav vse, kar se jim ponuja, v zadnjem času tudi hrana.

Tako je v noči na 2. julij neznani storilec obiskal njivo Ivanke K. v Potočni vasi. Izkopal je 50 kilogramov krompirja, tako da nekaj časa ne bo lačen. Pridelovalka je oškodovala za okrog 2.500 tolarjev. Lastnik iz Zagorice, ki ima njivo blizu naselja Bič, pa je opazil, da je zelenjava na njivi nenadoma hudo redka. Policisti so že ugotovili, da je pristaš zdrave prehrane, ki si je 29. junija na njivi nabral za 3.000 tolarjev povrnin, 48-letni Marjan A. iz Postojne.

1. julija se je neznani skozi odprto okno splazil v stanovanjsko hišo Danimirja Š. v Trebnjem. Kako velik je bil njegov plen, ni točno znano. Poleg 2.800 tolarjev, ki jih je našel v torbici, je namreč v otroški sobi še spraznil hranilnik. Neznane, ki je 4. julija okoli 13. ure nepovabljen obiskal Henrika D., je

FIČO OBSTAL NA STREHI

DOL. LESKOVEC - 24. junija ob 23.10 se je Milan Slivšek z Dobrave pri Senovem peljal s fičkom iz Brestanice proti Rožnemu. Zaradi neprimerne hitrosti in vožnje pod vplivom alkohola ga je v Dol. Leskovcu v ostrem levem ovinku zaneslo v desno. Nekaj časa je peljal po robu ceste, potem pa ga je obrnilo okrog. Pristal je na strehi na travniku na drugi strani ceste. Pri tem se je hudo poškodoval 19-letni sopotnik Janko Dvoršak iz Kalisevca pri Senovem, ki se zdravi v brežiški bolnišnici. Za voznika pa je bil odrejen odvzem krvi in urina.

UMRL DOBER MESEČ PO NESREČI

NOVO MESTO - 23. junija je zaradi poškodb, dobljenih v prometni nezgodi 17. maja, v novomeški bolnišnici umrl 44-letni Jože Okoren z Mosta pri Mokronogu. Okoren je med vožnjo s kolesom z motorjem po cesti Pijavice - Puščava trčil v drugega voznika s kolesom z motorjem.

DVA UMLRA ZARADI NESREČE

KOČEVJE — Minuli teden so pokopali 38-letnega Staneta Lužarja z Mlake pri Kočevju, ki se je ponesrečil že 7. junija na magistralni cesti v Dolgi vasi pri Kočevju. Hude poškodbe je dobil, ko je z avtom zapeljal s ceste. Z njim sta se ponesrečila sopotnika in sovaščana, 26-letni Dušan Šalika in 25-letni Danilo Puc, prvi hujše, drugi lažje. Avto je uničen, materialna škoda znaša okoli 500.000 tolarjev.

10 dni po prometni nesreči, ki se je zgodila 13. junija v Osilnici — Sela, je v ljubljanski bolnišnici umrl 30-letni Zvonko Janež iz vasi Hrvatsko. Takrat je voznik osebnega avta s priklopnikom 43-letni C. V. iz Osilnice, zaviil v Selih pri odcepu za Čačič na nasprotni vozni pas in tam vozilo ustavil, da je lahko pozdravlja prijatelja. Takrat pa je pravilno po svoji desni pripeljal iz nasprotne smeri voznik kolesa z motorjem Zvonko Janež, trčil v zadnji blatnik avtomobila, nakar ga je odbilo v prikolico, nato pa je padel po cesti. Hudo si je poškodoval glavo in zlomil nogo.

imel še lažje delo. V hišo je vstopil skozi nezaklenjena vrata. Odnese je tolarje, devize in ročno moško uro, vse skupaj vredno 80 tisoč tolarjev. 3. julija med 13. in 15. uro pa je neznani storilec vlomil v stanovanjsko hišo Jurija Š. v Sečjem selu in ukradel za 25 tisočakov deviz in tolarjev.

Tatvino so zabeležili tudi v KPD Dob. 4. julija popoldne je neznani prišel v sobo enega od obsojencev in mu vzel 1.500 mark. Od kod kaznjencu devize, poročilo ne navaja.

TATINSKI POPRAVNI IZPIT

RIBNICA — Pred kratkim je neznani storilec vdrl v prostore osnovne šole in odnesel nekaj računalnikov in druge opreme. S plenom pa očitno ni bil zadovoljen, saj je bilo prejšnji teden vdrt v sosednji športni center, od koder je izginil videorekorder in nekaj denarja iz predala šanka. V Ribnici se sprašujejo, kdo je naslednji na vrsti.

NOVA NAMESTNIKA JAVNEGA TOŽILCA

NOVO MESTO — Poslanci republiškega parlamenta so prejšnji teden med drugim razrešili dolžnosti namestnika javnega tožilca Temeljne javnega tožilstva v Novem mestu, Bojana Klakočarja. Na to mesto pa sta bila imenovana Robert Rainer in Renata Trentelj.

NEZAKONITO ZBIRANJE POMOČI

LJUBLJANA — V Sloveniji je bilo v zadnjem času zabeleženih več primerov nezakonitega zbiranja prostovoljnih prispevkov za pomoč žrtvam agresije. Iz ministrstva za notranje zadeve opozarjajo, da različni dokumenti, izdani v BiH, nimajo pravne veljave in osebami, ki se z njimi izkazujejo, ne dajejo pravice do zbiranja prostovoljnih prispevkov. Poleg humanitarnih organizacij, Rdečega križa in Karitasa, lahko prostovoljne prispevke zbirajo tudi posamezniki in organizacije iz Slovenije, ki pa morajo za to imeti posebno dovoljenje občinskega upravnega organa za notranje zadeve.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● V noči na 27. junij se je neznani storilec na Mirni lotil osebnega avtomobila jugo 55. Bil pa je usmiljenega srca, postregel si je "samo" z dvema gumama s platišči, kar bo lastnika Gvida U. stalo 20.000 tolarjev, če bo ukraden zaradi blokade sploh lahko kupil. Manjkajoči dve gumi s platišči za en avto si je neznani v isti noči prav tako na Mirni priskrbel na avtu zastava 128 Olge S. Njen strošek za usposobitev avta do voznega stanja bo enak kot Gvidov: 20.000 tolarjev.

● Tudi tatvine dokazujejo, da je tu poletje in čas dopustov. S čolnom Elan GT 402, ki je opremljen z motorjem Jamaha 40, se tako letos na dopustu po morju ne bo vozil lastnik Marjan R., ampak nekdo drug. Ta si je atraktiven čolniček, vreden okrog 700 tisoč tolarjev, 4. julija odpeljal izpod kozolca v Vavti vasi, kjer je imel lastnik spravljene, ker v hišo pač ne gre. Ker verjetno tudi samozvani novi lastnik nima tako velike, je morda kaj upanja, da bo čolniček prijedral nazaj k lastniku.

UKRADEL RADIO IN DENAR

KRŠKO — V noči na 23. junij je neznani storilec vlomil v osebno avtomobil Citroen furgon, last Kompass Hertz iz Ljubljane, ki je bil parkiran pred Nakupovalnim centrom v Krškem. Iz avta je vzel avtoradiokasetofon in 10.000 tolarjev.

POREZAL TRTE IN SADNO DREVJE

SROMLJE — V noči na 25. junij se je neznani storilec grdo znesel nad vinogradom in sadovnjakom Bojana Volčanjaka iz Sromelja. Porezal je 126 trt in 55 sadnih dreves in s tem naredil za 64 tisoč tolarjev škode.

PRIJELI TATOVA

KRŠKO — 26. junija v jutranjih urah so policisti prijeli 28-letnega Veliborja J. in 39-letnega Slobodana V., oba iz Zagreba, ki sta utemeljeno osumljena večjega števila vlomov na območju Dolenjske, Posavja in Celja. Odeljuna sta bila v preiskovalni pripor v Celje.

IZPRAZNIL STRANIŠČE

BREŽICE — Lovska koča Lovske družine Brežice v gozdu Dobrava je imela nepovabljenega gosta. Bil je čuden tič, ob odhodu so za njim ostale razdejane sanitarije, pipe in podobne zadevščine pa je odnesel s seboj. Lovska družina je oškodovana za okrog 20.000 tolarjev.

Jure Papež

Dosegli so zlato sredino

ČRNOMELJ - Letošnja tekmovalna sezona se je zaključila tudi za črnomaljske rokometarje. V prvi republiški rokometni ligi so od 14 ekip pristali na šestem mestu. »To, kar smo si želeli, smo tudi dosegli, vendar bi z nekaj več športne sreče lahko segli tudi malce višje,« pravi kapetan ekipe Jure Papež.

Jure igra rokomet že 18 let. Šel je skozi vse črnomaljske lige, poznajo pa ga tudi ljubitelji rokmeta po vsej Sloveniji, saj je bil svojčas najboljši strelce prve enotne slovenske rokometne lige. Jure je vsesplošen športnik, skorajda ni športa, s katerim se ne bi ukvarjal. Pred kratkim je dokončal šolo za rokometnega trenerja, vendar, kadar se pogovarja, najraje govori o rokometu.

»V sezoni, ki je za nami, smo se srečevali predvsem s finančnimi problemi. Premagovati so nam jih pomagali sponzorji, glavni je bil novomeški Novoline, po katerem nosijo rokometarji ime, in nekateri črnomaljski obrtniki.« Predvsem so za pomoč hvaliležni Novolinu in želijo si, da bi z njimi še naprej sodelovali. Trenutno so brez trenerja, vendar upajo, da bodo ta problem kmalu rešili, saj se je pri njih že oglasilo nekaj kandidatov.

Z reorganizacijo slovenskih rokometnih lig bodo razporejeni v eno od dveh lig, vzhod ali zahod. Za prihodnjo sezono so si za cilj zadali osvojitve enega od prvih treh mest ter postopno pomladitev ekipe. »Načrtujemo okrepitev ekipe z dvema novima igralcema,« dodaja Jure in pravi, da rokometarji sedaj še ne bo zapustil.

J. D.

PIPANU PRVI TURNIR

SEVNICA — Na prvem letošnjem turnirju sevnškega teniškega kluba na igriščih pri kopalšču je zaslužen zmagal Gorazd Pipan, najmlajši izmed štirih najboljših sevnških tekmovalcev, ki uspešno tekmujejo v 2. slovenski ligi. Drugo mesto je osvojil Marjan Kristofić, v igri za 3. mesto med večina tekmecev Edvardom Trbovcem in Antonom Možicem pa je slednji pokazal tokrat več zbranosti in borbenosti.

1. AVTOMOBILISTIČNA DIRKA ZA DRŽAVNO PRVENSTVO

SEVNICA — Podjetni Janko Rezec in njegovo podjetje TOP RACING sta poglavitna organizatorja 1. gorske histročne avtomobilistične dirke za državno prvenstvo za nagrado TOP RACING, ki se bo uradno pričela v nedeljo, 12. julija, ob 12. uri na Impolji. Uradni trening na progi Impolje - Studenec bo v nedeljo od 9 do 11. ure, neuradni pa v soboto od 14. do 17. ure.

Šola rokmeta za najmlajše

Rokometni klub IMV Novo mesto je pripravil na Primostku poletno rokometno šolo za pionirke

PRIMOSTEK — Rokometni klub IMV Novo mesto je ostal edini ženski rokometni klub na Dolenjskem. Ima članstvo in mladinsko ekipo ter dve ekipi pionirk.

ROKOMETAŠICE NA PRIMOSTKU — Mlade novomeške rokometarice so v senci pod visokimi topoli na kopalšču na Primostku poiskale idealen kraj za trening rokmeta. V rokometnem klubu IMV Novo mesto pa zadovoljni pravijo, da bodo s tovrstnimi poletnimi rokometnimi šolami nadaljevali. (Foto: M.B.-J.)

NOČNI TURNIR V STRAŽI

STRAŽA — NK Paradiž Straža organizira v soboto 18. julija v Vavti vasi velik nočni turnir v malem nogometu na travi, s pričetkom ob 19. uri. Prvouvrščene ekipe čakajo pokali, bogate denarne in praktične nagrade. Nagrajen bo tudi najboljši strelce. Organizator obljublja veliko zabave.

Novomeščani tretji

Od letošnjega marca deluje Klub za prosto letenje Novo mesto — Na zmajarskem prvenstvu v Tolminu bili zelo uspešni

NOVO MESTO — Od letošnjega marca uradno deluje Klub za prosto letenje Novo mesto. Zmajarji, ki so za zdaj edina skupina v klubu, so se pred nedavnim že udeležili prvenstva v Tolminu, ki so ga organizatorji šteli za državno. Udeležbo na takem tekmovalnem gre gotovo pripisati dejstvu, da je večina članov novomeškega kluba z zmaji prej letela v krškem klubu Krila.

Kar zadeva tokratno tekmo v Tolminu, so novomeški zmajarji kar zadovoljni. Malce jim jo je zagodlo vreme, tako da niso mogli leteti tako daleč, kot znajo in so na primer že lani. Organizatorji so postavili start na 1.080 metrov visokem vrhu Kobale nad Tolminom. Točka je taka, da bi se dalo ob ugodnem vremenu z nje leteti vse do Kranjske Gore, vendar se je letos, kot rečeno, vreme skazilo. Dolžine, ki so jih preleteli novomeški tekmovalci, zato niso dosegle 100 kilometrov. Ob tem bo morda zanimivo vsaj za poznavalce, da so Novomeščani razpenjali krila zmajev tudi na višini 2.500 metrov.

NOVOMEŠKA ZMAJARSKA EKIPA — V Tolmin so odpotovali Jože Simončič, Andrej Babor, Boris Jerele, Marjan Primc in Franc Hosta (z leve).

TURNIR V MALEM NOGOMETU V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ — NK Bela krajina organizira turnir v malem nogometu v nedeljo, 19. julija, ob 9. uri na igrišču v Loki. Prijavnina znaša 1500 tolarjev. Prijave sprejemajo na telefon 52-500 vsak, dan od 18. do 21. ure, ali na žrebanju.

NOVOMEŠKI TRIATLONCI ZOPET USPEŠNI

KAMNIK — V soboto je bil v Kamniku prvi pravi triatlon v letošnji sezoni v okviru tekmovalca za državni pokal. Med 31 tekmovalci iz vseh slovenskih klubov je progno (0,5 - 20 - 5) najhitreje premagal član Triatlonskega kluba Novo mesto Igor Kogoj. S časom 56:48 je napovedal najresnejšo kandidaturu za ponovno osvojitve naslova slovenskega pokalnega zmagovalca. Tudi ostali novomeški triatlonci so se lepo odrezali: Jani Avsec iz Šentjerneja je s časom 1:01:49 zasedel absolutno 14. mesto (v kategoriji 6.), Tone Strniša iz Dolenjskih Toplic je bil 46. s časom 1:08:45 (v kategoriji 12.), 15-letni Jaka Švent pa je med mladinci do 18 let zasedel 4. mesto. Žal Andrej Prah ni prišel do cilja zaradi okvare kolesa.

EKIPNO DRUGI

BRESCIA — Na etapnih kolesarskih dirkah v okolici Brescie od 1. do 5. julija je nastopilo 33 ekip iz 14 držav, med njimi tudi reprezentanca Slovenije. Našo ekipo so zastopali: Andrej Gimpelj, Uroš Muren, Branko Filip iz KD Krka in Andrej Hauptman iz Roga. Prvi je bil Igor Solovjevin - SND (8 ur 26 min. 3 sek.), drugi Marco Vелоza - Italija (8, 26, 23), tretji Aleksandry Zat Gami - SND (8, 27, 30). Povprečna hitrost vseh etap je bila 40 km/h. Posamezne uvrstitve naših kolesarjev: Uroš Muren na 9. mesto (8, 28, 28), Andrej Hauptman na 14. mesto (8, 29, 48), Branko Filip na 16. (8, 30, 27) in Andrej Gimpelj na 21. (8, 31, 0). Ekipno so pristali na drugem mestu. Prvi so bili kolesarji iz SND, tretji pa Italijani.

ZA VELIKO NAGRADO KRKE

NOVO MESTO - Kolesarsko društvo Krka Novo mesto organizira v soboto, 11. julija, in v nedeljo, 12. julija, mednarodni kolesarski dirki za veliko nagrado Krke. V soboto bodo tekmovalce ekipe od pionirjev do starejših mladincev iz Hrvaške, Avstrije, Italije, Nemčije, Čehoslovaške, Poljske in seveda Slovenije. Zaradi dirke bo popolna zavora prometa od 13. do 20. ure na naslednjih cestah: Glavni trg - Cesta komandanta Staneta, Kidričev trg, Prešernov trg in Sokolska ulica. V nedeljo, 12. julija, pa se bodo pomerili člani. Popolna zavora cest od 10. ure do 16.30 bo veljala za Glavni trg in odsek od avtocampa Otočec do križišča s cesto Šentjerneje - Novo mesto.

KRATKE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

● S tekmarca zadnjega kola se je končal prvi del tekmovalca v občinski ligi Ribnice v malem nogometu. Negotovanje je bila do konca, saj so si vodilne ekipe prve pozicije zagotovile v zadnjem kolu. Rezultati: Lira - Divji jezdec 1:6, Trgovina Mateja - Sodražica 0:4, Mon - Pristava 5:1, V. C. Riba - Alf 3:0, Dolenji lasi - Tuborg 3:0, Grčarice - Malibu 0:9. Vrstni red: Divji jezdec - 20, Sodražica - 18, V.C. Riba - 17...
● Tradicionalni turnir v malem nogometu, ki ga pripravljajo ŠD Lončar in trgovina Mateja ter bistro Izlaty, bo v soboto in nedeljo, 11. in 12. julija na igrišču v Dolenji vasi. Prijavnina za igranje na turnirju znaša 3.000 tolarjev. Žrebanje vseh ekip bo danes, v četrtek ob 20. uri v prostorih bistroja Izlaty v Prigorici. Informacije se dobijo na telefonu št. 800-596 ali 864-093.
● S pravkar končanim prestopnim rokom se v nogometnem klubu Avtobum več kot zadovoljijo. Kočevje so okrepili nekateri že znani in uveljavljeni igralci: Perica (prej Olimpija), Smajič (Vozila), Stojanovič (Magdaler), Vujić (Rijeka) ter vratarja Zmavc (Rudar Trbovlje) in Magič (Bela krajina). Iz kluba so odšli: Škodlar, Razboršek, Stoilkovski, Smolnikar, Pejović.

Spodrsrljaj ali urbana zagata

Ob izboru lokacije za policijsko postajo v Novem mestu je strokovna javnost (spet) pokazala popolno nemoč — Strokovno sporna lokacija

Dogajanja okoli izbora lokacije policijske postaje v Novem mestu ob Roški cesti kažejo na to, da danes nekaterim tudi tako močnim investitorjem kot v tem primeru le ni vseeno, v kakšnih okoliščinah se sprejemajo odločitve o

Sodni postopek proti gospe Wang ustavljen?

Poročali smo že, da se je kitajska gospa Wang Ai Ping 31. maja poslovala od približno tisoč pacientov, ki jih je več mesecev zdravila po lastni metodi Qi gonga v kinu Šiška. Po slovesu so jo na dvorišču kina pričakali miličniki. Naprosili so jo, da je šla z njimi na sodišče, kjer je bila zaščitena zaradi preiskave v zvezi z bolniki, ki se jim je zdravstveno stanje poslabšalo v času njenega zdravljenja. Gospe niso priprili, odvzeli pa so ji potni list. Gibanja po Sloveniji ji niso omejili. Gospa je na prisilnih počitnicah obiskala veliko slovenskih turističnih krajev.

Preiskavo proti Wangovi so zahtevali zdravniki. Sodnica ni v postopku preiskave našla nobenega pacienta, ki bi hotel priči proti Kitajki, zato je sodni spis vrnila javnemu tožilecu, s pojasnilom, da ni prič, ki bi dokazale, da je komurkoli škodila. Javni tožilec se s pojasnilom preiskovalne sodnice ni zadovoljil in je zahteval, da se sodni postopek nadaljuje. To zahtevo je obravnavala sodni senat, ki je odločil, da se preiskava proti Wangovi ustavi. Vrnili ji bodo potni list in gospa bo končno lahko odpotovala domov na Kitajsko. Na odločitev sodnega senata ima javni tožilec pravico do pritožbe na Vrhovno sodišče do ponedeljka, 6. julija, do polnoči.

V kinu Šiška potekajo srečanja pacientov, ki se zdravijo po metodi Qi gonga Wang Ai Ping. Tretmaje organizirajo podjetje gospe Wang, vodijo pa jih vaditelji, ki jih je izbrala mojstrica gospa Wang in so po njeni presoji sposobni nadaljevati njeno delo. Ko bodo vaditelji dokazali, da znajo bolnikom pokazati pot do zdravja, bodo postali mojstri. Podjetje gospe Wang bo v večjih mestih Slovenije ustanovilo poslovne enote.

A. J.-M.

njihovi gradnji. To je vsekakor dobrodošel premik. Vendar pa tudi (vsaj javno izražena) pripravljenost investitorja za sodelovanje pri kvalitetni izbiri lokacije ni prinesla ustreznega rezultata. V tem primeru je sicer pomembna skupina, ki jo posplošeno imenujemo strokovna javnost (spet), pokazala svojo popolno nemoč. Najbolj ilustrativen je eden glavnih argumentov, ki so ga strokovne službe najbolj izpostavljale pri odločitvi — kvaliteta arhitekturna in organizacijska rešitev, ki naj bi jo prinesel natečaj, naj bi odpravila vrsto zagat, ki jih naštevajo nasprotniki predloga: od reševanja spoja s Krko, prometnih zagat itd. To zavajajoče stališče skriva popolno nepoznavanje problema; izbor lokacije (širši urbani kontekst) je namreč eno, arhitektura pa nekaj povsem drugega in zato determinant lokacije ni mogoče preseči z oblikovanjem stavbe.

Nemoč soočenja s sicer strokovno enostavnim problemom so torej izkazale predvsem organizacije, ki jim je naložena skrb za razvoj mesta. Načelno je seveda dobrodošlo, da je bila celotna akcija tako široko, »demokratsko« zastavljena, vendar jo je mogoče prepoznati predvsem kot iskanje političnega konsensa in prevladitev odgovornosti na kar najširši krog. Problem je v tem, ker se je razprava odvijala brez ustrezne strokovne platforme, razen želja investitorja. Prava pot bi bila priprava elaborata s kriteriji za izbor lokacije, trdnega strokovnega stališča, na osnovi katerega se, s sodelovanjem investitorja, enostavno izbere. Tako pa se je odločilo, da bi kdorkoli polemiziral vsaj s »Strategijo razvoja mesta« (s katero izbrana rešitev ni usklajena), ki jo je skupščina sprejela šele pred nekaj meseci, kaj šele z analizo v »Strokovnih osnovah PUP«, iz katere izhajajo povsem drugačni parametri izbire tega predela in ki sta lahko verifikirani podlagi za razpravo. Izbera, ki pa je bila politično večje izpeljana tudi skozi skupščino, je še toliko bolj nesrečna zaradi vrste celo bistveno boljših alternativ, ki jih mesto lahko ponudi za dejavnost, kakršna je policijsko središče v mestu — tako iz vidika mesta, še posebej pa iz vidika investitorja.

Strokovno je situacija po sprejemu »Strategije razvoja mesta«, po izdelanih

»Strokovnih osnovah PUP« v decembru lani povsem jasna: policijske postaje na tem mestu ni mogoče locirati iz dveh preprostih razlogov:

— ker se s tem za nedogled blokira razvoj bodočega športnega centra mesta (kaj šele regionalnega), za kar je sklop Portovalda opredeljen v »Strategiji razvoja mesta« (ki jo je skupščina sprejela decembra lani);

— ker bo tako dolgoročno zapečaten usoda nujno potrebnega večjega javnega parka razvijajočega se Zdravstvenega centra Dolenjske. Seveda je problem kompleksnejši, vendar bi razprava nujno morala izhajati iz sprejetih in dogovorjenih okvirov na ravni mesta. Drugačne parametre je seveda možno in nujno vedno postavljati, vendar le z relativiziranjem, dopolnitvijo ali negacijo predhodnih. To je edina pot, ki omogoča, da se bo mesto v urbanistični politiki rešilo večnega lovljenja za lastni rep.

Zaradi strokovno sporno izbrane lokacije sem se tako prisiljen pridružiti kolegom, ki se iz istega razloga natečaja za to nalogo ne moremo udeležiti.

JOŽE SLAK

PO DOLGIH LETIH

39 let je minilo od tedaj, ko so zadnjič guli šolske klopi stoliči iz osnovne šole Veliki Podlog. Na sobotni večer so se letos zopet dobili v gostilni Žolnir v Kostanjevici na Krki. Ko so se prepoznali, so obujali spomine na osemletko, ki jim ni bila z rožicami posuta, saj so bili ena prvih povojnih generacij, ki je morala v šolo. »Nič kolikokrat so prišli starši in me prosili naj pustim učenca od pouka, saj je bilo dela na pretek,« je dejal učitelj Ciril Plut in dodal, da tako lepega srečanja še ni doživel. Sošolci so prišli skoraj iz vseh koncev in krajev, saj je moral tedaj marsikdo s trebuhom za kruhom, kajti na Krškem polju ga ni bilo zadosti za vse. Snovi za pogovor ni zmanjkalo in srečanje je trajalo še dolgo v noč.

META ČERNOGA

Samostojna SLOVENIJA

Ob 50-letnici belokranjskega odreda

XV. udarna divizija NOV in POS

Po uspešno končani partizanski protiofenzivi na Dolenjskem od 26. novembra 1942 do 26. marca 1943 so bile prve štiri slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade, in to Tomšičeva, Gubčeva, Cankarjeva in Serčarjeva, organizacijsko utrjene prekajene in obogatene z novimi bojnimi izkušnjami ter pripravljene za nove napore in podvige.

Nove potrebe in naloge v razvoju narodnoosvobodilnega boja in oboroženih sil so zahtevale nove oblike vojaške organizacije in poveljevanja. Ta nova oblika pa je bilo združevanje brigad v divizije in oblikovanje divizijskih poveljstev. Z odlokom glavnega štaba NOV in POS sta bili 13. julija 1943 ustanovljeni 1. in 2. slovenska divizija, ki pa sta bili avgusta 1943 preimenovani v 14. in 15. divizijo NOV in POJ. Petnajsto divizijo sta sestavljali dve brigadi, in to 4. SNOUB Matije Gubca in 5. SNOUB Ivana Cankarja, pozneje pa še 6. SNOUB Slavka Šlandarja. 23. julija 1943 sta se 4. in 5. brigada zbrali v Poljanski dolini in bližini Dolenjskih Toplic, Šlandarova brigada pa se je diviziji priključila šele 6. septembra 1943 v 15. divizijo.

Divizija je imela 1616 borcev in bork, 50 strojníc, 4 lahke in en težki minomet ter 2 protitankovska topa. Zbor borcev in bork 15. divizije je bil na ravni pod vasko Veliki Lipovec. Tu je borce pozdravil tovariš Boris Kidrič. Borce in borce 15. divizije pa je nagovoril tudi prvi komandant Predrag Jevtić-Dragan; z njim so bili še sledeči komandanti: Rajko Tanasković, Pero Popivoda, Franc Kočvar-Ciril in Milan Tominc. Prvi politični komisar je bil Viktor Avbelj-Rudi, za njim pa Jože Borštnar, Janez Vipotnik in Jože Jakomin.

Prva bojna naloga 15. divizije je bil napad na sovražno postojanko Žužemberk. Srditi boji so trajali tri dni. Gubčeva brigada je zavzela trg. Sovražnik se je prebil v Zafaro, ki jo je napadla Cankarjeva brigada. Močna italijanska pomoč je rešila žužemberško posadko pred uničenjem. Gučeva in Cankarjeva brigada sta se umaknili in se skupaj s 14. divizijo bojevali na širšem področju Sel pri Šumberku. Tam je 30. julija 1943 poleg načelnika glavnega štaba NOV in POS Milovana Saranovića in namestnika političnega komisarja glav-

nega štaba Ivana Kavčiča padel tudi komandant divizije Predrag Jevtić-Dragan.

V začetku avgusta 1943 je divizija krenila na območje Trebelnaga in Sv. Križa (Gaborjke) ter napadla italijanske železniške transporte in rešila progi Grosuplje — Novo mesto in Trebnje — Krmelj.

Po nenehnih bojih je 15. divizija pričakala kapitulacijo Italije v oklici Novčaka mesta. Od 9. do 11. septembra 1943 je razorožila večji del divizije Isonzo in belogardiste v Novem mestu, Straži in Mirenski dolini. Množični odhod v partizane in splošna mobilizacija sta omogočila prihod novih borcev in bork. Tako je divizija imela okrog 5000 borcev in bork. V njen sestav sta prišli tudi novoustanovljeni 12. brigada in 15. brigada — belokranjska.

Nemške enote so začele 25. septembra 1943 ofenzivo proti NOV in PO Slovenije, najprej na Primorskem in v Istri, nato v Gorskem Kotaru, Dolenjski, Notranjski in Beli krajini. Divizija je napadla nemške postojanke od Temenice do Kostanjevice. Dne 20. oktobra 1943 so močne nemške enote začele veliko ofenzivo in ponovno zavzele osvobodeno Novo mesto. Zlasti so bili boji hudi pri Škocjanu, Mokronogu, Vinici, Metliki in Bušnji vasi. Poslednji in najhujši spopadi so bili od 1. do 4. novembra 1943 na območju Grosuplje, Škofljice, Krke in Stične ter so se dramatično končali z razbijem sovražnikovega obroča na Ilovi gori. Nato je divizija napadla nemško-domobransko postojanko v Novem mestu. S primerom rezepredvito brigad je še naprej blokirala Novo mesto, z obrambo na Gorjancih in ob Kolpi pa je varovala svobodno ozemlje v Beli krajini.

Pomembnejše akcije 15. divizije so bile v letu 1944. Uničene so bile posade na Igu pri Ljubljani, uničen oklopni vlak med Šmarjem in Grosupljem. V nezaščiteni ofenzivi je 15. divizija zavzela postojanke Dobrovo, Dobrič, Žužemberk, Trebnje in Mirno Peč. Poleti in jeseni 1944 se je divizija uspešno bojevala na Dolenjskem, nato pa je bila nenehno pristna na območju Suhe krajine. Nemško-domobranske postojanke so vse pogostejše vdirale v globino osvobodjenega ozemlja v Beli krajini. Tako je imela 15. divizija težke boje ob novo-miški progi, v dolini Krke in na območ-

ju Gorjancev. Težko jo je prizadela tudi zima 1944—1945, predvsem zato, ker je primanjkovalo obleke, obutve in hrane.

Zaradi neprestanih bojev se je zmanjševalo tudi število stoliči borcev in bork. Divizija se je okrepila s 1000 borci 20. aprila 1945 iz ukinitve 5. prekomorske brigade. Tedaj je prešla iz policijske obrambe v Kočevskem Rogu skupaj z drugimi enotami v splošen napad na sovražnika na Kočevskem, na novomeškem območju in vinskih mostiču ter v zmagoslavnem pohodu od 1. do 9. maja osvobodila Kočevje, Ribnico in Velike Lašče. Zadnji hudi boji je 15. divizija imela za osvoboditev Ljubljane. Tako je s svojimi brigadami 9. maja 1945 sodelovala pri osvoboditvi Ljubljane.

Za zasluge, ki jih je imela v skoraj dvehletnem boju za osvoboditev domovine, je 15. divizija dobila naziv »UDARNA«, njene brigade pa dobile visoka odlikovanja. Tako sta dobili Gubčeva in Cankarjeva brigada red narodne osvoboditve, red partizanske zvezde z zlatim vencem ter red bratstva in enotnosti z zlatim vencem. 12. in 15. brigada — belokranjska pa sta prejeli red zaslug za narod z zlato zvezdo in red bratstva in enotnosti z zlatim vencem. Vsi boji 15. udarne divizije so bili tesno povezani s prebivalci občin Novo mesto, Metlika, Črnomelj, Trebnje, Kočevje, Ribnica in Ljubljana. Zato so tudi vse te občine 15. udarni diviziji NOV in POS podelile domile listine.

BOGDAN VRANČIČ

ASFALT TUDI V POŠTENO VAS

S krajšo priložnostjo so v soboto, 27. junija, predali v uporabo novo posodobljeno in asfaltirano cestno povezavo med Buščno vasjo - Pošteno vasjo in Brvmi v krajevni skupnosti Cerkle ob Krki. Dolgoletna želja po sodobnejši cesti se je tokrat le uresničila ob pomoči in razumevanju občine Brežice, Komunalnega obrtnega podjetja in domače krajevnosti skupnosti. Po krajšem uvodnem govoru predsednika krajevnosti skupnosti Franca Zorka je član Izvršnega sveta občine Brežice, Stanko Zlobko, prebral trak in izročil cest v uporabo z besedami, naj bi ta cesta pripeljala ljudi nazaj v te vasi pod Gorjanci. V okrašenih povorki so nato udeleženci krenili po cesti skozi Pošteno vas do Brvi in nazaj.

J. KOŽAR

PAVLA BANIČ-KRANJČEVA

»Nekje na Dolenjskem so kraji, hiša, vinograd, kočček polja... Tam so meseci sami maji, tam sem nekoč bil doma.«

Pavčkovo neizpeto hrepenenje po Dolenjski je bilo značilno tudi zate, draga Pavla. Čeprav si si na Mirni ustvarila dom, družino, dosegla svoj strokovni vzpon, se je srce vedno vračalo v rodni Sentrupert, vse neizpeto sanje so bile namenjene Sentrupertu in zato si vseskozi ostala naša.

Zato se tudi začuden sprajujemo, kako je mogoče, da se je tako zgodaj sklenilo življenje človeka, ki je imelo tak posluh za sočloveka. Vse življenje smo preželi z upanjem, da so tudi dobri ljudje med nami. Le malokdaj pa se do brota v posameznem človeku naseli v tolikšni meri, kot se je pri Tebi. Ne samo z besedami, tudi z dejanji si se izkazala, za vsakogar si imela priazen nasme, odkritosrčna beseda je mnogokrat naredila stvari manj temne, kot so bile v resnici. Številnim Sentrupercanom si olajšala pot do zaposlitve — čim bolj je bil težaven proslječev položaj, tem večja je bila Tvoja skrb.

In prav zato je še toliko bolj grenko spoznanje, da ne moremo razumeti usode, ki tako zgodaj jemlje takšne ljudi. Velikokrat je človek s svojim odhodom je pozabljen. Ti pa si se tako zadržala v srca Sentrupercanov, da boš ostala z nami. Tu Te čas ne more ugrabiti.

Hvala za vso dobroto in vse hrepenenje!

Šentrupercani

JANEZ PRIMC

Od najstarejšega prebivalca Velikega Podljudna in okolice, Janeza Primca, smo se mnogi sorodniki, prijatelji, znanci in soborci poslovali 1. julija na pokopališču v Šmihlu pri Novem mestu. Rojen je bil 6. junija 1903 v Velikem Podljudnu. Bil je najstarejši v družini sedmih otrok, zato je nanj ob začetku 1. svetovne vojne, ko mu je bilo šele 11 let, padla tudi glavna skrb za družino. Komaj mu je bilo 17 let, je prevzel domačo kmetijo, kajti oče se je smrtno ponesrečil med kuhanjem apna, ko je padel v apnenico.

V imenu krajanov se je od njega poslovala Kristina Škufca, ki je pokojnika predstavila kot krajana, ki je vsem rad pomagal, bil kljub težkemu življenju vedno dobre volje, zaradi česar so ga imeli vsi radi. Govornik KO ZZZB NOV Birčna vas pa je ob zadnjem slovesu med drugim povedal, da je Janez sodeloval v NOB najprej od 1. aprila 1942 kot aktivist, nato pa od 15. julija 1943 do konca vojne kot bорец Cankarjeve brigade, občasno pa še kot aktivist, terene in politični delavec, ko so ga včasih puščali iz brigade domov, da je skrbel za družino. Z ženo sta imela 8 otrok. Nekateri so zaradi težkega življenja zgodaj umrli, najstarejši otroci pa so skupaj z očetom delali za NOV. Za svoje delo je prejel več priznanj in odlikovanj, kar pa mu po vojni ni dosti pomagalo, zato se je spet oprjel kmetovanja in apnarstva. Delal je v raznih organizacijah, kmetijski zdruzi in drugod.

V poslednje slovo so Janezu zapeli pevci iz Birčne vasi, za zadnji počitek pa mu je zaigrala še trobenta. Naj mu bo rahla domača zemlja!

J. P.

»Navijaštvo brez meja!«

Afera Oprema se je preselila na sodišče

Tako je zaključila to temo večina slovenskih medijev, ki so dovolj tankočutni za probleme, ki jih prizadeti poskušajo reševati celo z gladovno stavko. Gladovna stavka gotovo ni pravna pot, je pa protest proti nečemu, kar naj bi bilo močno sporno ali pa je bilo vsaj videti in razumeti kot prekoračitev dovoljenega.

V Opremi Kočevje je bil torej konflikt med predstavniki novega sindikata in direktorjem, katerega odločitve se vedno potrjujejo njegovi podrejeni — zaposleni. Da je direktor Opreme oteževal ustanavljanje in delovanje novega sindikata, nam je v Kočevju jasno, saj protestna gladovna stavka pred zaklenjeno sindikalno pisarno poštenemu človeku tudi nekaj pove! Ali je direktor s tem nameraval preprečiti novi sindikat ali pa samo vplivati na njegovo delovanje, zlasti kadrovanje, bo težko presoditi.

Sindikalisti so očitno razumeli, da hoče direktor sindikat preprečiti. Stevilnim nam je tudi jasno, da vodstvo Neodvisnosti iz Ljubljane s svojo pretirano strokovno podporo sindikalizmom v Opremi ni ravno koristilo, kar kaže tudi epilog dogodkov, to je: oba stavekjoča sta na cesti. Za oba sindikalista je številnim razumljivo, da pri tem nista iskala osebnih koristi, saj jih v nobenem primeru ne bi dobila.

Glasilo slovenskih delavcev DE takšnega distanciranega komentarja na dogodke v Opremi od sedaj še ni zmoglo pripraviti in objaviti. Kot »časopisni molj« pa se lahko samo zgražam, da ravno glasilo slovenskih delavcev v svoji »Ravbarkomand« tako sistematično aktualizira afero Oprema in njenega direktorja B. Zajca. Članki so izdelani vedno zelo pompozno, seveda so redno samo na direktorjevi strani. Če pa se le kdo javno in formalno postavi v bran sindikalistoma in išče pot za eventualno minimalno sožitje, od česar bi verjetno v Opremi vsi imeli koristi in ne bi bilo sramotno, pa ga DE proglasi za »samoupravnega ravanšista«, ki izvaja pritisk na sodišče.

Takšno ponavljajoče se komentiranje glasila slovenskih delavcev o dogodkih v Opremi je po mojem prešlo v navijaštvo brez meja za menažersko stran. Ali se uredništvo DE res ne more zadovoljiti s tem, da vodilna ekipa z direktorjem Zajcem še naprej normalno vodi podjetje, medtem ko sindikalista na cesti preživljata svojo agonijo in išče ta način preživetja?

Pri vsem tem pa udarni novinar delavskega glasila mirno podpre »samoupravni surogat« (slab nadomestek) upravljanja v Opremi, po katerem ima zaposleni direktor ob svojem sicer tajnem vsakoletnem potrjevanju od strani zaposlenih pravico do uporabe 9 glasov, navadni zaposleni pa le 1 glas. Novinarja tudi ne moti, da direktor ni samo direktor, kot veleva zakon, ampak je predsednik podjetja. Kot mi je znano, je tam, kjer ne upravljajo na »surogaten« način, naziv predsednika rezerviran za predsedujočega predstavnika lastnikov podjetja, to je delničarjev, v upravnem odboru, kateremu je direktor podrejen.

V opevanju nadpovprečne sposobnosti predsednika novinarja ne motijo, prestižni upravni prostori podjetja, prestižni motel podjetja, kjer se pogostejše goste poslovni partnerji in novinarji, a ne turisti, veliko čakanje delavcev na delo doma in nič konvertibilnega izvoza (pred 3 do 5 leti tudi do 40 odst. izvoza). Zadnji dve dejstvi sta sicer običajni za trenutna povprečna podjetja, čeravno lahko solidna, a ne za nadpovprečno podjetje, kot Opremo v prikazuje novinar DE.

Podjetje Oprema je solidno, ni pa še nadpovprečno, čeravno je tam vodeči mož predsednik z nadpovprečnimi predsedniškimi bonitetami. Tega ne bo rešil sindikat, še manj pa samoupravni surogat pod imenom svet podjetja, am-

pak lahko le predsednik upravnega odbora, ki bo zastopal zunanje in notranje delničarje in v katerem bo sedel tudi predstavnik zaposlenih ali sindikata.

Ker živim v Kočevju, kjer imamo nadpovprečno stopnjo brezposelnosti, me je enostransko navijanje in napihovanje v DE ob zadevi Oprema spodbudilo, da napišem svoje mnenje z namenom izboljšati socialno kulturo naših vodilnih in tudi nekaterih novinarjev ter v razmislek lokalnim in republiškim politikom.

DRAGA NOVAK
občanka Kočevja

Še o prepovedanem romanju na Brezje

Odgovor in opravičilo

Vašim spoštovanim bralcem in predvsem romarjem, ki so ta dan potovali na Brezje v pojasnilo je potrebno povedati, da je ta skupina odšla na romanje z avtobusom nemške registracije nemške prevoznice firme »Ernst Reisen«, ki ima dovoljenje za opravljanje prevoznike dejavnosti, izdano od pristojnih organov v Nemčiji. To tudi pomeni, da v Nemčiji plačuje davke in druge dajatve v skladu z nemškimi veljavnimi predpisi. Tudi prevozniki lahko opravljajo na ozemlju Republike Slovenije vse vrste linjskih in izvenlinjskih prevozov, urejenih in dovoljenih v skladu z zakonodajami naše in tujih držav in v skladu s sklenjenimi meddržavnimi pogodbami.

Na podlagi ustavnega zakona za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije se v Republiki Sloveniji smiselno uporablja kot slovenski zakon Zakon o prevozu v mednarodnem cestnem prometu (Uradni list SFRJ št. 41/80, 56/80, 33/87, 80/89 in 89/90) do izdaje ustreznega predpisa, ki bo v Republiki Sloveniji uredil to področje.

V opisanem primeru je tudi prevoznik s tujim vozilom, avtobusom iz Nemčije, opravljal prevoz potnikov iz odhodnega kraja (Semič) v namembni kraj (Brezje) in nazaj, kar Zakon o prevozu v mednarodnem cestnem prometu v 8. členu prepoveduje, saj prepoveduje opravljanje te vrste prevozov potnikov (kabotoža) tujim prevoznikom. Določilo 1. odstavka 62. člena citiranega zakona republiškega inšpektorja poblašča, da tujemu prevozniku v takem primeru prepreči nadaljnjo vožnjo po slovenskih cestah in ga pošlje na najbližji mejni prehod, da zapusti našo državo.

Do tega dogodka, ki pa romarjem le ni onemogočil romanja na Brezje, je prišlo zaradi nepoznavanja ali neupoštevanja slovenskih predpisov s strani nemške firme »Ernst Reisen«.

Ministrstvo za promet in zveze omenjuje, da je inšpektor za cestni promet ravnal v skladu z zakonom, ko je prepovedal tujemu prevozniku vožnjo po slovenskih cestah, ni pa pravilno njegovo ravnanje, ko je napolnil avtobus na Avtobusno postajo v Novem mestu, še posebej ne v spremstvu policije.

Vsekakor je Ministrstvo za promet in zveze, v čigar sestavi je tudi Republiški prometni inšpektorat, za dosledno spoštovanje in upoštevanje vseh predpisov, zato svetujemo, da se v podobnih primerih, ko gre za občasne prevoze najame kategorikoli domačega prevoznika. Priprčani pa smo, da je v tem, in podobnih primerih potrebno ravnati človeško, racionalno in primerno danim razmeram. Dokaz za to je tudi pogovor in razumevanje, kot je navedeno v članku, namestnika ministra za promet in zveze dr. Slavka Hanzela, ki je dal ustno dovoljenje, da romarje odpeljejo naprej na Brezje.

Ministrstvo za promet in zveze si prizadeva, da se predpisi, ki urejajo prevoze v cestnem prometu, uporabljajo tako, da pri tem niso prizadeti uporabniki in naročniki prevozov, še posebej ne potniki in takšnih primerih. Zato se ob tej priliki v imenu Ministrstva za promet in zveze in Republiškega prometnega inšpektorata opravičujemo potnikom za vse težave in čakanje.

Ministrstvo za promet in zveze Republiški prometni inšpektorat

ŠKODA
V SODELOVANJU Z

NOVOTEHNA
AVTOMOBIL

Nudi vse tipe vozil ŠKODA po sistemu izberi in odpelji.
Vozila lahko kupite tudi na kredit!

FAVORIT 135L	7.200 DEM +	241.064,— SIT
FORMAN 135L	8.700 DEM +	291.285,— SIT
PICK-UP	7.500 DEM +	267.093,— SIT

Vsa vozila so na ogled v NOVOTEHNINEM SERVISU v NOVEM MESTU, ŠMIHELKA 12, ☎068/ 21 538, kjer so oskrbljeni tudi z vsemi rezervnimi deli.

Prodaja in informacije: NOVOTEHNA AVTOMOBILI, Partizanska 2, ☎068/ 28 066, NOVO MESTO

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 9. VII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 12.55 in 14.50 - 0.40 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.00 PROGRAM ZA OTROKE
PEDENJŽEP
DIMNIKARČEK SE POTEPA
PO SVETU, slovaška risana naniz.
(2/13)
11.10 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE:
PLOŠČICE
11.30 ZRA S KREMENČEVIM KRIS-
TALOM, 6. del
12.00 POROČILA
12.05 TV DNEVNIK BIH, ponovitev
12.50 VIDEO STRANI
15.05 VIDEO STRANI
15.15 NAPOVEDNIK
15.20 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
GP V ATLETIKI, posnetek iz
Lausanne
17.50 EP VIDEO STRANI
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
OBLAČEK POHAJAČEK (2/4)
18.23 EP VIDEO STRANI
18.25 ŽE VESTE..., svetovno - izobra-
ževalna oddaja
19.05 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ŽARIŠČE
20.30 KOŠNIKOVA GOSTILNA, pono-
vitev
21.35 TEDNIK
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 POSLOVNA BORZA
23.00 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA
23.10 DRAGI JOHN, amer. naniz.
(11/22)
23.35 IGRA, NIZ IN ZMAGA,
angl. nadalj. (9/13)
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.30 Video strani - 16.40 Sova (pono-
vitev) - 18.00 Regionalni programi -
Koper: Slovenska kronika - 18.55 Modro
poletje (španska nadalj., 10/38) - 19.30
Dnevnik BiH - 20.05 Video lestvica -
20.30 Znanost: Arhitektura (2. oddaja) -
20.55 Zgodba o aspirinu (znanstvena
oddaja) - 21.25 Umetniški večer: Življen-
je in čas dona Luisa Bunuela (angl. dok.
film); 22.25 Viridiana (špansko-mehiški
film) - 23.55 Video strani

PETEK, 10. VII.

SLOVENIJA 1

9.05 - 12.55 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 PROGRAM ZA OTROKE
9.30 SKRIVNOSTNI OTOK,
angl. nadalj. (5/6)
10.20 KO JE POMLAD (6/6)
10.55 ZNANOST: ARHITEKTURA,
ponovitev 2. oddaje
11.20 ZGODBA O ASPIRINU, pono-
vitev znanst. oddaje
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH, ponovitev
12.50 VIDEO STRANI
14.35 VIDEO STRANI
14.45 NAPOVEDNIK
14.50 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
17.20 GOSPODARSKA ODDAJA, pono-
vitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.10 EBU DRAME ZA OTROKE:
URŠINE LJUBEZNI
18.40 ZLATI ČEVELIČKI
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
FORUM
20.30 POMARANČE NISO EDINI
SADEŽ, angl. nadalj. (1/3)
21.30 SOVA
ROSEANNE, 6. epizoda amer.
naniz.
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.35 SOVA:
22.35 IGRA, NIZ IN ZMAGA,
angl. nadalj. (10/13)
23.30 SRČNE BOLEČINE, amer.
film
1.05 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.20 Video strani - 16.30 SP v jadranju
(posnetek iz Izole) - 17.00 Sova (pono-
vitev) - 18.25 Regionalni programi -
Maribor: Slovenska kronika - 19.30
Dnevnik BiH - 20.05 Jazz in blues - 20.30
Večerni gost: Tone Vogrinc - 21.25
Dobrodošli - 21.55 Studio City - 22.55
Plácido Domingo z Berlinsko filharmo-
nijo

SOBOTA, 11. VII.

SLOVENIJA 1

9.05 - 1.40 TELETEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 IZBOR
9.30 RADOVEDNI TAČEK
9.45 LONČEK, KUHAJ! MASLE-
NI ŠARKELJ
9.15 KLUB KLOBUK
10.00 MODRO POLETJE, pono-
vitev 3. in 4. dela

11.05 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BIH, ponovitev
12.50 VIDEO STRANI
13.00 VEČERNI GOST:
TONE VOGRINC, ponovitev
13.55 NAPOVEDNIK
14.00 KLUB KLOBUK V ČATEŠKIH
TOPLICAH, ponovitev
15.30 KROTKI LEV, amer. film
17.00 TEDNIK, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 LETALSKA DRUŽBA, angl.
nadalj. (1/9)
19.05 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
UTRIP
20.30 KRIŽKRAŽ
21.35 SOVA
MURPHY BROWN, 32. epizoda
amer. naniz.
22.00 TV DNEVNIK 3, VREME,
ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.35 SOVA:
22.35 IGRA, NIZ IN ZMAGA,
angl. nadalj. (11/13)
23.30 ŽIVEGA ALI MRTVEGA.
amer. film
1.10 NOČNE URE, 17., zadnja
epizoda amer. varietejskega
programa
1.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.20 Video strani - 16.30 Sova (pono-
vitev) - 18.00 Priljubimo tišini - 18.15
Angleščina v poslovnih stikih - 18.30
Alpski večer 92 (2. oddaja) - 19.00
Kremenčevki - 19.30 Dnevnik BiH -
20.05 Klasika - 20.30 Julija & Julija (italij.
film) - 22.05 Tračarije - 23.05 Video
strani

NEDELJA, 12. VII.

SLOVENIJA 1

8.45 - 13.20 in 15.15 - 0.30 TELETEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 PROGRAM ZA OTROKE
9.10 ŽIV ŽAV, ponovitev
10.15 EBU DRAME ZA OTROKE:
URŠINE LJUBEZNI
10.35 RENU BASSI V PLESIH IZ
INDIJE
11.05 KRONIKA, ponovitev kanadske
poljudnoznan. serije (12/26)
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 LJUDJE IN ZEMLJA
12.40 ALPSKI VEČER, ponovitev 2.
oddaje
15.30 VIDEO STRANI
15.40 NAPOVEDNIK
15.45 NA APAŠKI MEJI, amer. film
17.50 EP VIDEO STRANI
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 SPLOŠNA PRAKSA, avstral.
naniz. (2/13)
19.05 RISANKA
19.13 NAPOVEDNIK
19.20 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ZRCALO TEDNA
20.30 ZDRAVO
21.35 VELIKE TRGOVSKE POTI, angl.
dok. serija (6/8)
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA:
AMERIŠKE VIDEO SMEŠNICE,
13. epizoda
IGRA, NIZ IN ZMAGA, angl.
nadalj. (12/13)
0.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 14.45 Silverstone: F-1
12.40 Video strani - 12.50 Sova (pono-
vitev) - 14.05 Napovednik - 14.10 Športna
nedelja - 19.30 Dnevnik ORF - 20.00
Video godba - 20.30 Brezdomci (angl.
dok. serija, 2/4) - 21.25 Ljubezen nam
je vsem v pogubo (2/3) - 22.15 Mali
koncert - 22.30 Športni pregled - 23.00
F-1 (posnetek) - 23.40 Video strani

PONEDELJEK, 13. VII.

SLOVENIJA 1

9.05 - 12.10 in 16.20 - 1.00 TELETEKST
9.15 VIDEO STRANI
9.25 PROGRAM ZA OTROKE
10.10 SEMENJ NIČEVOSTI, ponovitev
angl. nadalj. (8/8)
11.15 TV MERNIK, FORUM, UTRIP,
ZRCALO TEDNA, ponovitev
12.00 POROČILA
16.45 NAPOVEDNIK
16.50 DOBRODOŠLI, ponovitev
17.20 OBZORJA DUHA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 PROGRAM ZA OTROKE
18.45 ALI BODO PREŽIVELI?, angl.
poljudnoznan. serija (4/7)
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ŽARIŠČE
20.30 POLITIK NOVEGA KOVA, angl.
naniz. (12/14)
21.05 DOSJE
21.45 Antun Šoljan: GALILEJEV VNE-
BOHOD, drama HTV

22.45 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.10 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA:
IGRA, NIZ IN ZMAGA, angl.
nadalj. (13/13)
HEMINGWAY, evrop.-amer. na-
dalj. (2/8)
0.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.30 Video strani - 16.40 Sova (pono-
vitev) - 17.55 Športni pregled (ponovitev)
- 18.25 Regionalni programi - Ljubljana:
Slovenska kronika - 19.30 Dnevnik KP
- 20.00 Videošpon - 20.30 Gospodarska
oddaja: 10.000 obratov - 21.00 Sedma
steza - 21.30 Ciklus filmov Marlene
Dietrich-J. von Sternberga: Plavalasa
Venera (amer. film, ČB) - 23.05 Talk
show - 23.35 Video strani

TOREK, 14. VII.

SLOVENIJA 1

8.55 - 12.10 in 15.45 - 0.05 TELETEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 PROGRAM ZA OTROKE
ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.10 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE:
SRCE
10.35 LJUDJE IN PSI, 1. del
11.00 SEDMA STEZA, ponovitev
11.30 PRISLUHIMO TIŠINI, pono-
vitev
11.45 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH
STIKIH, ponovitev
12.00 POROČILA
16.00 VIDEO STRANI
16.10 NAPOVEDNIK
16.15 PLAVOLASA VENERA, pono-
vitev amer. filma (ČB)
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 PROGRAM ZA OTROKE
BISKVITKI, amer. risana serija
(1/13)
18.40 ALPE - DONAVA - JADRAN
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ŽARIŠČE
20.30 NOVOSTI ZALOŽB
20.45 AMBASADORKIN SOPROG,
franc. nadalj. (2/13)
21.45 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.10 POSLOVNA BORZA
22.25 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA:
PROBLEMČKI, angl. naniz. (1/9)
ZAKON V LOS ANGELESU,
amer. naniz. (1/19)
GLASBENI UTRINEK: P. I.
Čajkovski: CVETLIČNI VALČEK

SLOVENIJA 2

14.15 Video strani - 14.25 Dosje
(ponovitev) - 15.05 Sova (ponovitev) -
16.50 Svet poroča - 17.30 Slovenci v
zamejstvu - 18.00 Regionalni programi -
Koper: Slovenska kronika - 19.00 Modro
poletje (španska nadalj., 11/38) - 19.30
Dnevnik ZDF - 20.00 Orion - 20.30
Glasba, show in cirkus - 21.35 Omizje -
23.35 Svet poroča (ponovitev) - 0.15
Video strani

SREDA, 15. VII.

SLOVENIJA 1

10.00- 12.10 in 16.25- 0.45 TELETEKST
10.15 VIDEO STRANI
10.25 PROGRAM ZA OTROKE
BISKVITKI, amer. risana serija,
ponovitev (1/13)
ALICE V DEŽELI RISB, oddaja
TV BIH (1/8)
11.00 AMBASADORKIN SOPROG,
ponovitev franc. nadalj. (2/13)
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
16.40 VIDEO STRANI
16.50 NAPOVEDNIK
16.55 BREZDOMCI, ponovitev angl.
dok. serije (2/4)
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 PROGRAM ZA OTROKE
ŽIV ŽAV
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
ŽARIŠČE
20.30 FILM TEDNA
UMOR POSEBNE VRSTE, angl.
film
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 KRONIKA, kanadska dok. serija
(14/26)
23.10 NAPOVEDNIK
23.20 SOVA:
NENADNI USPEHI, amer. naniz.
(9/19)
ZAKON V LOS ANGELESU,
amer. naniz. (2/19)

SLOVENIJA 2

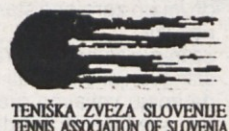
Opomba: 20.00 v športni sredi: Nica - GP
v atletiki
16.50 Video strani - 17.00 Sova (pono-
vitev) - 18.25 Regionalni programi -
Maribor: Slovenska kronika - 19.30
Dnevnik KP - 20.00 Športna sredi - 22.30
Slovenski komorni zbor - 23.30 Video
strani

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

TENIŠKI TURNIRJI

BOSS

Serijski teniški turnirji BOSS - open gre naprej. V soboto in nedeljo, 11. in 12. t.m. je na
vrsti četrti srečanje, tokrat v Novem mestu. Lestvica po tretjem, ljubljanskem turnirju je:

MOŠKI:									
1.	JAGAČ RENE	(ŽTK MARIBOR)	14 točk	5.	7.	KOS PETER ml.	(SL BISTRICA)	7 točk	
2.	MUOVČ SIMON	(SL BISTRICA)	13 točk	8.		KRUŠIČ TADEJ	(ŽALEC)	6 točk	
3.	VENGUST RADO	(KOMENDA)	12 točk	ŽENSKE:					
4.	POGAČNIK ALEŠ	(VIČ - LJUBLJANA)	8 točk	1.		KOS BRANKA	(LJUBLJANA)	17 točk	
5.	7.	ŽORŽ VIADO	(VIČ - LJUBLJANA)	7 točk	2.		SZABO KAROLINA	(VELENJE)	16 točk
5.	7.	BERGEL ALEŠ	(DOMŽALE)	7 točk	3.		MEGLIČ KATJA	(TRŽIČ)	12 točk
					4.		TRATNIK ALENKA	(KRANJ)	10 točk

NOVOMESTO-11.in12.7.1992

igrišča TK Novo mesto - PORTOWALD

Maribor 2. - 3. 5. 92 Velenje 16. - 17. 5. 92 Ljubljana 20. - 21. 6. 92 Novo mesto 11. - 12. 7. 92 Ptuj 25. - 26. 7. 92
Kranj 8. - 9. 8. 92 Nova Gorica 22. - 23. 8. 92 Koper 5. - 6. 9. 92 Ljubljana 19. - 20. 9. 92

VISA

Preprosto na vrhu.

ABANKA D.D. LJUBLJANA

VISA CENTER

V svetu in pri nas
uporablja VISA kartico
že 280 milijonov ljudi.
Z njo lahko plačujete na
9,5 milijonih mestih.
Na kateremkoli od 100.000 VISA avtomatov po svetu
se boste 24 ur na dan lahko oskrbeli z manjšimi vsotami denarja,
primerna pa je tudi za plačevanje velikih nakupov in storitev,
pa tudi za drobna, vsakdanja plačila doma ali v tujini.
Razpolagajte s svojim denarjem brez gotovine.
Bodite na vrhu!

INFORMACIJE V VSEH POSLOVNIH ENOTAH ABANKE

Na podlagi 12. člena začasnega pravilnika o dodeljevanju stanovanjskih posojil v občini Novo mesto in sklepa Izvršnega sveta Skupščine občine Novo mesto z dne 30. 6. 1992 Izvršni svet Skupščine občine Novo mesto objavlja

RAZPIS za dodeljevanje stanovanjskih posojil v občini Novo mesto

Razpoložljiva sredstva za dodeljevanje posojil so:

- za individualne posojilojemalce 72.040.000,00 SIT
- za neprofitne stanovanjske organizacije 48.026.000,00 SIT

Fizične osebe

SPLOŠNI POGOJI

Na razpisu posojil v občini Novo mesto lahko sodelujejo državljani Republike Slovenije, če:

- si z nakupom ali gradnjo primerne stanovanja v občini Novo mesto prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje,
- jim je zaradi spremenjenih družinskih, zdravstvenih ali socialnih razmer dotedanje stanovanje v občini Novo mesto postalo neprimerno,
- si svoje stanovanjske razmere izboljšujejo ali razrešujejo s preno, sanacijo ali obsežnejšim vzdrževanjem v občini Novo mesto.

POSEBNI POGOJI

Upravičenci morajo izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da nimajo primerne stanovanja,
- da so lastniki ali solastniki stanovanja, ki ga prenavljajo, ali stanovanjske hiše, ki jo gradijo ali prenavljajo,
- da imajo zgrajeno stanovanjsko hišo najmanj do 3. gradbene faze,
- da imajo sklenjeno predkupno ali kupno pogodbo za nakup stanovanjske hiše ali stanovanja,
- da imajo veljavno gradbeno dovoljenje za gradnjo stanovanjske hiše ali potrdilo o priglasitvi del za preno stanovanjske hiše ali stanovanja in gradijo v skladu z odobreno gradbeno-tehnično dokumentacijo,

- da niso sami ali njihovi družinski člani že lastniki primerne stanovanja ali stanovanjske hiše,
- da so kreditno sposobni.

Upravičenec lahko pridobi posojilo za nakup oz. gradnjo in preno stanovanjske hiše ali stanovanja glede na število družinskih članov, in sicer:

Število družinskih članov	Stanovanjska površina m ²
1	do 45
2	do 57
3	do 69
4	do 81
5	do 93

Za vsakega nadaljnjega družinskega člana se priznava dodatnih 10 m².

Pravne osebe

Pravne osebe lahko pridobijo posojilo, če imajo sedež na območju občine Novo mesto in če so:

1. ustanovljene za pridobivanje, upravljanje in oddajanje neprofitnih stanovanj in vpisane v register neprofitnih stanovanjskih organizacij iz 94. člena Stanovanjskega zakona,
2. ustanovljene za pridobivanje in upravljanje lastnih stanovanj in vpisane v register neprofitnih stanovanjskih organizacij iz 94. člena Stanovanjskega zakona,
3. investitorji najemnih neprofitnih stanovanj na demografsko ogroženem območju, tudi če ne izpolnjujejo pogojev za vpis v register neprofitnih organizacij iz 94. člena Stanovanjskega zakona.

VIŠINA POSOJILA IN ODPLAČILNI POGOJI

Za izračun posojila bo za vrednost stanovanja upoštevana cena 60.000,00 SIT za 1 m².

Upravičenec lahko dobi posojilo za nakup oz. gradnjo in preno stanovanjske hiše ali stanovanja največ do 40% vrednosti primerne stanovanja oziroma vrednosti vlaganj v stanovanje.

Obrestna mera za odobrena posojila po tem razpisu je R + 6%.

Odplačilna doba za novogradnje in nakupe stanovanjskih hiš oz. stanovanj je največ 15 let, za preno stanovanjskih hiš oz. stanovanj je največ 7 let in je odvisna od višine odobrenega posojila in kreditne sposobnosti upravičenca.

Odobreno posojilo bo potrebno obvezno zavarovati pri zavarovalnici.

VLAGANJE PROŠENJ

Fizične osebe:

Prosilci za posojilo dobijo ustrezne obrazce pri Sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, soba 27/I.

K vlogi za posojilo morajo priložiti naslednja potrdila:

- potrdilo o državljanstvu,
- potrdilo o številu družinskih članov,
- sklep o invalidnosti upravičenca ali člana njegove družine (samo prosilci, ki uveljavljajo invalidnost),
- mnenje centra za socialno delo o motnjah v duševnem in telesnem razvoju ali trajni nesposobnosti za delo za upravičenca ali člana njegove družine (samo prosilci, ki to uveljavljajo),
- mnenje centra za socialno delo o statusu samohranilca (samo prosilci, ki to uveljavljajo),
- pisno mnenje delodajalca o tem, da je prosilec strokovnjak, z ustreznimi izobrazbami, za prosilce s praviloma VII. stopnjo strokovne izobrazbe, ki lahko največ prispevajo k razvoju,
- zemljiškoknjižni izpisek o lastništvu stavbnega zemljišča, na katerem gradi oz. prenavlja stanovanjsko hišo oz. stanovanje,
- predkupno ali kupno pogodbo za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše,
- gradbeno dovoljenje za gradnjo stanovanjske hiše ali potrdilo o priglasitvi del za preno stanovanja oz. stanovanjske hiše,
- popis del s predračunom za preno, sanacijo ali obsežnejše vzdrževanje stanovanja ali stanovanjske hiše, ki ga izdelala pooblaščenca organizacija ali oseba,
- potrdilo o zaposlitvi in o povprečnem osebnem dohodku za zadnje tri mesece pred razpisom posojila ter svojih obveznostih in enako potrdilo za zakonca in ostale družinske člane.

Pravne osebe

Pravne osebe morajo vlogi za pridobitev posojila priložiti:

- priložilo 3 iz priglasitve za vpis v sodni register,
- mnenje pristojnega organa, da pravna oseba izpolnjuje pogoje iz 94. člena Stanovanjskega zakona,
- program pridobivanja novih in posegov v obstoječa neprofitna stanovanja,
- dokazila o lastnih sredstvih za sofinanciranje.

Vloge se bodo reševale v skladu z začasnim pravilnikom o dodeljevanju stanovanjskih posojil v občini Novo mesto ter tem razpisom.

Vloge sprejema Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora občine Novo mesto, Ljubljanska c. 2, soba št. 27/I.

Vsi prosilci morajo oddati svoje vloge najkasneje v 30 dneh po objavi razpisa.

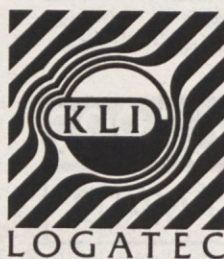
Vsak prosilec bo pisno obveščen o rešitvi svoje vloge najkasneje v 30 dneh po zaključku roka za vložitev vlog za odobritev posojila.

Številka: 403-53/92-9

Datum: 30. 6. 1992

Predsednik
mag. BOŠTJAN KOVAČIČ, i.r.

KMETJE IN DRUGI LASTNIKI GOZDOV PRILOŽNOST TUDI ZA VAS!

po ugodni ceni odkupuje
hlodovino smreke in bukve

Informacije:
KLI LOGATEC, p.o.
61370 Logatec, Tovarniška 36
Telefon: 061/741-711 int. 276
Telex: 31-656, telefax: 061/741-279

OMAHNILA Z MOSTA 7 METROV GLOBOKO

SEVNICA — V soboto, 27. junija, je 22-letna Asima M. iz Sevnice ob 5.30 šla v službo v Jutranjko. Savo je prečkala po novem mestu na Radni, ki je zaprt, o čemer pričajo ne le opozorilne table, ampak tudi mreža na vsaki strani. Asima jo je na eni strani preplezala, prehodila most, ko pa je hotela mrežo preplezati še na drugi strani, je omahnila pod most. Padla je 7 metrov globoko, vendar jo je odnesla brez hujših poškodb. Odpeljali so jo v sevnjski zdravstveni dom, od tam pa na opazovanje v celjsko bolnišnico.

NOVA OPREMA

UGODNA PRODAJA SEDEŽNIH GARNITUR IZ GOVEJEGA USNJA

V času od 25. junija 1992 do 15. julija 1992 vam v prodajalni **NOVE OPREME** v Slovenj Gradcu in Novem mestu nudimo naslednje ugodnosti:

SEDEŽNE GARNITURE V USNJU

- PARTNER (T, D, K, F)
- LARA (T, D, F)
- LARA (T, 2 F)

pri takojšnjem plačilu:
196.981,30 SLT s P.D.
181.983,30 SLT s P.D.
185.406,80 SLT s P.D.

SEDEŽNE GARNITURE V BLAGU

- SATURN (T, D, F)
- SATURN (T, 2 F)

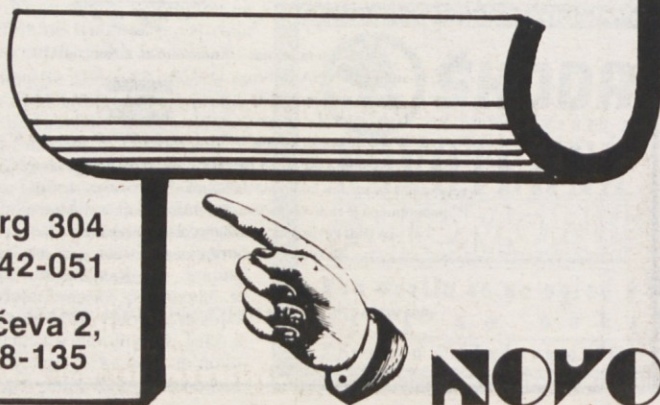
pri takojšnjem plačilu:
76.710,00 STL s P.D.
71.358,00 SLT s P.D.

ZA VSE OSTALE PROIZVODE
VAM NUDIMO PRI
TAKOJŠNJEM PLAČILU
15% POPUSTA.

INFORMACIJE:

SLOVENJ GRADEC,
NOVA OPREMA, Stari trg 304
Telefon: 0602 44-185, 42-051

NOVO MESTO, Adamičeva 2,
Telefon: 068 22-802, 28-135

SREČNE DRUŽINE BODO POLETI NA DOBRNO DRUGE LAHKO TO POSTANEJO

Zdrava prehrana in najboljši zrak, masaže, savne in solariji, konjeniški šport in tenis zeliščne in termalne kopeli, medicinski program, kakršnega želite, individualni izleti, vse za lepo in zdravo telo.

Poletje Dobrna '92!

ODKRIJMO DOBRNO POLETI

zdravilišče dobrna

Zdravilišče Dobrna,

tel.: 063 / 778 110

fax: 063 / 778 034

KUPON
10%
POPUST

VI NAM — MI VAM

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaksu: (068) 24-898 do torka do 10. ure.

NOVOST IZ TOVARNE ZAVES velana

po tovarniških cenah odslej tudi na Dolenjskem, Beli krajini in Posavju

Pridemo na dom z vzorci, nasveti, metrom. Izberete zaveso, mi vam jo sešijemo in prinesemo domov.

Pokličite nas! Tel.: (068) 50-153, 58-494

BETONAL TREBNJE

proizvodnja, prevoz in strojno vgrajevanje betona

Tel. (068) 45-650
45-651
45-652

Cenjene kupce obveščamo, da lahko pri nas naročijo kvalitetne betone in storitve betoniranja po konkurenčnih cenah. Za takojšnja plačila nudimo 5% popusta!

Možnost dostave na dom, dajanje do registracije približno 47%.

Posredovanje pri prodaji rabljenih vozil, odkupi, izvedeniške cenitve.

Uno od 10.120 DEM
Tipo od 13.900 DEM
Tempra od 15.800 DEM
Croma od 21.500 DEM

AMI d.o.o., Ljubljanska c. 27,
Novo mesto
tel/fax: (068) 26-010

Delovni čas: od 9. do 15. ure

Peugeot 405 GLI — cena do registracije 26.300 DEM.

DOBAVA TAKOJ!

Canon

servis — trgovina

FOTOKOPIRNI APARATI

TELEFAKSI

FOTOKOPIRNI PAPIR

POTROŠNI MATERIAL

ugodne cene!

BIRING

Jednštica 27, 68000 Novo mesto

fax: 068/26-004

TOMU d.o.o.
Olševik 13 b
61240 Kamnik

S kovinskimi regali, primernimi za živilsko stroko, opremljamo: trgovine, butike, knjižnice, kletne prostore, skladišča, diskonte...

od ideje našega arhitekta do izvedbe!
Tel. (061) 831-274

AVTODELI

ZASTAVA 101, 128, 750, P-126 • JUGO • GOLF • TOMOS • po naročilu v najkrajšem možnem času priskrbimo pločevino in ostale dele za vsa zahodna in japonska vozila. Stalno na zalogi oljni, zračni filtri in filtri za goriva 90% vseh vozil. Amortizerji MONROE, disk ploščice FERODO, avtoprevleke. Dobite nas vsak delovnik od 8. do 18. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure na C. komandanta Staneta 6 v Novem mestu (podhod Alpine). Tel. (068) 23-432.

Trgovina Trebnje, tel. (068) 44-044

Turistična agencija

Palček

POCENI NA DOPUST!

7 polpenzionov v hotelu Brioni (A kat.) v Puli samo 160 DEM

3 polni penzioni v hotelu Brioni samo 70 DEM

Otroci imajo 50% popusta!

Tenis zastoni!

Najem apartmaja Punta Verudela — najem apartmaja že od 20 DEM na dan dalje

Informacije: Turistična agencija Palček tel.: (063) 333-62

MANA
turistična agencija

Turistična agencija
PARTIZANSKA 7, NOVO MESTO
telefon: 068-28-136

pooblaščenca agencija za
KOMPAS HOLIDAYS
GLOBTOUR
SLOVENIJATURIST
in boljše privatne agencije

* SLOVENIJA
* ISTR
* POČITNICE V TUJINI

MANA
turistična agencija

PLANINCI in LOVCI

najboljši planinski in lovski čevlji po tovarniških cenah na obroke

CELOTNA TURISTIČNA PONUDBA
NA ENEM MESTU

MANA
turistična agencija

Avtotohiša Berus
servisno prodajni center

Velika Cikava 23
Novo mesto

se priporoča s konsignacijsko prodajo vozil iz programa VOLKSWAGEN — AUDI, servisiranjem in ostalimi popravili za navedena vozila.

Informacije po telefonu: (068) 25-098
fax: (068) 25-641

AVTO ŠOLA DUAL EXPRES

POSPEŠENI TEČAJ IZ CPP

18 let in tisti, ki boste svoj 18. rojstni dan praznovali v šolskem letu 92/93. Posebno ugodno je za vse, ki opravljajo izmensko delo. Tečaj bo dopoldne od 8. do 13. ure in popoldne od 15. do 20. ure v centru Novega mesta, na Glavnem trgu 30 (nad slaščičarno), od 20. julija dalje.

Za vse tiste, ki bi želeli počitnice kombinirati s koristnim delom, bomo organizirali **pospešeni tečaj iz CPP za A in B kategoriji**. Tečaj bo zagotovo končan do konca julija, predavanja bodo v dopoldanskem času, tako da bo čas tudi za druge aktivnosti. Prijavite se lahko vsi, ki ste dopolnili 18 let in tisti, ki boste svoj 18. rojstni dan praznovali v šolskem letu 92/93. Posebno ugodno je za vse, ki opravljajo izmensko delo. Tečaj bo dopoldne od 8. do 13. ure in popoldne od 15. do 20. ure v centru Novega mesta, na Glavnem trgu 30 (nad slaščičarno), od 20. julija dalje.

SERVIS IN REZERVNI DELI KOLES

Jože Smole
Žabja vas 27
tel.: (068) 21-952

* prodaja uvoženih koles in koles znamke ROG na obroke
* pooblaščen servis za kolesa znamke ROG in servis za vsa ostala kolesa
* na zalogi vsi rezervni deli

S M O L E

Delovni čas:

vsak dan od 9. do 12. ure in od 14.30 do 17.30
ob sobotah od 9. do 12. ure
ob ponedeljkih zaprto

Zrno

Trgovina d.o.o.
Gmajna 6, Raka Tel. (0608) 75-541

vam v svoji trgovini na RANČU nudi vse za kmetijstvo in gospodinjstvo po ugodnih cenah • rezervne dele za traktorje in kmetijske stroje • kmetijsko mehanizacijo • orodja • umetna gnojila: urea po 650,00 SIT, kan po 720,00 SIT, NPK 13x10x12 po 700,00 SIT, NPK 10x20x30 po 1.150,00 SIT, NPK 15x15x15 po 800,00 SIT • škropiva • semena • radensko • pivo • sokove • sladkor • olje • sol • gradbeni material

posebno ugodno: armaturne mreže 9/6 po 4.299,00 SIT, cement apno (vreča) po 330,00 SIT
V ceno je vračunan prometni davek!

Pri sosedu nič več ne kaplja !

Ne zamenjamo vodovodnih pip in mešalnih baterij, ker jih popravimo oziroma obnovimo. Popravimo tudi tiste, ki so vam jih vodovodni inštalaterji zamenjali in rekli, da so zanič. Zamenjani deli pri obnovljenih pipah in mešalnih baterijah imajo EVROPSKI ATEST.

Za opravljeno delo dajemo 5 let garancije. Prevoz ne zaračunavamo.

Informacije in naročila po tel. (068) 87-543 non stop.

Avto-hit

TRGOVINA Z VOZILI IN DELI NOVO MESTO D.O.O.
68000 Novo mesto, Stranska vas 1 • Telefon/Telefax 068/43-502

Najugodnejša ponudba vozil znamke FORD, MAZDA, OPEL v Sloveniji

Ponudba vozil na zalogi, dobava takoj!

FORD FIESTA 1.1 i CL, 4V 19.950 DEM
FORD FIESTA 1.4 i CLX, 3V 22.850 DEM
FORD ESCORT 1.3 i CL, 3V 23.300 DEM
OPEL ASTRA 1.4 i GL, 3V, radio 24.510 DEM
SUZUKI ALTO 800 GA, 3V 12.310 DEM
in ostala vozila po želji kupca s kratkimi dobavnimi roki.

Cene veljajo do registracije. Vsa vozila lahko kupite z možnostjo odkupa rabljenega vozila. Za podjetje nudimo možnost najema leasinga, fizične osebe pa najema kredita.

Se priporočamo!

AVTO HIT d.o.o. Novo mesto

VI NAM — MI VAM

DOLENJSKI LIST

trgovski center črnuče

INFORMACIJE IN NAROČILA

Tel.: 061/371-176
061/374-543
Fax: 061/374-693

POSEBNA PONUDBA

AVTOMOBILI FIAT IN ALFA — 10% POPUST:

	Stara cena v SLT	Nova cena v SLT
PANDA 750 L	767.100,00	690.390,00
UNO 45 S	961.800,00	865.620,00
UNO 60 S	1.144.800,00	1.030.320,00
TIPO 1,6 SX	1.409.700,00	1.268.730,00
ALFA 33 1,3	1.322.760,00	1.190.500,00

Cene so do registracije in veljajo do spremembe tečaja DEM.

DOBAVA TAKOJ! KOLIČINE SO OMEJENE!

Pri nakupu novega avtomobila je možen odkup rabljenega avtomobila

MOŽEN NAKUP FIAT CINQUECENTO

PANDA 4x4 za 1.097.000,00 SLT — cena do registracije

LADA NIVA 4x4 za 650.000,00 SLT — tovarniška cena

VELIKA IZBIRA ORIGINALNIH NADOMESTNIH DELOV **FIAT**

POSEBNI POPUSTI ZA VOZILA LADA V SODELOVANJU S COOPING d.d.

stara cena		nova cena
565.469 SIT	LADA SAMARA 1300/3v	457.800 SIT
596.270 SIT	LADA SAMARA 1500/3v	483.800 SIT
644.515 SIT	LADA SAMARA 1300/5v	520.000 SIT
677.028 SIT	LADA SAMARA 1500/5v	546.000 SIT
509.275 SIT	LADA KARAVAN 1500	410.800 SIT
650.000 SIT	LADA NIVA 1600	525.200 SIT

POHITITE, DA NE ZAMUDITE!

tedenski koledar

Četrtek, 9. julija - Veronika
 Petek, 10. julija - Amalija
 Sobota, 11. julija - Olga
 Nedelja, 12. julija - Mohor
 Ponedeljek, 13. julija - Jolanda
 Torek, 14. julija - Jelena
 Sreda, 15. julija - Vladimir

LUNINE MENE

14. julija ob 20.06 - ščip

kino

BREŽICE: Od 10. do 13.7. (ob 20.30)
 ter 12.7. (tudi ob 18. uri) ameriški

kmetijski stroji

TROSILEC hlevskega gnoja Taifun
 2200 ugodno prodam. ☎ 58-068, po 21.
 uri. 2964

ŽITNI KOMBajn Farh 88, izpra-
 ven, ugodno prodam. ☎ (0608)67-146,
 Frigel Jože, Loče 19, Dobova. 2971
KOMBajn za žito Lanz, širine 2.10
 m, prodam. ☎ 76-297. 2981
KOMBajn za žito, znamke Kodel-
 Bohm, širina 190 cm, prodam. ☎ 73-318.
 2995

TRAKTOR Linder, 28 km, s koso,
 prodam. Golob, Vel. Slatnik 15. 3017

motorna vozila

ZELO UGODNO prodam osebni av-
 to vatrburg karavan v voznem stanju, ne-
 registriran, letnik 1983, in dva pujska kot
 odvojka ali za nadaljnjo rejo. ☎ 47-857.
 2940

ŠKODO 105 L, letnik 1986, prodam
 za 2400 DEM. ☎ 85-136. 2950
R4 in **Z 750** prodam po delih ali kom-
 plet. ☎ 43-675. 2954

MOTORNO KOLO Tomos 14M,
 letnik 1987, registriran do 1/93, dobro
 ohranjen, prodam ali zamenjam za ETZ,
 letnik 1983, z mojim doplačilom. Franc
 Zorič, Zbure 1, Šmarješke Toplice. 2956

126P, letnik 1988, ugodno prodam.
 Matjaž, ☎ 22-029. 2958

Z 750, letnik 1984, prodam. ☎ 25-
 195. 2959

OPEL kadet 1.4, letnik 1983, prodam.
 ☎ (0608)77-746. 2960

GOLF D, letnik 1984, S paket, pro-
 dam za 6300 DEM. ☎ 20-387. 2966

OPEL KADET D, letnik 1983, pro-
 dam ali menjam za cenejše vozilo, lahko
 tudi karambolirano. ☎ 78-275. 2968

GOLF D, S paket, rdeč, letnik 1984,
 dobro ohranjen in malo prevoženih kilo-
 metrov, prodam. Radkovič, Drča 7, Sent-
 jernej. 2970

Z 750 LC, letnik 1979, prodam. ☎ 65-
 092. 2972

R5 CAMPUS, september 1991, pet
 vrat, metalik barve, tonirana stekla, pro-
 dam. ☎ 28-734. 2973

GOLF JGL, bencin, letnik 1981, pro-
 dam. ☎ 41-119. 2975

R4 GTL, letnik 1985, kompresor in
 CO2 varilni aparat ugodno prodam. ☎
 25-894. 2982

126 PGL, letnik 12/87, prodam. ☎
 21-568. 2985

GOLF D, letnik 12/83, ohranjen,
 prodam. Drage 1, Suhor. 2989

R4 GTL, letnik 1987, prodam. Janko
 Hočevar, Zloganje 32, Škocjan. 2991

JUGO 45 Koral, letnik 1988, prodam.
 ☎ 24-648. 2992

NOVE in rabljene dele motorja za jugo
 45 prodam. ☎ 21-677. 2999

JUGO 55 A, letnik 1990, registriran
 do 6/93, prodam. Kavšček Jože, Vel.
 Bučna vas 41a. 3001

Z 101 GTL, 12/83, odlično ohranje-
 na, prvi lastnik, prodam. Žulic, Adamci-
 va 6. 3002

JUGO 45, letnik 1989, registriran do
 5/93, prodam. ☎ 27-393. 3003

JUGO 45 Koral, letnik 1988, prevo-
 ženih 33.000 km, prodam. ☎ 58-263.
 3009

PEUGEOT 404, registriran do 4/93,
 prodam. ☎ 61-083, dopolne. 3010

CTX 80, letnik 1991, dobro ohranjen,
 prodam ali menjam. ☎ 22-950. 3012

gangsterski film Bugsy.

ČRNOMELJ: 9.7. (ob 21. uri) romantič-
 na komedija Zelena karta. 10.7. (ob 19.
 uri) romantična komedija Moja punca.
 12.7. (ob 21. uri) ameriški psihološki tri-
 ler Ko jagenjčki utihnejo.

KRŠKO: 12.7. (ob 18. uri) ameriška
 komedija Črni Fred.

METLIKA: 10.7. (ob 21. uri) romantič-
 na komedija Zelena karta. 12.7. (ob 19.
 uri) romantična komedija Moja punca.

NOVO MESTO: 9. in 10.7. (ob 18. in
 20. uri) ter od 11. do 13.7. (ob 18. uri)
 ameriški ljubezni pustolovski film
 Vrnitev v plavo laguno. Od 11. do 13.7.
 (ob 20. uri) ameriška komedija Dvojčici.
 Od 14. do 17.7. (ob 18. in 20. uri)
 premiera ameriškega futurističnega tri-
 lerja Treejack.

PRODAM Z 101, letnik 1982. ☎
 068/23-585 (zvečer).

126P, letnik 1988, prodam ali zame-
 njam za R4, letnik 1986-89. ☎ 25-113.
 3015

LADO 1600, ford Orion 1.61, rabljen
 pralni stroj, štedilnik, kotno klop in etažno
 centralno peč prodam. ☎ 25-645, popol-
 dne. 3018

Z 101, letnik 1976, dobro ohranjen,
 prvi lastnik, prodam. Stane Rozman, Par-
 tizanska 23. 3019

R4, letnik 1990, rdeč, ugodno prodam.
 ☎ 52-201. 3020

NOVOTEHNA AVTOMOBIL

NA ZALOGI

		tov. cena
Citroen:		
BX 15 TGE	1.080.000 SIT	
BX 16 TGS	1.210.000 SIT	
Fiat:		
PANDA 1000 S	7.120.000 LIT	
TIPO 1.8 SX	12.181.000 LIT	
TEMPRA 1.8 I.E.	14.848.000 LIT	
CROMA 2.0 S.I.E.	17.402.000 LIT	
PICK UP BZ 1.3	16.550.000 LIT	
PASSAT: B/D, TD		
od 1600 do 1800 ccm		
konsignacijska prodaja v Metliki		
Škoda:		
FAVORIT 135 L	7.200 DEM	
FORMAN 135 L	8.700 DEM	
PICK UP	7.500 DEM	
Hyundai: (tudi na leasing)		
LANTRA 16 V 1.6	10.535 \$	
PONY SEDAN GLS 1.5	8.215 \$	
PONY HATCHBACK 1.5	7.164 \$	

ugoden kredit!

Dajatve plačljive v SIT po srednjem teča-
 ju Banke Slovenije na dan plačila vozila.

Telefon: (068) 28-066

obvestila

ŽALUZIJE-ROLETE izdelujemo in
 montiramo po konkurenčnih cenah. ☎
 (068)44-662. 2977

PIŠCANCE, BELE, stare štiri tedne,
 bomo prodajali 11.7.1992. ☎ 44-862.
 Višček, Račje selo, Trebnje. 2948

IZVAJAMO strojno polaganje kom-
 pletnih betonskih tlakov - estrihov. ☎ 26-
 990. 2952

RADIATORJI AERTERMIK

po ugodni ceni
 dolžina 1 m samo 6.500 SIT
 tel.: (068) 65-407

MESARSTVO Bobič Pavle iz Škoc-
 jana obvešča cenjene stranke, da bo me-
 sica v Škocjanu zaprta od 20.7.1992 do
 6.8.1992 zaradi kolektivnega dopusta. 2990

NANCA
 Trgovina
 na žibertovem
 hribu v Novem
 mestu
 tel. (068) 28-875

Sposojanje po-
 ročnih oblek in
 dodatkov.
 Se priporočamo!

BAKRENA IN NERJA- VEČA PLOČEVINA:

Na zalogi imamo bakreno
 pločevino debeline 0,55 mm v
 ploščah in rolah; cena 430
 SLT/kg ter nerjavečo bruše-
 no pločevino debeline 0,8 mm
 in 1 mm po ceni 438 SLT/kg,
 nerjavečo nebrušeno ploče-
 vino 0,8 mm in 1 mm po ceni
 345 SLT/kg.
 Informacije po telefonu (061)
 262-230, fax: (061) 265-165.

Poslovni prostor, cca 30 m², iš-
 čemo v centru Novega mesta za
 predstavnostno častopisa. Obve-
 zen telefon. Inf. tel./fax. (061) 153-
 147 ali tel. (061) 579-286

preklICI

OPOZARJAM gospo Faniko Nikič,
 stanujočo v Sevnici, Česta na grad 15a, da
 takoj preneha z lažnimi izjavami in žalit-
 vami, sicer bom vložil tožbo. Janez Niko
 Marn, Svetina 2, Štore. 2976

posest

HIŠO, velikosti 9x12, na parceli 750
 m², v Trebnjem na Dolenjskem, še v
 gradnji, ugodno prodam. ☎ (0609)610-
 237. 2935

ENOSTANOVANJSKO hišo v Treb-
 njem, takoj vseljivo, in zidanico, primer-
 no za vikend, nad avto cesto Trebnje -
 Novo mesto, prodam. ☎ 44-056. 2946

STAREJŠO HIŠO v Brežicah, lepa
 lokacija, 3000 m² parcele, voda, elektri-
 ka, telefon, gospodarsko poslopje, pro-
 dam za 65.000 DEM. ☎ (061)106-180. 2947

HIŠO, 3 ha zemlje in 3 ha gozda, blizu
 Sevnice, prodam. Informacije na ☎
 (041)155-205. 2951

V SEMIČU prodam gradbeno parcelo
 z vso potrebno dokumentacijo. Možnost
 obročnega odplačevanja. ☎ 50-123. 2961

STARO HIŠICO z nekaj zemlje v
 Dobriču pri Črnomlju prodam. ☎
 (0608)60-031. 2969

HIŠO pri Krškem prodam. Selitev
 možna takoj. Cena po dogovoru. ☎
 (0608)34-983. 2986

ZAZIDLJIVO PARCELO v bližini
 Šmarjete prodam. ☎ 42-142. 2998

HIŠO v peti gradbeni fazi prodam ali
 menjam za stanovanje. Šifra: »TREB-
 NJE«. 3000

VIKEND v Starih Žagah 9 prodam za
 30.000 DEM. ☎ (061)317-418 ali (061)
 644-012. 3005

STAREJŠO HIŠO z gospodarskim
 poslopjem in 70 a zemlje v Beli krajini,
 prodam. ☎ 51-577. 3021

PRODAM najboljšemu ponudniku
 hišo (četrti faza), lokacija Rateč. ☎
 21-218 in 28-850. 3025

prodam

MIZARSKI štiristranski skobeljni
 stroj in mizni rezkar prodam. ☎ 44-871. 2937

SPALNICO, staro šest let, prodam.
 Cena po dogovoru. Šober, Tomšičeva 13,
 Brežice, popoldne. 2938

PRIKOLICO Adria optima tl 310
 prodam. ☎ 22-729, 43-722, popoldne. 2939

UGODNO PRODAM hladilno skri-
 njo, 320 litrov, dobro ohranjeno, in 45 m²
 stroporja, debeline 5, cm za izolacijo. ☎
 87-330. 2941

ŽENSKA KOLESA, električni štedil-
 nik, vse malo rabljeno, poceni prodam.
 ☎ 21-155. 2942

ATARI igrice 2600, skate bike in city
 bike ugodno prodam. ☎ 27-996. 2943

KOMPRESOR s 50 litrskimi bojler-
 jem in avtoradio Kamosonic ter motor za
 jugo 55 prodam. ☎ 76-312, Hočevar,
 Klepovnik pri Škocjanu. 2944

ŠROTAR za rušenje in mletje koruze
 ugodno prodam. ☎ 65-440. 2949

TRI breje krave prodam zaradi pre-
 usmeritve. Dolinšek Marjan, Dolenje
 Laknice 3, Mokronog. 2953

SONČNE KOLEKTORJE IMP -
 180x85, nove, in solarni modul 20% cene-
 je prodam. ☎ 57-318 - popoldne. 2955

TELICO FRIZIKO, brejo šest mese-
 cev, iz a- kontrole, prodam. Anton Pate,
 Dol. Kamenje 18. 2962

KOZOLEC na rigle, šest oken, v do-
 brem stanju, in hrastove deske, tri centi-
 metre, prodam. ☎ 40-807. 2963

MOTOKULTIVATOR Maestral z
 motorjem Acme, 8 ks, komplet s kosilni-
 co in frezo, vse novo, prodam po izredno
 ugodni ceni. ☎ 24-663. 2977

SATELITSKE ANTENE z montažo
 in garancijo prodam za 40.000 SLT ter
 nov daljinski telefon dometa do 30 km za
 61.200 SLT. ☎ 51-396. 2979

PLASTINJAKE, dvoplastna armira-
 na folija, močna konstrukcija, 22 m²,
 prodam. ☎ (0608)62-420. 2987

PRAŠICE, stare devet tednov, pro-
 dam. ☎ 78-323. 2994

COLN Maestral 18 z motorjem To-
 mos 4,8 prodam. ☎ (0608)32-414. 3004

NEMŠKI OVČARKI z rodovnikom,
 stari osem tednov, ugodno prodam. ☎
 45-616. 3006

VINO, belo in šmarico, ugodno pro-
 dam. ☎ (0608)32-644. 3006

ŠKROPILNICO ZA TRAKTOR,
 TV in vrtno kosilnico Panonija, malo rab-
 ljeno, prodam. ☎ 43-848, Cimermančič.

PLEMENSKEGA KOZLA, kozo
 molznico in dva mladiča prodam. ☎ 52-
 214 ali zvečer 50-102. 3011

PRISRČNE ČRNE PUDLE, sam-
 čke, prodam. ☎ 21-163, popoldne. 3013

ŽIVILSKO TRGOVINO ali lokal za
 katerokoli obrt v Novem mestu oddam in
 prodam kompletno opremo za trgovino.
 Naslov v oglašnem oddelku. 3023

razno

POZOR! Hujšajte brez diete. S shuj-
 ševalnim pasom do lepše linije. Naročila
 na ☎ (061)218-941. 2936

OPREMLJENO PRODAJALNO
 za živila dam v najem. Vegelj, Skopice pri
 Brežicah 18a. 2957

ZOBNE PROTEZE vseh vrst popra-
 vim hitro in poceni. Mestne njive 8, Novo
 mesto. ☎ 21-916. 2978

VARSTVO OTROK, od starosti ene-
 ga leta, v Trebnjem. Šifra: »BABY«. 2988

službo dobi

PRIJETNA NATAKARICA dobi
 delo. Šifra: »TREBNJE-TAKOJ«. 2967

ČE ŽELITE prodajati kvaliteten izde-
 lek in zaslužiti 20.000 SLT tedensko, se
 oglasite v restavraciji Domen pri Šmar-
 jeških Toplicah v torek, 14.7., ob 20. uri.

PRODAJALCE na terenu potrebuj-
 jem. ☎ 42-803. 2997

HONORARNO ali redno zaposlim še
 nekaj delavcev. ☎ (0608)75-663 po 20.
 uri. 3007

ZANESLJIVO ŽENSKO iščemo za
 trikrat tedensko pomoč v gospodinjstvu.
 ☎ 22-643. 3014

BISTRO Valentina zaposli simpatično
 dekle za delo v strežbi. ☎ 25-113. 3016

STE v finančni stiski? Nudim zaslužek
 100.000 SLT mesečno. Obvezen lasten
 prevoz. ☎ 65-711, v petek. Vinko Jenič,
 Dobindol 6, Uršna sela. 3022

STE v finančni stiski? Nudimo vam
 dober zaslužek z honorarnim ali rednim
 delom na terenu. Dobimo se v ponedeljek,
 13.7. ob 19. uri na terasi hotela Kandija.
 Žaželjen je lastni prevoz. 3024

stanovanja

NATAKAR išče sobo ali garsonjero v
 Črnomlju. ☎ 51-036. 2945

ODDAM stanovanje v okolici Nove-
 ga mesta. ☎ 76-508. 2965

STANOVANJE v Novem mestu (59
 m²) prodam ali zamenjam. ☎ 23-511.

STANOVANJE, 60 m², 20 km iz
 Novega mesta, prodam. Cena 25.000
 DEM ali po dogovoru. ☎ 26-288 po
 18. uri. 3026

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

ZAMENJAM garsonjero v centru
 Novega mesta za večje stanovanje v No-
 vem mestu z doplačilom. Šifra: »ZAME-
 NJAVA«. 2983

GARSONJERO ali enosobno stano-
 vanje za upokojenko vzamemo v najem.
 Damo predplačilo. ☎ 23-937, dopolne,
 ali 27-473, popoldne. 2993

ženitne ponudbe

52-LETNI samski invalid z mehanizi-
 rano kmetijo nujno rabi gospodinjstvo
 pomočnico. Možnost poroke, otrok ni
 ovira. Šifra: »SREČA IN ZDRAVJE«

NOVO — BABY SITTING — NOVO

VARSTVO OTROK NA VAŠEM DOMU
 v Novem mestu in Trebnjem, inf. po 15. uri
 po tel. (068) 85-882

Pivovarna UNION,
 Ljubljana

vabi k sodelovanju sodelavce

PREDSTAVNIKE

**OŠ Velika Dolina,
68261 Jesenice na Dolenjskem**

razpisuje
prosto delovno mesto

učitelja matematike in fizike z znanjem računalništva, za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Začetek dela 1. septembra 1992.
Pogoji: PU ali P s strokovnim izpitom.
Stanovanja ni.

Kandidati naj pošljejo prijave v 8 dneh po objavi razpisa.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po poteku razpisnega roka.

**KOMISIJA ZA VOLITVE, IMENOVANJA IN
ADMINISTRATIVNE ZADEVE**

SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

RAZPISUJE

prosto delovno mesto

**DIREKTORJA DOMA STAREJŠIH OBČANOV
NOVO MESTO**

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- najmanj višja strokovna izobrazba
- 5 let prakse na delovnih mestih s posebno odgovornostjo

Na podlagi sklepa komisije morajo kandidati predložiti svoj program dela in optimalne organiziranosti zavoda.

Kandidati naj prijave z življenjepisom, dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev ter programom dela pošljejo Komisiji za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, Novo mesto, 15 dni po objavi razpisa z oznako »za razpis«.

**ISKRA HIPOT, d.o.o.
Šentjernej, Trubarjeva 7**

VABILO K SODELOVANJU

Smo izvozno orientirana firma z mešano lastnino, ki proizvaja elektronske elemente, vezja in orodja ter opremo za zahtevni zahodnoevropski in ameriški trg s 40-letno tradicijo.

Za potrebe vodenja nabavnega in prodajnega sektorja vabimo k sodelovanju **ambicioznega ekonomista — komercialista** z visoko šolo in nekajletnimi izkušnjami ter znanjem nemškega jezika. Alternativno pa sprejmemo tudi diplomiranega strojnega ali elektroinženirja s komercialnimi izkušnjami.

Nudimo prijetno teamsko delo, dinamično in vzpodbudno delovno klimo. Stimulativna plača bo po individualni pogodbi. Razgovori s predhodno najavo na tel. 068 42-105, 42-104, 42-020, int. 213 ali pismeno prijavo pri kadrovski službi ISKRE HIPOT, d.o.o., Šentjernej, do 17. 7. 1992.

Skladno z 19. členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. l. RS 12/91)

**Svet
Srednje šole za gostinstvo in turizem
Novo mesto, Ulica talcev 3,**

razpisuje delovno mesto

1. ravnatelja šole
2. pomočnika ravnatelja šole

Kandidate, ki izpolnjujejo pogoje za učitelja v srednjih šolah, kot to določa Zakon o usmerjenem izobraževanju, in imajo pedagoško-andragoško izobrazbo ter najmanj 5 let delovnih izkušenj pri vzgojno-izobraževalnem delu, vabimo, da v 8 dneh po objavi tega razpisa pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, programom dela in kratkim življenjepisom na naslov šole.

Mandat traja štiri leta, začetek dela 20. 8. 1992.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

**MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
REPUBLIKE SLOVENIJE
Ljubljana, Štefanova 2**

OBVESTILO PONUDNIKOM

Obveščamo vas, da je Ministrstvo za notranje zadeve uskladilo način izbire ponudnikov oziroma izvajalcev z Odredbo o pogojih in načinu javnega razpisa za oddajo določenih del, ki se financirajo iz proračuna Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 24/92). Izbira ponudnikov za opremo in storitve, ki jih za svoje potrebe naroča Ministrstvo za notranje zadeve po potrjenem letnem programu nabav opreme in investicij, poteka na sledeče načine:

1. z objavo javnega razpisa za izbiro izvajalca oziroma ponudnikov v Uradnem listu Republike Slovenije ali z objavo javnega razpisa na oglasni deski Ministrstva za notranje zadeve v Ljubljani, Vodovodna 93/a, za opremo manjše vrednosti ter na Cankarjevi 4 v Ljubljani za investicije in vzdrževalna dela manjše vrednosti;
2. z izbiranjem ponudb izvajalcev na podlagi poprej ugotovljene sposobnosti izvajalcev z javnim razpisom v Uradnem listu Republike Slovenije;
3. izjemoma z neposredno pogodbo v skladu s 33. členom omenjene Odredbe in soglasjem Ministrstva za finance.

Vse informacije o načinu in pogojih javnih razpisov lahko dobijo zainteresirani razpisov v pristojni strokovni službi Ministrstva za notranje zadeve R Slovenije na telefonski številki 061-183-183 in 061-302-552.

Ljubljana, 1/7—1992

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE RS

**MERCATOR-KMETIJSKA ZADRUGA
METLIKA**

objavlja

LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. Osební avto ZASTAVA 128, letnik 1989	Izključna cena: 215.000,00 SLT
2. Pršilnik MAYERS	5.000,00 SLT
3. Balirka za seno	3.000,00 SLT
4. Predsetvenik	5.000,00 SLT
5. Dvoosna prikolica	30.000,00 SLT
6. Samonakladalna prikolica SIP 22	40.000,00 SLT
7. Klinasti valjar	5.000,00 SLT
8. Podvozje enoosnega priklopa	5.000,00 SLT
9. Centrifugalna črpalka	1.000,00 SLT
10. Dvobratna črpalka VELO	15.000,00 SLT
11. Reduktor z električnim motorjem	10.000,00 SLT
12. Naplavni filter VICTORIA	25.000,00 SLT
13. Filter za droži	51.000,00 SLT
14. Tiskalnik za Robotron	10.000,00 SLT

Licitacija bo v SREDO, 15. 7. 1992, ob 10. uri v Mestnem logu pri kmetijskem servisu, kjer si je eno uro pred licitacijo možno ogledati opremo, ki je predmet licitacije.

Pred pričetkom licitacije morajo vsi zainteresirani položiti varščino v višini 10-odst. vrednosti predmeta, ki ga nameravajo licitirati. Predmet, ki ga bo kupec izlicital, je potrebno vplačati in prevzeti v 8 dneh po dnevu licitacije.

Na znesek kupnine je potrebno obračunati in plačati prometni davek v višini, in sicer:

- od zaporedne številke 1 — 8 — 5%
- od zaporedne številke 9 — 14 — 20%

Blago je kupljeno po sistemu videno — kupljeno, kar izključuje kasnejše reklamacije.

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je za vedno zapustila
naša draga mama

**MARIJA
FINK**

s Tanče Gore 48

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrazili sožalje in pokojno spremili na njeni zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč, sodelavcem SOB Črnomelj, družini Matkovič, gospodu Bečanju za poslovilne besede in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

**Žalujoci: sin Rajko, hčerke Milena, Marija, Cvetka
z družinami in ostalo sorodstvo**

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta, starega očeta,
pradedca, brata in strica

**JANEZA
PRIMCA**

iz Vel. Podljudna 7

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so ob najtežjih trenutkih sočustvovali z nami ter nam nudili vsestransko pomoč, darovali cvetje in izrazili sožalje. Zahvaljujemo se pevcem, govornikom g. Kristini Skufca in g. Karlu Rožembergerju za poslovilna govora ter Jožetu Staniču za zaigrano tišino. Vam, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti, prisrčno hvala.

**Žalujoci: hči Slavka, hčerke Ana, Marija, Štefka z družinami
in sin Jože z družino**

ZAHVALA

Ni več trpljenja, ne bolečin,
življenje je trudno
končalo svoj boj.

V 65. letu starosti nas je zapustila naša draga
mama in stara mama

**MARIJA
BIZJAK**

s Trebanjskega Vrha 20,
Velika Loka

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih in nas tolažili. Hvala vsem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali cvetje ter sveče in našo mamo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravnikom in medicinskim sestram Onkološkega inštituta v Ljubljani ter ZD Trebnje, posebej dr. Humarju, ki so naši mami lajšali bolečine. Hvala tudi kolektivu DZS Brežice, KZ Trebnje in ŽTP, kontejnerski terminal, za podarjene vence. Hvala vsem, ki ste našo mamo obiskovali v času njene bolezni. Hvala g. župniku za lepo opravljen cerkveni obred ter govorniku Ladu za poslovilne besede in pevskega zboru fane cerkve.

Žalujoci: otroci

ZAHVALA

Ob smrti našega dobrega moža in očeta

SLAVKA PIRMANA

iz Zaboršta 3 pri Bučki

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje in ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

V SPOMIN

7. julija sta minili dve leti, kar je prenehalo biti
plemenito srce ljubljene nepozabne soproge

**MIRJAM
GRAMC**

rojene Peternel
računovodkinje v pokouju

Vsem, ki obiskujete njen grob, prižigate sveče in prinašate cvetje, iskrena hvala.

Žalujoci: soprog Janko

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega

MARIJANA ŠONCA

se zahvaljujemo vsem, ki so mu v času bolezni vliвали voljo in pogum in skupaj z nami iskali pot k ozdravitvi, a žal zaman. Vsakemu posebej in vsem skupaj se zahvaljujemo za prelepo cvetje, prispevke namesto cvetja, izraze sožalja in utehe ter številno spremstvo na poti, od koder ga zaman pričakujemo. Posebno zahvalo dolgujemo vsem za žalne slovesnosti, občutene besede slovesa: Majdi Kapetan, Franciju Borsanu, Boštjanu Kovačiču in Milošu Kovačiču, Šentjernejskemu oktetu, Slavku Praprotniku in vsem sodelavcem Krke, tovarne zdravil. Težko je najti besede zahvale, ki jo dolgujemo dr. Slavki Čampa-Suštaric za nesebično pomoč in človeško toplino.

**Žalostni in osamljeni smo brez njega: žena Rožca ter sinova
Marjan in Igor v imenu vseh, ki so ga imeli radi.**

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je zaradi bolezni zapustil dragi oče

**BOGOMIR
ŠPILETIČ**

upokojeni varn. inž.
GG Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje in vence ter izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo kolektivu GG Novo mesto za podarjeno cvetje ter poslovilne besede na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: hčerki Darja in Manja z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

**JOŽE
PEGANC**

iz Črnomlja

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so bili z nami v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se sosedu Jakliču in ZSAM Črnomelj za poslovilne besede in izražanje poslednje časti, pevkam, Iskri, Gorenju, društvu invalidov in gospodu kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

Janez Zagorc

Smreke z vitkimi debli silijo visoko v nebo, se tam v višini z vejicem dotikajo druga druge in zadržujejo vroče sončne žarke, da prodira k dnu le medla zelenkasta svetloba. Prijeten hlad vlada ob mogočnih koreninah. In prav o koreninah teče beseda. O tistih nevidnih, ki so človeku položene v zibelko in jih potem nosi v srcu, kamorkoli ga zanese pot. Na Srečanju v moji deželi smo, na jasi v Dolenjskih Toplicah, kamor je ta dan prineslo svoje korenine veliko število Slovencev z vsega sveta, skrat plemenite sokove v studencu domačega duha. Leta in leta se že tako napajajo in soka je zadnja leta pristnejši, žlahtnejši.

»Težko je opisati spremembo, ki jo Slovenci v svetu občutimo sedaj. Prej se nekako nismo mogli identificirati. Če si rekel, da si Slovenec, nisi še nič povedal, šele prek razlage o Jugoslaviji in Balkanu si približno povedal, od kod si. To je bil slab občutek. Mnogi Slovenci so se mu izognili preprosto tako, da so rekli, da so Avstranci.« Tako pripoveduje Janez Zagorc, Slovenec iz Adelaide v Avstraliji, svoj čas Dolenjec, doma iz Gorenjega Vrhopolja. »Sedaj pa nas vsi poznajo. Ko smo dosegli mednarodno priznanje, so nam prišli sosede čestitati, opremili s kartami, da smo jim pokazali, kje leži naša mala, a ponosna država.«

Pot do tega preobrata in sprostitve je bila dolga. Tudi Slovenci v Avstraliji so hodili po njej. Leta in leta so v društvu, cerkvi in slovenskem narodnem svetu gojili slovensko besedo, pesem in narodno za-

vest. Ko se je pričela demokrati-zacija v domovini, se je zbudilo upanje in večje zanimanje za domovino. Z rastjo demokracije je rasla tudi samozavest. »Mislim, da smo demokratične spremembe občutili skoraj bolj kot vi tukaj. Veliko časa smo preždeli ob radijskih sprejem-nikih, ne le v času vojne, že prej. Pri nas v Adelaide so med izselenci zelo majhne razlike in smo na splošno zelo tesno povezani med seboj. Ži-vimo v demokratični deželi, zato so razlike v političnih nazorih sicer ovirale, nikoli pa niso bile prepreka za sodelovanje, saj smo vedno spre-jemali Slovence kot narodnjake, ne glede na njihovo barvo.«

Slovenci v južni Avstraliji so o dogajanjih v domovini dobro obveš-čeni. Za to skrbi predvsem radio, pri katerem je kot predsednik nadzor-nega odbora udeležen tudi Janez Zagorc. Radio oddaja dvakrat na teden, ob sredah in nedeljah, po pol ure. Sicer pa je Janez podjetnik v gradbeništvu, ki je tako kot mnogo drugih naših izselencev začel iz nič, z iskanjem dragocenih opalov. To je počel skupaj s Tonetom Gabrškom, ki je sedaj že trinajst let doma, sku-paj pa sta spet prišla na Srečanje. Ali pa se bo tudi Janez kdaj vrnil za stalno? Pravi, da težko. Hčerka si-cer lepo govori slovensko in čeprav je poročena z Avstralcem, razumeja slovensko tudi vnučka, toda zanjo bi bila tukaj tujina. Janez pa, ki je sam občutil, kaj se pravi priiti v tujino, bi ji to izkušnjo rad prihranil.

V Avstralijo je odšel skupaj z že-no Petro pred devetindesetimi leti. Romantična zgodba je to. Janez je bil mlad obmejni miličnik v svobod-ni coni. S Petro sta se spoznala na bloku, bila je Tržačanka, domačin-ka. »Nisem mogel izvrševati nasilja nad civilnim prebivalstvom, jim krasti edino, kar so imeli, klobase in maslo, ki so jih nosili menjat za ma-karone in druga živila. Pa so me krivili, da podpiram črno borzo. Dovolj mi je bilo tega, pa sem šel čez. Odločila sva se, da greva v Avs-tralijo, a sva se morala prej poročiti, kajti njej je bilo šele šestnajst let. V treh tednih sva to uredila in odplu-la.« Taka je, da smo jim zgodba o Zagorcu iz Adelaide, enem od mno-gih Slovencev po svetu, ki se veselo, da so končno dobili svojo identiteto tam, kamor so se preselili. Za to, da jo imajo, so v veliki meri zaslužni tudi sami.

T. JAKŠE

Humanost jadra na kratkih valovih

Vojna ločuje družine — Običajne vezi so pretrgane in radioamaterji so postali za mnoge zadnje upanje — Dušan Mikec je preko kratkih valov že marsikoga rešil negotovosti — Vsa družina angažirana

SADINJA VAS — Vojna vihra na jugu nekdanje Jugoslavije poraja vse več grozot in človeških stisk. Porušeni domovi, množice beguncev in izoliranih oseb, tisoči mrtvih, ranjenih, pogrešanih, to je njen pravi obraz. V naše domove pljuska preko televizijskih in radijskih valov in počutimo se nemočno. Toda ne vsi. So tudi taki, ki aktivno posegajo v množico sporočil, katera so se sedaj, ko so bolj običajne poti komuniciranja pretrgane, preselila v eter. Na radioamaterje, ki obvladujejo ta prostor, je sedaj padlo težko breme tkanja nešteti pretrganih vezi, iskanja in posredovanja informacij.

»V zadnjem času sem na različne konce, predvsem v Bosno in Hercegovino, odposlal preko 120 poizvedb in sporočil, približno toliko pa sem jih od tam tudi sprejel in jih posredoval v druge kraje po Sloveniji in Evropi, kakor sem pač mogel, tudi telefonsko,« pravi Dušan Mikec, ki ob kratkovalovni postaji preždi skoraj vsak večer tja pozno v noč in poskuša oddati sporočila ali pa jih ujeti iz najbolj ogroženih in izoliranih krajev. Dušana, ki ga na njegovem pozivnem znaku YU3FI poznajo kot Duleta, za to delo ni nihče prosil ali plačal, ampak je sam čutil stisko ljudi, ki so želeli navezati pretrgane stike s sorodniki ali prijatelji, in jim s pristno radioamatersko solidarnostjo ponudil pomoč. Sprva delavcem v »Gorjancih«, kjer je zaposlen tudi sam, potem pa se je krog kar sam širil naprej.

Iskalcev informacij je veliko. Ljudje ne vedo, kje so njihovi najbližji, kam so se zatekli, ali so sploh še živi. Temu primerni so potem tudi odgovori, ki jih

Dušan prejme. Ko vzpostavi stik med išočima se osebama, je včasih možno, da se preko povezave radioamaterskega repetitorja in telefona celo osebno pogovorita. Veliko veselja se tako preljuje, pa tudi žalosti in trpljenja. Poiskati stik ali samo oddati sporočilo pa ni tako enostavno. Ure in ure je treba včasih preždeti za oddajnikom za eno samo. Mnogi radioamaterji na zasledenih področjih so namreč umolkili, ker so jim pobrali opremo ali so bili kako drugače

POGOVOR Z VOJNO — Kratkovalovni oddajnik je okno v kruto balkansko vojno. Dušan Mikec z njim posega v daljnjše kraje in neznane ljudni vodi k svojim. Delo, ki ga le malo kdo vidi. (Foto: T. Jakše)

»Hočem spoznati Slovenijo!«

Govorice o vojni ga niso prestrašile

»Hoteli so mi ubraniti da bi šel, češ, tam je vojna, toda jaz se nisem dal. Bratili mi niso Slovenci, ampak Kanadci, ki ne poznajo razmer in ne vedo, kje je Bosna. Morda je prav zaradi tega tukaj letos manj Amerikancev. Jaz pa sem šel, saj sem obljubil, da bom prišel, ko bo tukaj demokracija,« pripoveduje Albin Jordan iz Ottawe na »Srečanju v moji deželi« v Dolenjskih Toplicah in nadaljuje: »Vse tukaj je zdaj drugače, bolj čisto, civilizirano, ljudje so sproščeni.«

Albin seveda lahko opazi razliko. Tukaj je bil nazadnje pred devetnajsti-mi leti, pred tridesetimi pa je zapustil svoj rojstni Koprivnik. »Taktir sem se s kolegom zapeljal do Kostanjevice, Rake, Sentejane in Novega mesta. To je bila zame vsa Slovenija. Zdal bi jo rad zares spoznal. Bratranec je obljubil, da me bo popeljal naokrog in mi jo razka-zal,« pravi Albin in potrpejli po rami svojega bratranca Janeza Povšiča, dol-goletnega predsednika krajevne skupnosti Skočjan, s katerim sta skupaj pasla krave. Taktir je Albin pogosto zahajal k Povšičem na dom svoje matere.

Albin Jordan pravi, da se tako kot prsti na roki med sabo razlikujejo tudi Slovenci v Ottawi. Svoje različne poli-tične poglede ohranijo zase, skupaj pa se posvečajo usodi Slovenije, za katero

angažirani, prav tako so izginile nekatere lokalne radijske postaje, na katere je pošiljal poizvedbe ali sporočila. Tako je že skoraj mesec tega, kar je izgubil stik s Teslicem, najboljšo redno pa se mu odziva v Zenici, Sarajevu, Travniku, Bihaču, Cazinu, Veliki Kladuši, Banjiluki, Dobouju, Tešnju, Tuzli, Kakanju in Mostarju.

Pri Mikčevih v Sadini vasi nad Dvo-rom prostega časa skoraj ni. Večerni mir kalijo glasovi iz kratkovalovnega

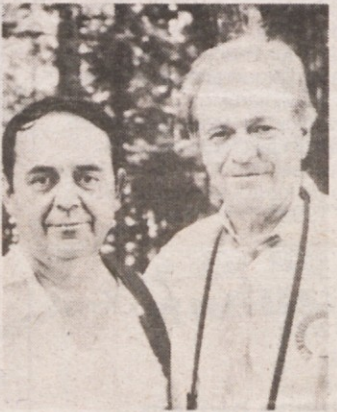
• Poizvedovanja in dajanje sporočil vzame veliko časa, ni pa tudi povsem za-stoj, kajti telefoniranja je veliko, zato je račun za telefon močno okrepjen. Dušan sam tega seveda ni omenil, saj mu v njemu samoumevni radioamater-ski solidarnosti to niti na misel ne bi prišlo, a mi smo se ob obisku pri njem vseeno vprašali, če morda le ni kje nek fond, ki bi pokrival vsaj dejanske stroške tistim, ki se tako požrtvovalno razdajajo za druge.

oddajnika, pogosto pa se oglašja tudi ti-sti z ultra kratkimi valovi, na katerem največ delajo Dušanova žena Olga in sinova Duško in Marko. Pri Mikčevih so s tem amaterizmom okuženi namreč vsi, ki bi pokrival vsaj dejanske stroške res prav pride.

T. JAKŠE

so trepetali med lansko vojno. Tam de-luje tudi konferenca Svetovnega slo-venskega kongresa, v kateri je Albin blagajnik. Ob obiskih slovenskih poli-tikov in gospodarstvenikov naši rojaki naredijo vse, da bi jim priskrbeli prave stike, tako da bi bili čim uspešnejši. O vrnitvi zaenkrat ne razmišlja. V Kanadi ima trgovino, sedaj gradi še restavraci-jo. Žena je doma s Kobil, njuna sinova oba znata slovensko, a treba jima bo več vaje, kot pravi Albin. Obljublja, da se bo prihodnje leto vrnil z vso celo družino.

T. J.

Janez Povšič in Albin Jordan

CENEJŠE POČITNICE — Tudi po zaslugi Dolenjskega lista so ljudje zvedeli za nas in čedalje več je ti-stih, ki kaj kmalu ugotovijo, da je dopustovanje preko agencije cenejše, kot v lastni režiji, pravi Marjetka Kavčič.

Nagrade za pravočasne plačnike

Prva nagrada že v če-trtek

Položnice za izterjavo naročnine za 3. trimesečje so že pri naših na-ročnikih in nekatere redne plačil-nike, ki se jim bo nasmehnila sreča pri žrebu, bomo tudi nagradili. Nagra-de so vabljuje in srečo velja posku-siti.

Pravila že poznate. Za tiste, ki so jih pozabili, naj ponovimo: za prvo žrebanje pridejo v poštev vsi, ki bo-do naročnino za 3. trimesečje plača-li do torka, 14. julija, bodisi v naši naročniški službi ali po pošti.

In zdaj k nagradam. Prispevala jih je turistična agencija MANA, ki posluje na Partizanski 7 v Novem mestu. Simpatični podjetnici Mar-jetka Kavčič in Nataša Papež že od lanskega septembra skrbita za vse dopusta želne s celotno turistično ponudbo priznanih pooblaščenih agencij Kompas, Globtour, Slo-venijaturista in ostalih agencij, uspešni sta pri organiziranju lastnih programov, začetnih, nadaljevalnih in izpopolnjevalnih plesnih tečajev za otroke in odrasle v hotelu Metropol, ponujata pa tudi dopolnilni program najboljših planinskih čevljev in usnjenih ženskih torbic.

Prva nagrada, ki jo bo za naše naročnike prispevala agencija MA-NA iz Novega mesta, bo sedem-dnevni polni penzion v hotelu B ka-tegorije v Rovinju za dve osebi v mesecu avgustu. Srečnej, ki bo iz-žreban v drugem kolu, bo prejel vr-hunske planinske čevlje v vrednosti 12.000 tolarjev, in tretji: usnjeno žensko torbico z dvema vstopnica-ma za plesni tečaj za otroke ali odrasle. Nagrade čakajo, zato ne odlašajte s plačilom. Morda se prav vam obeta brezplačen dopust.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Cesta med Mirno Pečjo in Dobrničem je slaba zaradi pomanjkanja denarja — Di-riktor zanika obtožbo — Sever: Ni mi pomagalo sorodstvo — Škarpe

V četrtek je dežurnega novinarja vprašal Slavko iz Mirne Peči, če je kaj možnosti, da bi bila lokalna cesta med Mirno pečjo in Dobrničem lažje pre-vozna, kot je sedaj. Dodal je, da so na cesti številne jame. Poravnaval naj bi jih cestar, vendar zaide na ta odsek bolj po-redko. Vse, kar je povedal Mirnopečan, so potrdili na Cestnem podjetju v No-vem mestu, ki je zadolženo za popravilo omenjene ceste. Kot glavni razlog, da je tako, kot je zdaj, je direktor vzdrževal-nega sektorja navedel pomanjkanje de-narja. Se pravi, da bi verjetno kaj po-magalo, če bi za denar stalno prosjčila krajevna skupnost, če po drugih poteh sredstva ne sprispejo. Slavko je omenjal tudi slabe telefonske zveze z Mirno Peč-jo. Misli, da so telefonske linije pre-obremenjene in ima občutek, da se je omenjeno stanje v zadnjem času še po-slabšalo. V razpoložljivem času odgo-vora na pošti nismo uspeli dobiti. Ver-jetno pa je odgovor enak kot v podobnih primerih, in sicer, da telefonsko omrežje ni kos vsem pogovornim potrebam državljanov. Posamezne pre-kinitve, če je Slavko omenjal tudi te, bi lahko bile posledica slabih posegov v

centrali, kakršni se pojavijo ponekod pod Gorjanci včasih po različnih po-praviilih omrežja.

Iz Metlike je poklical kooperant. Pritožil se je nad ravnanjem direktorja kmetijske zadruge, češ da sam po svoji presoji in na svojo pest zaposluje ljudi. Kooperant je priporočil nekakšnemu novemu odboru v zadrugi, naj se direk-torju postavi po robu. Stane Bajuk, di-riktor zadruge, ki smo ga pobarali o njegovih domnevni samovolji, je zanikal očitane mu nepravilnosti. Zatrnil je, da je vse potekalo po veljavnih pravilnikih in statutu.

Sentejnejčanka je izrazila razoča-ranje nad tako državno politiko, ki do-pušča krivice. Krivica, ki se godi njej in še mnogim, je, da zaradi tečajnih razlik prejema borno pokojnino iz Hrvaške.

Ponovno se je oglašil Novomeščan. Rekel je, da so bili Kočevarji glavni

»PETICA« IZ CASINA — Več kot 10.000 obiskovalcev Renaultovih pro-dajnih salonov je sodelovalo v Revozovi reklamni akciji z imenom »Casino Ren-ault« in vsi so s praviimi odgovori na sicer zelo lahka vprašanja sodelovali v zaključnem žrebanju z neposrednim tv prenosom. Glavno nagrado te akcije Renault 5 campus plus s petimi vrati je sreča s pomočjo Revozovega tovarniškega voznika Branceta Kužmice, ki je žrebal dobitnika, namenila Mariji Bav-čič iz Radovljice. Srečna dobitnica je vozilo prevzela prejšnjo sredo v Revozo-vi prodajalni vozil v Novem mestu, klju-če vozila pa ji je predal direktor prodaje v Revozu Ivan Ban. (Foto: Marko Klinc)

krivci, da smo se »moralni mi izseliti iz Spodnjega Posavja«. Ne more sprejeti razlage, da so bili oni pregnanci. Bili so Hitlerjevi podpreniki, ne pa kakšne žr-tve. Žrtve so bili Slovenci. Kočevarji so res imeli kulturo, vendar je bila protis-lovenska, je končal ta del klica Novo-meščan. V nadaljevanju je predlagal, naj se prodajo ljudem protitankovske piramide. Po njegovem bi jih ljudje radi imeli na vrtovih in bi si vanje verjetno dali vgrvirati datume, pomembne za osamosvojitve Slovenije. Občan je kri-tiziral tudi razmere v Pionirjevi Avtohi-ši v Novem mestu. Po njegovem vso podporo še vedno uživa nekdanji direk-tor Alojz Zoran. Sedanji direktor naj bi prišel na položaj po sorodstvenih vezeh. Delavnica je danes prišla na nizko ra-ven. V ozadju vsega so neke težnje po privatizaciji, meni Novomeščan. Slav-ko Sever, sedanji direktor Avtohiše, za-nika, da bi se zaposlil tu preko sorod-stvenih vezi. O ravni delavnice je dejal, da firma posluje z dobičkom. Kar zade-va predhodnika, je dejal, da je Zoran zapustil omenjeno vodstveno mesto pred 5 leti in da se ob statusni spre-membi v firmi ni javil na razpis.

Oglasila se je tudi Ančka. Dejala je, da v Jedinščici pri Novem mestu zidajo škarpe čisto do ceste. To je po njenem nevarno, še posebej za pešce, ki se za-ra-di te ograde nimajo kam umakniti na ozki cesti pred avtomobili. L. M.

TEKMOVANJE HARMONIKARJEV

RATEŽ — Tukajšnje turistično društvo bo pripravilo to nedeljo ob 15. uri pred gasilskim domom na Ratežu tekmovalno izvajalec na diatonični harmoniki. Prijave za to tekmovalno harmonikarjevo v vse Dolenjske spre-jemajo v gostilni Vovko na Ratežu, glas-beniki pa jih bodo lahko oddali tudi uro pred prireditvijo pred gasilskim do-mom.

KLIC V SILI

NOVO MESTO — V četrtek, 9. julija, bo na vaš klic med 19. in 21. uro pri telefonu 23-304 čakala psi-hologinja Irena Mohorovič.

Gostišče KULI iz Gabrja vas vabi v petek, 10. 7. 1992 od 21. ure dalje vabi na glasbeni večer s skupino DON MENTONI BAND.

discoleka kosov hram
Gornje Vrhopolje
DISKOTEKA KOSOV HRAM
v petek, 10. julija
ob 21. uri
DORIS DRAGOVIČ

Kdo draži bika?

Če učenec in šoli ne obvlada preči-pisane snovi, dobi cvek. Če napravi šofer avtomobila prekršek, ga kaznujejo poli-caji. Na mestu samem. Izgovori ne pomagajo. Če snazilka ne opravi svojega dela, kot bi bilo treba, jo predpostavljene nadere. Če na carini ne prijavijo stvari, ki bi jih bilo treba, sledi kazen. Če spregledate rdečo luč na semaforju, se lahko znajdete v bolnišnici ali se celo srečate z angelčki.

Te in druge zakonitosti pa, kaže, ne veljajo za bogove, ki so se zasedli na Zemlji.

Pred kratkim je vlada mlade slovenske države povišala plače zaposlenim v negospodarstvu. Kar za osemindeset odstotkov. V znak so skočili gospo-darstveniki, češ da gre za nezasičeno de-janje, ki bo pospešilo inflacijo. Odgo-

vorne veledame in velemožje so zagotav-ljali, da gre zgolj za usklajitev plač in ne za povišanje. Zaposleni v gospodarst-vo so bruhali vzepl in pepel na učitelje, občinske in druge uslužbenke, ožigosali so jih z leni in zajedalci družbe. Sredstva javnega obveščanja so si bila edina, da gre za nabiranje točk pred volitvami, ki naj bi bile pred vrati. Živčni zlom je doživel skoraj pol Slovenije, in če bi bili Slovenci malce bolj razboriti, kot so sicer, bi metali drug drugemu kamenje v glave. Tako pa se je končalo vse le z jezornostjo, nezadovoljstvom in preklinjanjem.

Naslednji mesec je poplenila druga polovica dežele na sončni strani Alp. Zaposlenim v družbenih dejavnostih so zmanjšali plače za sedem odstotkov. Če ste k temu prišli še desetodstotno inflacijo, je bil tekoči račun tanjši za sedemnajst odstotkov. Prosvetarski sindika-ti so zagrozili z neizdajanjem spričeval, z neizpolnjevanjem poročil ter s prema-

knitvijo začetka pouka v jeseni. Občina-rji so obljubljali, da bodo prenehali dajati krajanom nove potne liste in registrske tablice. Občinski davčni uslužbenici pa so si bili edini, da ne bodo izžemali davkov, če se bo zgodilo to, kar obljubljajo in grozijo v belem mestu.

Najodgovornejšim pa se ni skrivil niti las na sicer že kar precej plešastih betah. Še naprej so preizkušali, kako trdne živce ima ljudstvo, ki se je z referendumom odločilo živeti v svobodni, demokratični in urejeni državi. Le nekaj staršev, ki se razume na matem-atiko, je zagrozilo učiteljem tega pred-meta s fizičnim obračunavanjem, če bodo dajali otrokom za neznanje iz tega predmeta slabe ocene. Pritisk so razložili z dejstvom, da so otroci veliko prej upravičeni motiti se v računanju kot republiški vsevidi, odločujoči o plačah zaposlenih v družbenih dejavnostih.

TONI GASPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sode-lovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje te-lefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz do-mačih krajev. Prislunili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgo-vor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas la-hko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežur-nih novinarjev vam bo rad prislunil.